

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1928

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1929

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

290282

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskolligii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskolligium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén /Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrå. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén. År 1928. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrå (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1928

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1929

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

290282

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1928

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården ävensom veterinärvården vid armén under år 1928.

Stockholm i aug. 1929.

Underdånigst

Fritz Bauer

Richard Erhardt

J. Hederstedt

Fritz Björkman

INNEHÅLL.

[Medieval stil (1, 2, 3 . . .) betecknar, att siffrorna endast äro approximativa.]

TEXTAVDELNING.

	Sid.
A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet	1
a. Fältläkarbyrån	1
b. Fältveterinärbyrån	5
Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	5
Tab. A. Inom armén rekviderade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet	6
B. Inom olika vapenslag levererade glasögon med angivande av glasens styrka	6
B. Fältläkarkåren	7
C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser	8
D. Besiktningen av värnpliktiga	18
Undersökning ang. ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden efter inryckningen	21
Tab. C. Utfallet av läkarbesiktningarna bland 1927 inskrivna värnpliktiga, tillhörande linjetjänsten	22
D. Utfallet av läkarbesiktningarna bland 1927 inskrivna värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven	26
E. Sjukdomar som föranlett ändringar i värnpliktsförhållanden hos vissa år 1927 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden år 1928	30
F. Fördelning arméfördelningsvis av vissa sjukdomar hos d:o	34
G. Besiktningssjukarnas verksamhet vid 1927 års inskrivningsförrättningar, till viss del jämförd med utfallet av efterbesiktningarna år 1928	38
E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	39
F. Fältveterinärkåren	41
G. Utdrag av veterinärernas årsberättelser	42
H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar	60
Tab. H. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar	61

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården	63
2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna å värnpliktiga	65
3. Vid besiktningarna utförda mätningar å kroppslängden hos 20-åriga värnpliktiga	66
4 a, 4 b. Kassationsorsaker hos värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna	67
4 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna	69
5 a, 5 b. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna	70
6. D:o d:o d:o grupp D, d:o	72
7 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförh. inom olika inskrivningsomr.	73
7 b. Kassationsorsaker hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp A)	74
7 c. Sjukdomar och bildningsfel hos förut inskrivna värnpliktiga (grupp B och C)	75
8. Sjukligheten bland manskapet vid arméns truppförband	76
9. Sjukdomar bland manskapet vid arméns truppförband	80
10. Vissa epidemiska sjukdomar månadsvis	96
11. Smittsamma könsjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén	100
12. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder	101
13. Revaccination av manskap vid armén	102
14 a. Å garnissonssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan	102
14 b. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnissonssjukhusen	103
14 c. Samtliga å garnissonssjukhusen vårdade sjuka	103
15. Å garnissonssjukhusen vårdade militära sjukdomsfall	104
16, 17. Å garnissonssjukhuset i Stockholm, resp. Boden, operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å intagna militära patienter	108
18. Utgifter för truppveterinärvården	117
19. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar	119
20. Sammandrag av hästsjukbesked	120
21. Självdöda hästar	123
22. Avlivade hästar	124
23. Kasserade hästar	125

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée	1
Activité du bureau de lunettes	5
B. Corps des médecins militaires	7
C. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	8
D. Examens des conscriptionnaires	18
Examens sur les modifications des relations de service des conscrits, faites après les jours d'arrivée	21

	Page
E. Morbidité chez les conscrits	39
F. Corps des vétérinaires militaires	41
G. Extraits des rapports annuels des vétérinaires militaires	42
H. Morbidité chez les chevaux	60

Tableaux.

Tabl. 1. Dépenses pour le service sanitaire des troupes	63
<i>Col. 1: Régiments ou détachements. Col. 2: Nombre de jours de service. Col. 3: Dépenses (cour.). Col. 4—13: Dépenses par jour et par soldat en ñre. Col. 4: Matériaux. Col. 5: Entretien. Col. 6: Fournitures. Col. 7: Séjour à l'hôpital. Col. 8: Médicaments. Col. 9: Soins aux dents. Col. 10: Transferts. Col. 11: Pour épidémies. Col. 12: Dépenses diverses. Col. 13: Totaux.</i>	
2. Résumé des rapports sur les inspections médicales des conscriptionnaires	65
<i>Col. 2: Totaux des examinés. Col. 3—5: Non conscrits. Col. 6—12: Conscrits. Col. 13: Non conscrits en %. Col. 14: Conscrits en %. Col. 15: En tout.</i>	
3. Taille des conscriptionnaires mesurés de 20 ans	66
4 a, 4 b. Résumé des causes de réformation des conscriptionnaires, groupe A, de 20 ans, resp. de ceux au-dessus de 20 ans	67
4 c. Maladies des conscriptionnaires, groupe H.	69
5 a, 5 b. Vices de formation et maladies des conscriptionnaires, groupes B et C.	70
6. Idem, groupe D	72
7 a, Résumé des rapports sur les modifications des relations de service des conscrits	73
7 b, 7 c. Causes de modifications des relations de service des conscrits	74
8. Morbidité parmi les conscrits	76
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Total des jours d'exercice. Col. 3: Restés de l'année précédente. Col. 4—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 27: Nombre des journées de traitement. Col. 28: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
9. Maladies parmi les conscrits	80
Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas des lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 145: Ruptures et distentions des muscles et tendons. Col. 146: Distorsions. Col. 147: Luxations, simples, compl. Col. 148: Fractures, simples, compl. Col. 149: Contusions. Col. 150: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 151 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 152: Excoriations causées par la chaussure. Col. 153: Excoriations causées par l'équitation. Col. 154 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 155: Engelures. Col. 156: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 157: Intoxications aiguës. Col. 158: Traumatismes d'autres sortes. Col. 159: Suicides, tentatives de suicide. Col. 160: Maladies indéterminées. Col. 161: Cas d'observation. Col. 162: Total des malades entrés.	
10. Certaines maladies épidémiques par mois	96
11. Maladies vénériennes dans l'armée	100
12. Mortalité et causes de mort parmi les conscrits	101
13. Revaccinations des conscrits	102
14 a. Conscrits malades (de l'armée et de la marine) traités aux hôpitaux de garnison	102
14 b. Lits, entrées, jours, etc des civils malades traités aux hôpitaux de garnison	103
14 c. Totaux des malades traités aux hôpitaux de garnison	103
15. Cas de maladies parmi les conscrits traités aux hôpitaux de garnison	104
16, 17. Opérations pratiquées aux hôpitaux de garnison de Stockholm, resp. de Boden	108
18. Dépenses pour le service vétérinaire des troupes (cfr. Tabl. 1)	117
19. Aperçu de la morbidité chez les chevaux de l'armée	119
20. Résumé des rapports sur les maladies des chevaux de l'armée	120
21—23. Chevaux décédés, tués, réformés resp.	123

Note. Chiffres en types spéciaux (1, 2, 3 . . .) sont à regarder comme approximatifs.

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses verksamhet.

a. Fältläkarbyrån.

Under år 1928 hava å fältläkarbyrån handlagts 5 786 ärenden, därav 125 av hemlig natur.

*

Bland viktigare handlagda, icke hemliga ärenden kunna anföras:

Ang. tillsättande av en regementsläkarbeställning på reservstat.

Ang. avsked för regementsläkaren i fältläkarkåren, bataljonsläkaren vid I. 8 O. A. E. Strömberg fr. o. m. den 1 juli 1928 med tillstånd att kvarstå lönlös under 2 år.

Ang. läkarvårdens bestridande vid den till Hägernäs förlagda sjöflyg- och spanarskolan samt vid den anbefallda flygskjutskolan vid Rinkaby.

Ang. beordrande av värnpliktiga läkare och tandläkare till flygvapnet.

Ang. anslag för bestridande av läkarvården vid Ing. 1:s kustingenjörkompani i Vaxholm.

Ang. ändrade bestämmelser i fråga om sjukvården vid intendenturkompaniet i Stockholm m. m.

Ang. utvidgad rätt till fri sjukvård för officerare m. fl. vid armén (under tjänstgöring vid stab, truppförband, skola eller annan myndighet).

Ang. fri sjukvård vid militäretablisement för arbetarpersonalen vid kronans verkstäder o. s. v.

Ang. ifrågasatt ändring av gällande bestämmelser rörande sjukvårdens bestridande vid Stockholms tygstation med anledning av framställning från Stockholms tygarbetarklubb, att sjukvården för arbetarna som dittills skulle få bestridas av civil läkare.

Ang. bestämmelser rörande tjänstgöringsskyldigheten för vissa ordinarie läkare vid armén m. m. samtidigt med upphävande av kung. den 22 juni 1911 (Bih. n:r 31). Genom dessa bestämmelser åläggas ordinarie truppförbandsläkare att utöver sina skyldigheter, omnämnda i kung. 1911, även ombesörja sjukvården för av vederbörande arméfördelningschef (likställd chef, platsbefälhavare) för erhållande av dylik vård hänvisade officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare vid armén ävensom vid lantförsvaret anställda arbetare. Dessutom förordnas, att den vid I. 11:s detachement i Karlskrona tjänstgörande läkaren jämväl skall ombesörja sjukvården vid det i Karlskrona förlagda kustingenjörkompaniet.

Ang. förordnande av särskild föredragande i flygstyrelsen av ärenden rörande hälso- och sjukvård.

Ang. tillstånd för *en* assistentläkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm att åtnjuta vissa naturaförmåner.

Ang. docenten J. A. Höjers skrivelse med anhållan om undersökning av strumafrekvensen bland de värnpliktiga vid 1929 års inskrivningsförrättningar.

Ang. ifrågasatt ändring av gällande bestämmelser om vaccinering av värnpliktiga.

Ang. medel till massage och sjukgymnastisk behandling vid garnisonssjukhuset i Linköping.

Ang. extra anslag till vissa truppförband för antiserumbehandling mot skarlakansfeber.

Ang. betänkande och förslag angående vissa trygghetsåtgärder för värnpliktiga.

Ang. ersättning för vård av manskap från armén och flygvapnet å marinens sjukhus.

*

Ang. utspisningen vid arméns sjukhus.

Ang. naturaförmåner för viss personal vid garnisonssjukhusen.

Ang. resekostnads- och traktamentsersättning i visst fall åt husmoder och översköterska vid garnisonssjukhusen i Stockholm, Karlsborg och Boden.

Ang. anställande av extra personal vid vissa sjukhus m. m.

*

Ang. förläggande av sjukvården till *en* sjukavdelning för I. 1:s och I. 2:s kontingenter.

Ang. förvaltningen m. m. av garnisonssjukhuset i Linköping.

Ang. Större akademiska konsistoriets i Uppsala framställning rörande användningen av sjukhuset vid Upplands artilleriregemente.

Ang. förrådslokaler för sjukvårdsmateriel tillhörande Västmanlands regementes avvecklingsorganisation.

Ang. uppförandet av en sjukbarack vid Norrlands dragonregemente.

Ang. elektrisk belysningsinstallation, värmeledningsanläggning samt ledningar för vatten och avlopp m. m. för sjukbaracken vid Ing. 3 å Marieberg.

Ang. förändringar av Livgrenadjärregementets sjukhusbyggnad, inledande av varmt och kallt vatten i sjukhussalarna m. m.

Ang. ändring i bestämmelserna rörande erforderliga biträden vid inskrivningsförrättningar.

Ang. framställda anmärkningar mot den nuvarande organisationen av de värnpliktigas inskrivning.

Ang. ändring i föreskrifterna rörande fackutbildningskursen för värnpliktiga läkare m. fl.

Ang. ändringar och tillägg till bestämmelser angående sjuksköterskornas vid armén anställning och tjänstgöring m. m.

Ang. bestämmelser rörande antagningsvillkor samt vissa undersökningar i fråga om för flygtjänstgöring avsedd personal m. m.

Ang. bestämmelser för användande av fjärde flygkåren tillhörande flygplan för verkställande av sjuktransporter m. m.

Ang. anhållan från Inspektören för trängen om bestämmelser angående sjuktransportbilar.

Ang. bestämmelser för avlönande från marinen av sjuka och sårade i krigstid.

•

P. M. angående allmänna bestämmelser rörande läkemedlens natur, sammansättning och förpackning, dels ock förslag till ändring utav vissa av sjukvårdsstyrelsen utgivna anvisningar.

Ang. nyanskaffning och modernisering av viss sjukvårdsmateriel.

Ang. packningsförsök med sjukvårdsmateriel för artilleriet.

Ang. fastställande av vissa modeller å sjukvårdspersedlar.

Ang. försök vid Hallands regemente för åstadkommande av rationella tältnings- och uppvärmningsanordningar.

Ang. utrustning med färgade glasögon m. m. vid Arméns underofficersskolas övning i Jämtland.

Ang. fastställelse av fordonsmodeller.

Ang. tillverkning av sjukvårdspackkärror.

Ang. försök med sjukbår (Mattis Lundbom) vid T. 2.

Ang. försök med ny modell å sjukbår »modell Smith» vid T. 2.

Ang. fanjunkare J. A. Moosbergs skidbår och modell av bärsäck för transport av sårade.

Ang. medel för nya försök med klövjebår vid T. 2.

Ang. bestridande av kostnader för underhåll av ett Svenska Röda Korset tillhörigt, för sjuktransportflygningar inom övre Norrland avsett aeroplan m. m.

Yttrande över den nådiga förordningen angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver den 23 sept. 1927 (S. F. S. n:r 364).

Yttrande över förslag till krigssjukvårdsreglemente.

Yttrande över krigsmaterielreglemente.

Yttrande över förslag till fälttjänstreglemente.

Yttrande över förslag till Etappreglemente, kap. IX. Undanförseltjänsten.

Ang. förslag till nytt reglemente för garnisonssjukhuset å Karlsborg.

Ang. förslag till utbildning i sjukhustjänst för trängens läkarbiträden.

Yttrande över förslag till bestämmelser för sjukvårdskorpralskolor.

Yttrande över förslag till bestämmelser för sjukhusutbildningen vid trängkårernas sjukvårdskompanier av volontärer, vilka skola undergå korpralsutbildning.

Ang. anvisningar för chefläkare vid etappsjukhus under fälttjänstövningar.

Yttrande över betänkande och förslag rörande försvarets centrala ledning och förvaltning.

Yttrande över betänkande och förslag rörande uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m.

Yttrande över förslag till överflyttning i viss omfattning av medicinalärendenas slutliga prövning från Kungl. Maj:t till medicinalstyrelsen samt från medicinalstyrelsen till vederbörande lokala myndigheter.

Ang. infordrat yttrande i anledning av remiss från justitiedepartementet rörande riksdagens skrivelse till Konungen angående vissa processuella föreskrifter rörande bestraffningsformen varning, i vad angår statens befattningshavare.

Yttrande över förslag till »Instruktion för Svenska Röda Korsets frivilliga manliga sjukvårdstrupper».

Yttrande i ärende rörande eventuellt förefintliga anledningar till våda eller risk för de värnpliktiga under deras militära tjänstgöring.

*

Ang. första förband.

Ang. överlämnande såsom gåva av en sjukbår av svenska arméns modell till tyska riksvärnsministeriets sanitetsinspektion.

Ang. översändande av en fältsjukbår av ny typ såsom gåva till internationella institutet för sjukvårdsmateriel i Genève.

Ang. bidrag till bestridande av kostnaderna för ett internationellt institut för sjukvårdsmateriel.

Ang. sammanträde av standardiseringskommissionen i Genève 16—23 juli.

Ang. uppdrag åt majoren vid trängen G. A. Smith att representera Sverige vid vissa sammanträden i Genève för standardisering av sjukvårdsmateriel.

Ang. Sveriges representerande vid Röda Korsets trettonde internationella konferens i Haag den 22—27 okt. 1928: Rapport av generalfältläkaren och marinöverläkaren.

Ang. Sveriges representerande vid internationell militärläkarkongress i London år 1929.

*

Ang. behov av elektriska tandborrmaskiner.

Ang. ritningar till tandpoliklinik och apotek vid det nya rikssjukhuset.

*

Ang. utnämning av apoteksföreståndare vid garnisonssjukhusets i Stockholm apotek.

Ang. komplettering av medicinalutrustningen vid garnisonssjukhuset i Stockholm.

*

Taktiska övningar för militärläkare hava ägt rum på Gotland under tiden 16—21 juli 1928.

*

Rörande verksamheten vid *styrelsens glasögondepå*, se sid. 5.

b. Fältveterinärbyrån.

Å fältveterinärbyrån hava under året handlagts 648 ärenden, häruti icke inräknade hemliga ärenden, hästkort, hästsjukbesked, årsrapporter, materielredogörelser m. m.

Till tjänstgöring å byrån hava jämlikt nådiga breven den 17 september 1927 och den 17 augusti 1928 varit inkallade 3 ordinarie beställningshavare, i regel omkring 6 veckor vardera.

Bland viktigare handlagda ärenden kunna anföras:

Ang. nyanskaffning och komplettering av veterinärmateriel avsedd för fältsjukstall, veterinärvårdskadror och veterinärhygieniska kadror, samt utarbetande av fältutrustningslistor för nämnda formationer;

- » nya bestämmelser rörande hovslagarutbildningen vid armén;
- » försök rörande utrustning av kavalleriets stridsträng;
- » utbildningskurser för bataljonsveterinärer i reserven;
- » kurs för äldre militärveterinärer;
- » veterinärvårdens bestridande vid vissa infanteritruppförband;
- » fullständigande av bestämmelserna i Tj.R. avseende Överfältveterinärens inspektioner;
- » bestämmelser för reservstamhästars användande i offentliga tävlingar;
- » bestämmelser rörande ersättning för störtade eller skadade lejda hästar;
- » fuktighetsgraden hos till Kronan levererad havre ur prissättningssynpunkt;
- » utfodringsförsök vid armén;
- » upplåtande av Kronan tillhöriga ridhus för meddelande av ridundervisning åt civila personer;
- » fastställande av modell för: »överrede till hästtransportbil, lätt», »överrede till hästtransportbil, tung» och »veterinärvårdspackkärra».

Kurs för äldre militärveterinärer har hållits i Stockholm under tiden 10—23 april. I densamma deltog 10 på aktiv stat varande militärveterinärer.

Överfältveterinären har under året varit beordrad följa fälttjänstövningar inom finska armén under tiden 8—12 augusti.

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.¹

Verksamheten vid glasögondepån har fortgått efter samma linjer som under de närmast föregående åren.

Tab. A lämnar en översikt av antalet rekvirerade och levererade glasögon samt av glasens beskaffenhet. Under året hava 419 par glasögon rekvirerats, vilket visar en minskning från föregående år av 91 par. Arméns ändrade indelning och förläggning göra det ytterst vanskligt att jämföra detta års verksamhet med de föregående årens.

¹ En mera detaljerad redogörelse återfinnes i Tidskrift för militär hälsovård, Bd 53, 1928.

Tab. A. Inom armén under år 1928 rekvirerade och levererade glasögon samt glasens beskaffenhet.

Arméfördelning.	Antal glasögon (par)					Glasens antal (st.) och beskaffenhet							
	Rekvi- rerade av		Levererade			Sfer. ÷ glas	Sfer. + glas	Cyl. glas	Skydds- glas			Sum- ma leve- rerade glas	
	speci- alist	ej spec.	trupp- läkaren,	gasmask- brillor	skjut- glasögon				andra glasögon	rök- färgade	Hallenet		Andra glas
Södra arméfördelningen .	13	29	—	37	5	51	10	21	—	—	2	84	
Västra ,	6	35	—	36	5	53	10	16	—	—	3	82	
Östra ,	109	88	6	170	21	240	36	113	—	—	5	394	
Norra ,	35	33	—	62	6	79	20	36	—	—	1	136	
Övre Norrlands trupper .	19	—	—	18	1	14	4	20	—	—	—	38	
Bodens besättningstrupper	49	—	—	48	1	54	18	23	—	—	3	98	
Gotlands trupper. . . .	—	3	—	3	—	6	—	—	—	—	—	6	
Summa	231	188	6	374	39	497	98	229	—	—	14	888	
På 100 i varje grupp	55·1	44·9	1·4	89·3	9·3	59·4	11·7	27·3	—	—	1·6	100·0	

Av rekvisitionerna grunda sig 55·1 % på undersökning av ögonspecialist. I Stockholm, Falun, Umeå och Boden utföra ögonläkare alla refraktionsbestämningar. Fördelningen av myoper, hyperoper och astigmater har varit ungefärligen densamma som tidigare, nämligen c:a $\frac{6}{10}$, $\frac{1}{10}$ och $\frac{3}{10}$ resp. Skjutglasögonen ha utgjort 90 % av alla glas.

Till förklaring av tabellen må meddelas, att rubriken »skjutglasögon» avser sådana glas, vilka medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst

Tab. B. Inom olika vapenslag år 1928 levererade glas med angivande av glasens styrka.

Vapenslag	Sferiska ÷ glas			Sferiska + glas			Cylindriska glas			Skydds- glas		Andra glas	Summa glas	%
	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	∧ 3 D	3-6 D	∨ 6 D	färgade	hal- lauer			
Infanteriet	269	98	12	54	23	—	172	12	—	—	—	10	650	77·6
Kavalleriet	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	0·7
Artilleriet	32	4	2	5	2	—	17	2	—	—	—	2	68	7·9
Fortifikationen	37	4	—	8	2	—	14	1	—	—	—	2	68	8·1
Trängen	20	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	26	3·1
Intendenturtrupperna .	6	4	—	—	2	—	8	—	—	—	—	—	20	2·4
Flygvapnet	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	0·2
Summa	369	114	14	69	29	—	214	15	—	—	—	14	888	100·0
På 100 i varje grupp	74·2	23·0	2·8	70·4	29·6	—	93·5	6·5	—	—	—	—	—	100·0
På 100 av alla glas	59·4 ≤ $\frac{6}{10}$			11·7 ≥ $\frac{1}{10}$			27·3 ≤ $\frac{3}{10}$			—	—	1·6	—	100·0

0:8. Rubriken »andra glasögon» avser skyddsglas och glas som förordnas för icke vapenföra eller för sådana vapenföra, som visserligen ej nå »skjutsyn» men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva glas. Sferiska minusglas (»sfer. ÷ glas») förordnas åt närsynta, sferiska plusglas (»sfer. + glas») åt översynta, cylinderglas (»cyl.glas») åt s. k. astigmat. Rubriken »Andra glas» omfattar planglas, mattglas etc.

Tab. B visar glasens fördelning på de olika vapenslagen och ger därjämte kännedom om glasens styrka. Infanteriets avsevärda övervikt beror både på detta vapenslags höga numerär och på möjligheten att inom detsamma utnyttja de refraktionsanomala. Vid kavalleriet och fältartilleriet äro glasögon ej tillåtna för de vapenföra värnpliktiga.

B. Fältläkarkåren.

Vid genomförandet av 1925 års försvarsordning har fältläkarkåren under år 1928 gått förlustig tvenne medlemmar. Båda tillhörde truppförband, som skulle indragas, båda togo avsked, då de tvångstransporterades.

Antalet bataljonsläkare vid fältläkarkåren, som i stat för budgetåret 1928/1929 upptagits till 36, har under året reducerats ytterligare. Detsamma har också varit förhållandet beträffande 14 i samma stat medgivna fältläkarstipendiater.

Fältläkarkårens *personal å aktiv stat* är under kalenderåret minskad med 8 beställningshavare och uppgick vid dess slut till 123, därav

- 1 generalfältläkare,
- 1 överfältläkare,
- 4 fältläkare,
- 35 regementsläkare (därav 1 byråassistent i sjukvårdsstyrelsen),
- 42 bataljonsläkare (därav en över stat vid I. 8),
- 32 bataljonsläkare vid fältläkarkåren, och
- 8 fältläkarstipendiater.

Vid årets början voro å aktiv stat vakanta 24 läkartjänster, därav 1 fält-, 4 regements- och 10 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i stat bestämda antalet 40 bataljonsläkare vid fältläkarkåren voro vid samma tidpunkt med Kungl. Maj:ts medgivande 39 beställningar besatta, 1 beställning obesatt.

Beträffande antalet fältläkarstipendiater, i stat för budgetåret 1927/1928 upptaget till 18, har icke medgivits återbesättande av 8 vid början av år 1928 vakanta tjänster.

Under året hava genom transport eller befordran 11 läkartjänster samt genom avsked 8 blivit lediga.

Av personalen å aktiv stat har ingen avlidit, men av personal i reserven regementsläkaren J. Lindskog.

Av de 23 beställningar — fränsett bataljonsläkarbefattningar vid fältläkarkåren och stipendiatbefattningar — vilka under längre eller kortare tid av

året varit lediga, hava 18 besatts med ordinarie innehavare. Tillförordnade äro vid årets slut 5 bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Vid årets slut voro lediga 5 läkartjänster, därav 3 regements- och 2 bataljonsläkarbeställningar vid truppförband. Av det i stat bestämda antalet 36 bataljonsläkare vid fältläkarkåren, voro då 32 beställningar besatta. Återbesättande av de 4 sålunda vakanta bataljonsläkarbeställningarna vid fältläkarkåren har icke medgivits. Av samma orsak har ingen fältläkarstipendiatbefattning blivit ledigförklarad.

Övergångsstaten har under året minskats med 1 regementsläkare och omfattade vid årets slut 5 regementsläkare, varav 2 med fältläkares tjänsteställning samt 4 bataljonsläkare, varav 3 med regementsläkares tjänsteställning.

Reservstaten omfattade vid samma tidpunkt 1 fältläkarbeställning och 2 regementsläkarbeställningar, varav 1 regementsläkarbeställning var vakant.

Fältläkarkårens reserv har under året ökat med 1 regementsläkare och 21 bataljonsläkare, men minskats med 1 fältläkare, 3 regementsläkare, 6 bataljonsläkare och 10 fältläkarstipendiater. Den bestod vid årets slut av 15 fältläkare, 16 regementsläkare, 103 bataljonsläkare och 4 fältläkarstipendiater.

C. Utdrag ur läkarnas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsläkarens årsberättelse.

Tandvården vid truppförbanden har med nuvarande otillräckliga anslag icke kunnat bedrivas på tillfredsställande sätt. Den uppfostrande betydelsen inom munhygienens område, som en rationellt genomförd tandvård bland manskapet utövar, torde icke kunna överskattas, och de måttliga utgifter en dylik skulle komma att medföra torde nationalekonomiskt sett vara synnerligen väl motiverade.

(Lindsjö.)

Kronobergs regemente.

Under året ha fot- och bensador såsom »marschsvulster», distorsioner, senskideinflammationer och kontusioner varit ganska stort. Dessa skador måste sättas i samband med den forcering, varmed övningarna måste bedrivas för att medhinnas på den förkortade utbildningstiden. En del av såväl dessa skador som av förkylningssjukdomarna torde i viss mån bero på den mindre tillfredsställande fotbeklädnaden.

Av dem som fått sina värnpliktsförhållanden ändrade har det endast i 40 fall (= 30 %) förefunnits möjlighet för läkaren att vid inskrivningstillfället upptäcka sedermera uppdagade fysiska brister hos de inskrivningsskyldiga. Olika läkare ha för övrigt olika uppfattning om vissa sjukdomars betydelse för värnpliktens fullgörande. Individens psykiska förmåga att med frejdigt sinne uthärda vissa lidanden spelar även stor roll, men kan ej bedömas, förrän den prövas. Vid detta regemente ha 24.6 % av de överförda lidit av neurasteniska rubbningar. Hur skall det vara möjligt för inskrivningsläkaren att konstatera alla dessa olika slag av

nervösa lidanden, som först bli påtagliga under påfrestningar; det fysiska utseendet motsvarar ingalunda alltid individens själsliga kraft. Frågan om förmågan att uthärda påfrestningar torde aldrig kunna lösas vid någon inskrivningsförrättning — den må ske hur långsamt som helst. Hur ofta står man icke dessutom vid inskrivningsförrättningen inför obestämda sjukdomssymtom, som omöjliggöra en omedelbar diagnos. Om man då såsom vapenför inskriver en sådan man med bristfälligt utrett hälsotillstånd, och det sedan vid den obligatoriska läkarundersökningen vid inryckningen visar sig, att han är tjänsteoduglig, uppstår ett minus i kaderstyrkan.

Tandvården vid regementet har tiderna $\frac{1}{1}-\frac{28}{5}$, $\frac{25}{6}-\frac{3}{8}$, $\frac{15}{11}-\frac{31}{12}$ ombesörjts av värnpliktig tandläkare. Denne har haft full sysselsättning, då de värnpliktiga i stor utsträckning lida av tandcaries och i allmänhet synas sakna all uppfattning om munhygienens betydelse för hälsan. De tider då regementet ej haft värnpliktig tandläkare, har manskapet av tandvårdsanslaget erhållit visst kontant bidrag. Denna munhygieniska verksamhet synes mig vara av största värde icke allenast för tändernas bevarande, utan även för luftens beskaffenhet i logementen och därmed för de värnpliktigas hälsa.

I regementets propra badstuga erhålla de värnpliktiga bad en gång i veckan. Officerare och underofficerare få däremot ej gratis begagna sig av regementets badmöjligheter, utan måste härför erlägga en avgift. Då det synes mig vara av minst lika stor hygienisk betydelse, att befälet badar, och då även deras tjänst bidrager att öka deras behov av bad, synes det mig egendomligt, att badstugan ej, åtminstone en gång i veckan, gratis ställes till deras disposition.

(Grubb.)

Vendes artilleriregemente.

Rörande bestämmelsen i g.o. n:r 1907 vill jag påpeka det i hög grad olägliga, att sjukbärare skola i första hand uttagas bland de värnpliktiga, som tilldelats ersättningsreserven. Förutom att dessa värnpliktiga ofta ej besitta den kroppsstyrka, man måste fordra av en sjukbärare, gör sig olägenheten av denna bestämmelse särskilt märkbar under regementsövningarna. Ersättningsreserven tilldelade värnpliktiga fullgöra ju hela sin tjänstgöring i en följd, f. n. under 90 dagar. Under denna tid erhålla de sin utbildning till sjukbärare, men då de ej bliva inkallade till någon repetitionsövning, kan regementet vid dessa tillfällen komma att bland sin personal helt sakna utbildade sjukbärare, vilket t. ex. vid fälttjänstövningarna måste innebära betänkliga olägenheter. Vid årets fälttjänstövningar hade regementet till sin disposition sålunda endast de 6 nyutbildade sjukbärarna jämte 3 till dylik tjänst utbildade, som händelsevis tillhörde de till tjänstgöring inkallade äldre årsklasserna.

(Heijbel.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsläkarens årsberättelse.

Sedan anslaget för tandvård minskats, har behovet av värnpliktiga tandläkare blivit större. Kvar står även önskemålet att samtliga tandpolikliniker utrustas med elektrisk bormaskin. Sådan finnes nu endast vid tandpoliklinikerna i Skövde och å Karlsborg.

(Nordlander.)

Älvsborgs regemente.

Fyra dödsfall hava under året inträffat. Bland dessa förtjänar följande ett närmare omnämnande:

Utan föregående sjukanmälan råkade en värnpliktig under en gymnastiklektion helt plötsligt segna ner på golvet, varefter han transporterades till regementets sjukhus, där han vid framkomsten befanns vara död. Vid verkställd obduktion visade sig hjärtat vara förstorat, och då i dess muskulatur stråk av inlagrad bindväv påträffades, torde dödsorsaken hava varit kronisk hjärtsjukdom (myocardit. chron.).

(Sparrman.)

Östra arméfördelningen.**Fördelningsläkarens årsberättelse.**

Rekryteringen av sjukvårdspersonalen har varit tillfredsställande. Emellertid äro för närvarande garnisonssjukhuset i Stockholm — och även militärsjukhuset i Eksjö — dit sjukhusutbildningen av sjukvårdspersonal i stor utsträckning måste förläggas för sin drift beroende av denna personal, vilket å sin sida menligt inverkar såväl på deras arbetstid som på utbildningens rationella bedrivande. Det torde därför böra tagas under övervägande möjligheten av en omläggning av personalen vid nämnda sjukhus så, att dit för utbildning beordrad personal, i större utsträckning än vad nu är fallet, kunde få ett verkligt genomfört dagsprogram, även omfattande mera teoretisk undervisning, samt att handräckningstjänst endast i mindre grad behöfde förekomma.

(Möller.)

Svea livgarde.

På grund av 1925 års härordning har från och med den 1. januari 1928, förutom den ordinarie sjukvården vid K. Svea livgarde även sjukvården vid K. Göta livgardes i Stockholm förlagda del (I. 2 S) måst bestridas av förstnämnda regemente.

Från och med den 1. april har ävenledes sjukvården vid Första intendenturkompaniet, vilken varit hänvisad till I. 2, bestritts genom Svea livgardes försorg.

Endast med hjälp av ytterligare kommenderade värnpliktiga läkare har det för övrigt vid fältskjutningar, förläggningar å övningsfältet m. m. med behov av *flera* läkare *samtidigt* på *olika håll* varit möjligt att på erforderligt sätt uppfylla dessa behov. Att sjukvården under det gångna året kunnat hållas ihop och under rådande svåra förhållanden på ett tillfredsställande sätt kunnat skötas, beror, förutom på sjukvårdspersonalens samvetsgranna och av stark ansvarskänsla präglade arbete, i mycket hög grad på den omständigheten, att hälsotillståndet i stort vid de båda regementena varit exceptionellt gott. Hade förhållandet varit motsatt, kunde en katastrof t. o. m. varit tänkbar, innan erforderlig läkare- och sjukvårdspersonal, tillräcklig för alla tre truppförbanden kunnat erhållas. En egen ordinarie läkare för K. Göta livgarde med tjänstgöring i Stockholm samt ökning av sjukvårdspersonalen därstädes utgör därför ett oavvisligt behov.

(Weisner.)

Göta livgardes fästningsbataljon.

Sjukvårdsmaterielen befinner sig i tillfredsställande skick. Dock torde böra framhållas, att samtliga 5 vid regementet befintliga förbinderivagnar äro av modell 74/04. Ett önskemål, som särskilt för fästningsbataljonens vidkommande gjort sig

gällande, är att, med hänsyn till de säregna förhållanden, som förefinnas såväl vid transporter, landstigningar, förflyttningar inom en skärgård, förbinderivagnarna göras så lätta och bekväma i handhavandet som möjligt. Av denna anledning synas kulsprutepackkärror, omändrade till förbinderi- och sjuktransportkärror, böra i första hand komma till användning för fästningsbataljonen.

Vattenfrågan, för vilken redogörelse lämnades i föregående årsrapport, har under året varit föremål för fortsatt uppmärksamhet, men hava gjorda undersökningar och försök icke lämnat önskat resultat, vadan vattenfrågan för Oscar-Fredriksborgs förläggningsområde ännu, så länge detsamma ej har kunnat göras oberoende av vattentillförsel från annat håll, icke kan anses vara på ett tillfredsställande sätt löst.

Vid *hälsovårdsinspektionerna* hava vissa anmärkningar framkommit, vilka dock huvudsakligen rikta sig mot det redan i min föregående årsrapport påpekade bristfälliga underhållet av lokalerna.

(Westerberg.)

Livregementets grenadjärer.

Kompaniets vid midsommartiden högsta styrketal, 201 man, hade vid utryckningen i december nedgått till 160, alltså minskats med 20.4 %.

Denna minskning förorsakades till icke mindre än 13.4 % av sjukdomar eller kroppsfel, som vid efterbesiktning enligt § 107 I. F. upptäcktes hos de värnpliktiga studenterna, av vilka 2 frikallades, 5 förklarades för tillfället odugliga till krigstjänst och 20 överfördes till expeditiionsbiträden.

En så kraftig minskning av de till linjetjänst uttagna studenternas antal kan, eftersom de vid inskrivningsförrättningar för närvarande äro underkastade samma bedömande som övriga värnpliktiga, icke förklaras annorlunda, än att den fysiska påfrestningen under utbildningen är större för studenterna än för övriga till linjetjänst uttagna värnpliktiga. Det synes mig därför nödvändigt, att vid inskrivningsförrättningar större fordringar för uttagning till linjetjänst ställas på kroppsbeskaffenheten hos studenterna än hos övriga värnpliktiga, men framför allt att för undersökning av studenter och likställda längre tid ställas till besiktningsläkarens förfogande. I städer med högre allmänna läroverk och jämförliga undervisningsanstalter torde därför särskilda förrättningsdagar bliva erforderliga, men i gengäld skulle för varje student vid inryckningen till första tjänstgöringen kunna föreligga ett läkarkort med fullständigt hälsoregister, som med säkerhet endast i ett fåtal fall skulle behöva kompletteras med anteckningar om under tiden mellan inskrivning och inryckning ådragen sjukdom.

Mathållningen. Allt sedan den 1/1 1927 hava vid regementet försök pågått med s. k. individuell utspisning, varvid manskapet i stället för att kompanivis marschera till matsalen äger att under för måltidsservering fastställd tid mot avlämnande av biljett utbekomma och förtära sin måltid.

Fördelarna ur hygienisk synpunkt av den individuella utspisningen kunna sammanfattas sålunda.

1. Minskad anhopning på en gång av folk i matsalen.
2. Maten serveras alltid varm.
3. Varje man erhåller alltid sin bestämda portion.
4. Var och en kan fritt välja sin plats i matsalen och kan i lugn och ro intaga sin måltid.
5. Var och en erhåller sin servis i matsalen och behöver icke till och från måltiderna föra med sig mugg, kniv, gaffel och sked.

Belåtenheten med nämnda utspisningssätt har från manskapets sida varit all-

män, och ur ekonomisk synpunkt är detsamma fördelaktigt, enär icke uttagen portion kommer till användning vid nästpåföljande måltid och icke hamnar bland skolorna.

(Winberg.)

Livgrenadjärregementet.

Fr. o. m. den 18/6 förlades till regementets etablissement trängens studentkompani, cirka 112 man, en stor del av dessa tillhörde kategorien »icke vapenföra» samt »vapenföra i viss tjänst» och synas i allmänhet ha varit för kläna för den utbildning, som avsetts. Utbildningsföreskrifterna äro sådana, att dessa mindre kraftiga individer skola utbildas enligt samma schema som deras vapenföra kamrater, men med »den inskränkning, som betingas av vars och ens kroppsbeskaffenhet». Följden härav blev, att ifrågavarande kategorier trängstudenter måste särskilt besiktigas och för var och en utfärdas intyg om inskränkning i utbildningen t. ex. »befrias från exercis med bår (eller lastad bår)»; »befrias från marscher» o. s. v. Att utbildningsresultatet under sådana förhållanden ej kan bli tillfyllest ligger i öppen dag.

(Ståhlberg.)

Jönköpings—Kalmar regemente.

På grund av ovanligt talrika orchitkomplikationer i den på nyåret rådande parotitepidemien ha försök med konvalescentserum vidtagits dels för att om möjligt hindra ytterligare komplikationer, dels såsom skyddsympning för sjukhusets egen personal. För dessa försök redogöres här nedan.

(Hedenberg.)

Redogörelse

för försök med konvalescentserum mot parotitis epidemica vid 1.12 år 1928.

Under året har, med benäget stort tillmötesgående från Statens bakteriologiska laboratorium, gjorts försök, visserligen i liten skala, med konvalescentserum mot *parotitis epidemica*.

Under sista kvartalet 1927 inträffade 13 fall av parotit, varav ett komplicerat med orchit. Då på nyåret 1928 epidemien visade tendens till ökning, varjämte även orchitkomplikationen blev allt vanligare (inalles 6 orchiter på 19 parotiter under årets första kvartal), avtappades från vardera av 5 i epidemiens början okomplicerade fall under konvalescensen 200—300 cm³ blod i skakkolvar, varav konvalescentserum bereddes.

Därmed ympades sedan 11 man av sjukhusets personal, som ej haft påsejuka. Ingen av dessa fick parotit. Vidare ympades 10 parotitpatienter, var och en med 2 intramuskulära injektioner på 10 cm³ serum med 3 dagars intervall. Av patienterna ympades 2 omedelbart vid inkomsten till sjukhuset, d. v. s. första och femte eller andra och sjätte sjukdagen. Av dessa fingo 2 orchit, en på 3. och en på 8. sjukdagen. De 2 återstående patienterna ympades, då serum ej kunnat erhållas tidigare, efter en redan på 4., resp. 8. sjukdagen manifesterad orchit. Dessa ympades på 9. och 13. resp. 8. och 12. sjukdagen.

I de ympade fallen (vid redan utbruten sjukdom) kunde, vare sig de voro komplicerade med orchit eller icke, ingen inverkan skönjas i sjukdomsförloppet från dem, som icke ympats. Andra komplikationer än orchit uppträdde icke under epidemien.

(Örn.)

Livregementet till häst.

För *fältförhållanden* må ännu en gång framhållas önskemålet om en motorcykel med sidvagn i regementsstabens för läkare och veterinär på grund av skäl, som utförligt framlagts redan i årsberättelse över hälso- och sjukvården vid K. Livregementets dragoner år 1926.

(Hybbinette.)

Svea artilleriregemente.

Under sommarens epidemi (scharlakansfeber) hava i stor utsträckning tillämpats nya profylaktiska åtgärder mot sjukdomen, nämligen på Dicksreaktion baserade serumypningar. Den ovanligt utdragna epidemien talar ju ej precis till förmån för metodens effektivitet, men åtminstone av Dicksreaktion som sådan anse vi oss ha haft stor nytta, i det att alla som visat klar negativ reaktion betraktats som ej mottagliga för sjukdomen och undantagits från isolering. I intet fall ha dessa insjuknat i scharlakansfeber. Detta kan ju vara en tillfällighet och från många håll varnas för att alltför starkt lita på dessa Dicknegativas immunitet. Att underkasta dem daglig besiktning under 1 vecka efter inträffat sjukdomsfall torde säkerligen vara det lämpligaste.

Resultatet av läkarundersökningen vid inryckningarna under året har varit ganska nedslående, både beträffande linjetjänst- och ersättningsmanskapet. Kassations- och överföringsprocenten har varit abnormt hög.

Enda botemedlet torde här vara, att det *uttages en viss procent mera folk* än det föreskrivna för att efter gallringen ha kvar det ungefärligt nödvändiga antalet. Och vidare att inskrivningsläkaren ger *uppskov*, inte ett, utan två eller flera år, vid misstänkta fall och står fast vid sitt beslut trots de ofta livliga protesterna från vederbörandes sida. Under uppskovstiden kunna ofta anskaffas intyg från läkare, som känt och skött personen en längre tid, och fallet kan därigenom bli lättare klarlagt. I samband härmed bör påpekas det svåra missförhållandet, att de gamla läkarkorten med läkarens anteckningar över gjorda iakttagelser och anledningen till uppskovet i mycket stor utsträckning saknas vid ett kommande års förrättningar. Jag har år efter år gjort anmärkningar härpå till ordförande och rullföringsbefälhavare utan att rättelse kunnat ske. Det är en så oerhört viktig sak, att systemet helt enkelt inte kan få klicka på denna punkt. I så fall duger det ej.

En orsak till att inskrivningsläkaren ibland kan få alltför kort tid för sina undersökningar är den ojämnna tillströmningen av inskrivningsskyldiga de olika dagarna. Inom r. o. 45, södra, har antalet faktiskt växlat mellan 35—120. I sådant fall kan ju läkaren helt enkelt vägra att undersöka så stort antal. Men när pojkar ha order att inställa sig den dagen och ha tagit sig ledigt, ofta med mistande av arbetsförtjänst, är det ganska hårt att köra i väg dem. Man undrar inte på om åtgärden i så fall utlöser ett hörbart missnöje. Något måste i alla fall göras för att bättre kunna beräkna, att dagantalet håller sig något så när konstant, och helst ej överskrider 60 man.

(Hägg.)

Norra arméfördelningen.**Fördelningeläkarens årsberättelse.**

Vid *rekryteringen* av volontärer uppges, att tillgången på platssökande under året i regel varit stor, t. o. m. i en del fall mycket stor, men att det, trots all omtanke och allt noggrant provande vid antagningen, ej kunnat undvikas, att någon enstaka undermål individ blivit anställd.

Det skulle ovillkorligen vara till båtnad för rekryteringen, om en truppförbandschef ägde rätt att för sådana rekrytaspiranter, som behövde observeras eller prövas närmare och själva så önskade, bereda vivre under några dagars, högst en veckas, observationstid. Detta skulle säkerligen vålla en ringa utgift gentemot, vad som kunde vinnas i bättre rekrytmateriel och mindre efterkasseringar med ty åtföljande ekonomiska konsekvenser. I samband härmed borde kravet på sannfärdigt uppgivna föregående sjukdomar i läkarbetygen för stamanställning stärkas åtminstone genom samma ekonomiska påföljd som vid livförsäkring, så att Kronan i vissa fall, t. ex. vid recidiv av föregående, medvetet ej uppgiven sjukdom eller därmed direkt sammanhängande åkommor, ej åtog sig ersättningskyldighet.

Vid truppförbanden pågår ett i stigande intresse statt arbete för *hygieniska förbättringar* och sådana utföras, så långt tillgängliga medel förslå. Åtskilliga önskemål kvarstå emellertid till förverkligande. De inom arméfördelningen mest trängande hava framhållits i rapporter från sundhetsinspektionerna vid T. 3 och Rommehed.

S. k. *individuell utspisning*, som hela året tillämpats med stor tillfredsställelse vid A. 4, har under året även påbörjats vid I. 21 och K. 4 samt planerats för de flesta återstående truppförbanden (vid I. 5 färdigt till igångsättning i början av år 1929).

(Odenius.)

Dalregementet.

Vid Dalregementet inträffade sistlidne december ett dödligt förlöpande sjukdomsfall av mycket ovanlig art. Den $^{13}/_{12}$ sjukanmälde sig volontär E. och inlades på reg.sjukhuset. Han hade tre dagar varit förkyld med ont i hela kroppen utan lokala symtom. Allm. tillståndet gott. Temp. 39.8. Inga symtom utom fåtaliga ronchi å båda lungbaserna. Alltså en bronchit. Den $^{15}/_{12}$ var pat. feberfri och ronchi borta. Kvarlåg i alla fall. Den $^{17}/_{12}$ angina tonsillaris med betydlig svullnad av tonsillerna, proppar. Temp. sedan mellan 38 och 39.5. Den $^{21}/_{12}$ på morgonen kl. 8 subj. fullt frik. Svalg avsvullet. Temp. 37.1. Vill resa hem på julpermission. Äter frukost med god aptit. Mellan 9 och 10 kräkningar, buksmärter, dock lindriga. Vid undersökning kl. 11 buk mjuk, möjligen lätt défence till vänster nedom navelplanet. Obetydlig ömhet över hela buken. Palpation per rectum ingen ömhet, intet patologiskt palpabelt. Allm. tillståndet gott. Temp. 40.1. En kvarts timme senare temp. 40.7. Kräkningar. Ömhet något ökad. Remitteras till Falu las. kir. avd. Intogs där kl. 12. Allm. tillståndet betydligt försämrat. Svåra smärter med tenesmer. Misstanke appendicit. Laparotomi kl. 13 Diffus varig peritonit. Appendix u. a. Ingen utgångspunkt påvisbar. Mors på natten. Obduktion. Diffus varig streptococperitonit utan utgångspunkt. Måttlig bronchit. Peritoniten anses vara metastas från anginan.

(Brodin.)

Hälsinge regemente.

Vid uttagning av sjukbärare hade *intelligensprövning* verkstälts med varje förelagen och undermåliga avvisats, tills antalet blivit fyllt. På samma sätt har förfarits vid antagningen av volontärer. Denna undersökning kräver tämligen rikligt med tid och en viss vana vid bedömningen av resultatet, men rätt verkställd utgör den ett ganska gott medel att från börja bliva av med sinnesslöa och sökande med i mera avsevärd grad nedsatt fattningsgåva.

Till sist torde böra påpekas önskvärdheten av att värnpliktig tandläkare tilldelas regementet åtminstone under någon del av året. Som det nu är, ligger en dyrbar tandläkarutrustning oanvänd.

(Bjerner.)

Jämtlands fältjägarregemente.

Den tid, som anslagits för utbildning av sjukvårdsmän och sjukbärare, synes för ernående av ett tillfredsställande resultat vara väl knapp och skulle måhända kunna utökas genom reducering av samma personals tjänstgöring vid trupp.

Rekryteringen av fast anställt manskap vid regementet har under året, i den mån som förhållandet genom läkarundersökning kan bedömas, varit tillfredsställande.

På grund av tandsjukdomarnas stora utbredning hava i vissa fall personer med mycket underhållig tandvård, vilka i övrigt avseende varit fysiskt lämpliga, blivit godkända.

(Jansson.)

Västernorrlands regemente.

I likhet med vad förhållandet var föregående år, har en fanjunkare på truppstat varit beordrad att tjänstgöra som sjukvårdsunderofficer. Utbildad sjukvårds-sergeant finnes ej vid regementet.

Ett önskemål är, att en *assistentläkare* ständigt finnes anställd vid sjukhuset; om ej värnpliktig läkare kan erhållas härtill, bör civil läkare få anställas i stället. Av medicinalstyrelsen bör utverkas medgivande, att assistenttjänstgöringen på sjukhuset får räknas som tjänstgöring på medicinsk lasarettssavdelning, ej endast som tjänstgöring vid specialistsjukhus.

Det torde vara skäl att påpeka, att regementet, då, som förhållandena nu äro, sjukvårds-sergeant saknas, har stora svårigheter att tillmötesgå kravet på att medicinarekompaniet skall till sitt förfogande erhålla en av regementets sjukvårdsfurirer för undervisning. Det torde därför vara riktigast, att furir med sjukvårds-korpralsutbildning kommenderas till detta kompani från annat regemente.

I detta sammanhang må upptagas en fråga, som kanske har mera formell betydelse, men dock torde av lämplighets-skäl böra föranleda ändring av nuvarande förhållanden. När värnpliktiga sjukvårdare och läkare avsluta sin tjänstgöring vid regementet skall bl. a. å värnpliktskortet (dublettkort), Vpl. bl. i. f. n:r 4 b., å kortets avd. 4 antecknas *vitsord för tjänstbarhet och uppförande*. Av dessa vitsord kan givetvis vitsordet om tjänstbarhet meddelas endast av regementsläkaren. Vitsordet för uppförande torde bli föremål för prövning av både regementsläkaren och kompanichefen. Kompanichefen skall med sin signatur bekräfta att tjänstgöringen fullgjorts m. m. Å kortet finnes ej plats upptagen för både regementsläkarens och kompanichefens signaturer. I regel blir det på grund härav så, att regementsläkaren lämnar förslag till kompanichefen om vitsorden eller han inför dem själv omedelbart å vederbörlig plats, utan att utsätta sin signatur, varefter kompanichefen skriver sin signatur. Detta innebär i själva verket även att regementsläkaren givit förslag om vitsord, vilket skall godkännas av kompanichefen. När kolumnerna å värnpliktskortet införts, framgår det ej av anteckningarna, om regementsläkaren haft tillfälle att yttra sig över vitsorden, vilket även kunnat vara fallet.

Då det således här rör sig om olika saker, regementsläkaren och kompanichefen ha att betyga, torde detta även böra medföra en ändring av värnpliktskortets uppställning, så att regementsläkaren på kortet med sin signatur bekräftar riktigheten av åsatt vitsord för tjänstbarhet och så att kompanichefen med sin signatur bekräftar tjänstgöringstiden m. m. Vitsordet för uppförande torde bekräftas av både regementsläkaren och kompanichefen.

Lämpligt vore att vid uttagning av volontärer, dessa efter en första läkarundersökning och prövning av rekryteringsofficeren anställas först efter en kortare tids

provttjänstgöring, varunder deras hälsa och kroppskrafter eller lämplighet i övrigt kunna studeras. Bedömandet skulle därefter i första hand ske av en nämnd, bestående av åtminstone regementsläkaren och volontärkompanichefen.

En lämplig och lätt utförbar kontroll av de värnpliktigas hälsotillstånd under utbildningstiden torde vara att *vägning av kroppsvikten* företages å bestämda tider (t. ex. 2 gånger i månaden under badningen).

De *katarrala luftvägsinfektionssjukdomarna* hota i främsta rummet truppens goda hälsotillstånd. Allt, som kan göras, bör åstadkommas för förhindrande av att dessa sjukdomars smitta överföres till truppen eller sprides inom densamma. Vitaminbrist i födan, brist på solljus under vintermånaderna, brister i fråga om förläggningarna m. m. medverka säkerligen till större sjuklighet, men det viktigaste är och förblir att ihågkomma, att dessa sjukdomar i första hand *bero på en infektion*.

På grund härav böra framförallt nyinryckningarnas antal minskas och således de obligatoriska hemförlovningsperioderna under utbildningstiden borttagas; *permission* utom förlägningsorten bör beviljas endast med största sparsamhet.

För att motarbeta spridande av dessa sjukdomar, vilka synnerligen ofta förekomma vid regementet, har under året oavlätlig uppmärksamhet ägnats denna sak. I allmänhet har varje man med katarrala luftvägssymtom intagits på sjukhus. Vid nyinryckningar har företagits inspektion av de värnpliktiga just med tanke på att uppdaga förekomst av dylika katarrar. Resultatet har också blivit, att antalet sjukdomar med dylika katarrsymtom nedgått högst betydligt. Anordningar för isolering av patienter med luftvägskatarrar medelst skärmar på sjuksalarna ha visat sig bra för att förhindra smittspridning inom sjukhuset.

Under året hava inträffat 3 fall av mässling, ett fall i januari och ett fall i början av och ett fall i mitten av juni, det sista sannolikt smittat av fall n:r 2. De båda första voro sannolikt smittade före inryckningen. Liksom år 1927 företogs härvid försök med *profylaktisk behandling med konvalescentserum*.

Några slutsatser om effektiviteten av konvalescentserumanvändning på vuxna vågar jag ej draga, men det gynnsamma förloppet av tillbuden till mässlingsepidemierna 1927 och 1928 synas mana till fortsatta försök därmed. Mässling förekom samtidigt med dessa fall talrikt bland befolkningen i vissa trakter av länet och förlöpte där med svåra symtom.

Även i civil praxis har jag använt mig av mässlingskonvalescentserum med till synes god effekt.

För att underlätta mässlingens bekämpande måste man dock ha snar tillgång till konvalescentserum vid första fall av mässling, som visar sig. Svårigheter möta att ha sådant serum på lager. Möjligen skulle denna fråga kunna ordnas genom central myndighets försorg — även torkat serum kan användas.

En allmänt genomförd användning av *blodsänkkningsreaktionen* å på sjukhuset intagna sjuka samt å andra observationsfall har även visat nyttan av denna undersökningsmetod härvidlag. Ett förhöjt sänkningstal och ett bestående sådant under längre tid är en kraftig varning, som ofta säger mera än temperaturkurvan. Blodsänkkningsreaktionen är dessutom synnerligen bra att ha till hands, när det gäller att avgöra: är en man frisk eller ej.

Magsjukdomar med dyspeptiska besvär ha förekommit rätt så talrikt. De kroniska koliterna synas utgöra flertalet av dessa magsjukdomar. De synas förekomma lika ofta bland skogsarbetare som fabriksarbetare. Sannolikt äro de orsakade av förutvarande ensidig och olämplig föda. Röntgenapparaturen har också härvidlag underlättat och förkortat tiden för diagnosställandet. Större säkerhet har också därigenom kunnat bibringas läkarens handlande i olika fall. Det har varit

till god nytta, att det nu ordnats så, att dietmat kunnat utepisas i manskapets matsal till magklena, som således ej behövt kvarhållas på sjukhuset eller hemförlovas, utan kunnat gå i full tjänstgöring.

1927 års *normalportionsstat* synes vara för knappt tilltagen för att vid härvarande förläggningssort kunna åstadkomma en tillfredsställande utspisning av manskapet.

Tandpoliklinikverksamheten fortsatte till budgetårets slut. Det var dock vissa svårigheter att få den polikliniska verksamheten fullt effektiv bl. a. på grund av att instrumentariet är ofullständigt och omodernt.

På grund härav har för budgetåret 1928/1929 avtal i stället avslutats med enskild tandläkare att behandla från regementet remitterat folk på sin mottagning mot 10 % i nedsättning av sin taxa.

Itågkommas bör emellertid, att regementet sannolikt blivit i tillfälle att spara på andra utgifter genom att det haft tillgång till eget röntgeninstrumentarium. Därigenom ha stora utgifter för specialistundersökningar ej behövt ifrågakomma.

Det saknas bestämmelser för huru *sjukvårdskostnaderna vid de frivilliga landstörmsövningarna* skola betalas samt om deltagarna i dessa övningar få intagas på regementets sjukhus m. m. Det torde vara lämpligt, att de bestämmelser, som gälla för värnpliktiga beträffande rätt till fri sjukvård vid regementet och på dess sjukhus i tillämpliga delar även gälla för dessa landstormsmän.

(Ekvall.)

Övre Norrlands trupper.

Norrbottens regemente.

Ett stort antal av de till skidlöpningstjänst uttagna värnpliktiga från alla delar av landet har visat sig icke tillräckligt tjänstedugliga, så att 7 befunnits odugliga till krigstjänst och 12 för tillfället odugliga till krigstjänst och 12 på annat sätt fått ändring i tjänstgöringsförhållandena av kroppsskäl. Önskvärt är alltså att vid inskrivningsförrättningar större krav på tjänsteduglighet ställas på de värnpliktiga, som avses för skidlöpningstjänst vid I. 19.

(Rahm.)

Västerbottens regemente.

Fortfarande är tandvården för regementets personal icke tillfredsställande organiserad. Något avtal med i staden boende tandläkare att mot det till förfogande stående anslaget såsom fast arvode bestrida tandvården vid regementet har icke heller under året kunnat träffas. Under 1. jan.—6. juli var värnpliktig tandläkare kommenderad till tjänstgöring vid regementet. Under denna tid kunde en fullt tillfredsställande tandvård beredas såväl regementets personal som personal tillhörande K. Norrlands dragonregemente. Under den återstående delen av året har tandvården måst inskränkas till det allra nödvändigaste. På grund av brist på medel har sålunda under denna tid tandvård endast kunnat beredas fast anställt manskap. Därvid har den principen tillämpats, att ungefär halva kostnaden betalats av tandvårdsanslaget och resten av den vårdbehövande själv. Enda möjligheten att kunna lösa regementets tandvårdsfråga utan en mycket avsevärd höjning av anslaget (till minst det tiodubbla) är att en värnpliktig tandläkare kommenderas till tjänstgöring vid regementet under minst 4 till 5 månader om året eller, om han skall samtidigt bestrida tandvården även vid K. Norrlands dragonregemente, den dubbla tiden. Viktigt är också att den tid, under vilken värnpliktig tandläkare kan påräknas, fastställas åtminstone för varje utbildningsår. Därigenom har veder-

börande läkare möjlighet att mera rationellt utnyttja tandvårdsanslaget. Om man vet, att tandläkare kan påräknas t. ex. inom en kortare tid, behöver han endast sända akuta fall till behandling hos enskilt praktiserande tandläkare och kan ställa övriga på expektans, tills värnpliktig tandläkare kommer, till fördel för såväl tandvårdsanslaget som den vårdbehövande.

Under december månad inträffade ett flertal fall av röda hund. Fallen voro alla av lindrig art och ofta hade den sjuke ej känt sig sjuk, utan gjorts uppmärksam på utslaget av kamraterna. Bland fallen förekommo såväl morbilliformt som scarlatinaliknande exanthen. Flera av fallen voro komplicerade med anginor, bronchit, conjunctivit, och då samtidigt med första rubaeolafallet även ett scarlatinafall inträffade, var differentialdiagnosen ibland svår. En mycket god hjälp vid fallens bedömande hade man i den s. k. Schult-Carltonska utsläkningsreaktionen, som gjordes å alla fall med exanthen. Den utföll negativ för samtliga rubaeolafall. Genom reaktionen avslöjades två lindriga fall av scarlatina med obetydliga svalgförändringar (inga beläggningar endast rodnade tonsiller) och ett exanthen, som på intet vis skilde sig från flera av rubaeolafallens. Båda hade en obetydlig temperaturstegring (resp. 37.6 och 37.8). De översändes omedelbart till epidemisjukhuset och genomgingo där en typisk scarlatina med fjällning och otitkomplikation.

Då det är av stor betydelse för hindrandet av scarlatinans utbredning, att diagnosen sättes så tidigt som möjligt, så torde ovannämnda reaktion vara ett synnerligen viktigt medel i kampen mot sjukdomen.

Reaktionen är enkel att utföra och avläsa och som serum kan användas antitoxiskt scarlatinaserum framställt av Statens bakteriologiska laboratorium. En ampull sådant serum bör ingå i medicinförrådet, och man kan t. o. m. ifrågasätta, om ej denna reaktion skulle vara obligatorisk för alla exanthen av osäkert ursprung å militärsjukhus.

(Lundgren.)

D. Besiktningen av värnpliktiga.

Siffror inom klammer [] avse föreg. år.

Enligt K. Maj:ts kung. av den 22 jan. 1926 skola värnpliktiga vid läkarundersökning sålunda fördelas:

I. *Studenter och likställda* hänföras på grund av läkarundersökningen till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 1. i vapentjänst (F- och E-grupp);
 2. endast i viss befattning (C-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

II. *Sjökapten*er och *likställda* samt *övriga värnpliktiga* hänföras, på grund av undersökningen, till någon av följande grupper:

- a) *dugliga till krigstjänst*
 1. vapenföra (F-, E- och D-grupp);
 2. icke vapenföra (B-grupp);
- b) *för tillfället odugliga till krigstjänst* (H-grupp); och
- c) *odugliga till krigstjänst* (A-grupp).

Rörande närmare beskrivning av dessa grupper omfattning hänvisas förutom till ovannämnda kung. även till årsberättelserna för 1926 och 1927.

Sammandrag av rapporterna om besiktningarna av värnpliktiga år 1928 visa, att samtliga prövade uppgingo till 60 754, av vilka 53 160 i 20-års-åldern, 6 892 överåriga och 702 underåriga. Av samtliga prövade blevo 5 684 helt frikallade (A), 4 922 förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (H) men 50 148 (82.5 %) inskrevos. Av de inskrivna voro 45 750 vapenföra (F, E, D), 2 660 icke vapenföra (B), vartill kommo av studenter och likställda 1 496 vapenföra (E, F) och 242 till viss befattning uttagna (C). Härvid må dock anmärkas, att alltjämt en viss dubbelräkning äger rum. En detaljerad redogörelse härom har lämnats i årg. 1920, vilken även efter den nya lagens tillämpning torde i princip äga giltighet (Tab. 2).

Av förut inskrivna värnpliktiga hava 2 812 förts till grupp A, d. v. s. frikallats och 294 överförts till grupp B och C, d. v. s. till icke vapenföra eller till viss befattning (Tab. 7 a).

I föreliggande årg. har liksom föregående år vidtagits en sammanställning (Tab. 3) över längdmått för de 20-åriga värnpliktiga, å vilka mätning utförts, inalles 52 617 eller 99.0 % av prövade 20-åringar. Av dessa voro 70 % över 170 cm. och 32 % voro 176 cm. eller därutöver. En översikt härav ävensom för några äldre år lämnas här nedan.

Värnpliktigas längd år 1925—1928. Tjuguariga.

Å r	Antal värnpliktiga med nedanstående längd i meter									Medel- längd, meter
	—1.53	1.54— 1.59	1.60— 1.65	1.66— 1.71	1.72— 1.77	1.78— 1.83	1.84— 1.89	1.90—	Summa	
<i>Absoluta tal.</i>										
1925	121	485	4 412	13 469	16 293	7 711	1 551	148	44 190	1.727
1926	188	853	5 404	15 502	17 926	8 612	1 873	228	50 586	1.725
1927	155	786	5 190	15 224	18 392	9 109	1 824	207	50 887	1.727
1928	148	805	5 282	16 091	18 916	9 304	1 872	199	52 617	1.727
<i>Relativa tal.</i>										
1925	0.3	1.1	10.0	30.5	36.9	17.4	3.5	0.3	100.0	
1926	0.4	1.7	10.7	30.6	35.4	17.0	3.7	0.5	100.0	
1927	0.3	1.6	10.2	29.9	36.1	17.9	3.6	0.4	100.0	
1928	0.3	1.5	10.0	30.6	36.0	17.7	3.6	0.4	100.0	

År 1926 visar en sänkning i jämförelse med 1925, men 1927 åter en uppgång till 1925 års siffra. År 1928 är längden enahanda som år 1927. Inom olika fördelningsområden framträda en del olikheter; största längden visar Östra a.o. (1.731), minsta Övre Norrlands m.o. (1.713), möjligen beroende på en långsammare kroppsutveckling. Medeltal för de olika arméfördelningsområdena anføres här nedan.

Södra a. o.	1.7209	Norra a. o.	1.7275
Östra brig. o.	1.7277	Ö. Norrlands m. o.	1.7126
Östra a. o.	1.7314	Gotlands m. o.	1.7308
Västra a. o.	1.7305	Hela armén	1.7266

Vid sidan av översikter av kassationsorsaker (Tab. 4 a, 4 b och Tab. 4 c samt Tab. 7 b) publiceras även redogörelser för de sjukdomar och bildningsfel, som föranlett, att de värnpliktiga uttagits — vid läkarebesiktningarna och efterbesiktningarna — till krigstjänst men endast till viss befattning eller förklarats vara icke vapenföra (Tab. 5 a, 5 b, 6 och 7 c).

För samtliga bildningsfel och sjukdomar lämnas i nedanstående tabell en sammanfattning för 20-åriga och överåriga inom olika inskrivningsområden i absoluta och relativa tal — på 100 prövade. Av tabellen, som endast omfattar de vid läkarbesiktningarna behandlade, framgår, att av 20-åriga nära $\frac{1}{3}$ mer eller mindre lidit av sjukdom eller bildningsfel och av överåriga mer än $\frac{1}{2}$. Lägsta siffran för 20-åriga visar Kopparbergs inskrivningsområde (20·1), därefter Västgöta-Bohus i.o. (22·1), högsta siffran Örebro (40·0), därefter Älvsborgs (35·6) samt Södermanlands (35·7). Bland överåriga har Västgöta-Bohus i.o. lägsta siffran (39·8), därefter Västernorrlands (48·4), högsta siffrorna Södermanlands (70·9), Värmlands (70·8) och Norra Smålands (70·0). Till dessa bildningsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid läkarbesiktningarna komma ytterligare de som framträda vid efterbesiktningarna (Tab. 7 a, se anm.).

Översikt av värnpliktiga som vid besiktningarna befunnits behäftade med sjukdomar och bildningsfel, fördelade å olika grupper samt inskrivningsområden, i allt och på 100 prövade, år 1928.

Inskrivningsområden	I allt		20-åriga					Överåriga				
	20-åriga	Överåriga	A (Tab. 4 a)	H (Tab. 4 c)	B+C (Tab. 5 a)	D (Tab. 6)	S:a	A (Tab. 4 b)	H (Tab. 4 c)	B+C (Tab. 5 b)	D (Tab. 6)	S:a
Malmöhus södra . . .	697	103	8·9	3·4	3·0	12·3	27·6	16·8	12·0	10·4	16·8	56·0
Malmöhus norra . . .	920	164	8·1	6·3	2·7	17·8	34·4	13·9	9·8	4·9	33·1	61·7
Hallands	894	139	9·6	6·0	4·1	13·0	32·7	16·4	12·0	9·4	24·0	61·8
Kronobergs	1 128	264	8·1	6·7	3·9	13·9	32·6	16·0	16·0	14·3	18·7	65·0
Norra Smålands . . .	1 029	275	8·8	10·5	3·0	11·0	33·3	15·5	31·1	6·1	17·3	70·0
Östergötlands . . .	966	293	7·2	9·6	3·5	11·9	32·2	9·8	19·9	12·6	24·7	67·0
Örebro	1 091	256	8·4	10·1	4·9	16·6	40·0	13·8	13·8	14·3	23·4	65·3
Södermanlands . . .	857	163	7·8	7·2	4·8	15·9	35·7	18·7	5·2	23·9	23·1	70·9
Stockholms	1 690	365	9·1	5·9	5·7	14·9	35·6	23·3	9·6	12·8	13·7	59·4
Uppsala	701	214	7·7	6·7	5·0	8·6	28·0	11·3	14·4	15·8	18·8	60·3
Västgöta-Bohus . . .	632	159	8·9	5·1	2·7	5·4	22·1	17·5	2·6	6·0	13·7	39·8
Älvsborgs	980	329	8·7	15·6	3·7	8·4	36·4	9·3	36·7	10·9	9·4	66·3
Skaraborgs	609	215	8·3	5·2	3·6	10·7	27·8	12·3	4·5	12·8	24·3	53·9
Värmlands	859	218	9·2	7·8	5·3	11·4	33·7	21·4	16·9	15·3	17·2	70·8
Kopparbergs	447	101	6·8	3·3	2·4	7·6	20·1	22·7	5·9	8·4	12·8	49·3
Gävleborgs	648	108	11·2	2·4	4·9	11·8	30·3	20·2	0·6	13·1	30·4	64·3
Jämtlands	800	269	10·8	9·5	3·0	10·9	34·2	16·8	13·6	6·4	17·1	58·9
Västernorrlands . . .	688	156	8·5	8·4	4·6	10·5	32·0	12·1	10·6	8·7	17·0	48·4
Västerbottens	597	225	9·2	10·5	3·2	8·7	31·6	17·5	18·3	11·8	15·8	63·4
Norrbottnens	546	149	7·5	7·7	4·6	9·3	29·1	18·3	14·4	17·6	16·6	67·1
Gotlands	88	13	8·3	4·3	0·5	9·1	22·2	19·1	9·5	—	33·3	61·9
I allt	16 867	4 178	8·6	7·4	4·0	11·7	31·7	15·9	14·5	11·5	18·7	60·6

Anm. De här ovan anförda talen äro beräknade på grundval av de tabeller i tabellavdelningen, som angivas i kolumnhuvudet. Rörande antalet prövade se Tab. 4 a och 4 b.

Rörande de till H-gruppen förda förekomma anmärkningsvärda variationer mellan olika områden.

De viktigaste *kassationsorsakerna* (grupp A) bland 20-åringarna voro liksom de närmast föregående åren cirkulationsorganens sjukdomar, bensystemets sjukdomar, tuberkelsjukdomar och sinnessjukdomar med respektive 26·0, 16·8, 16·3 och 9·9 % av samtliga frikallade. Bland de överåriga var tuberkulos-sjukdomar, den långt överbärande orsaken med 21·6 % av de frikallade, därnäst cirkulationsorganens sjukdomar, »fortvarande allmän svaghet», sinnessjukdomar, och bensystemets sjukdomar med respektive 19·5, 13·3, 11·1 och 6·2 %. Av 20-åriga av H-gruppen, ledo ej mindre än 61 % av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, av överåriga relativt taget ungefär lika många (Tab. 4 a, 4 b och 4 c). Även bland förut inskrivna värnpliktiga (Tab. 7 a) under året till grupp A överförda, som vid efterbesiktningarna frikallats, har tuberkulosen stor utbredning; 23·1 % av samtliga dylika hava av denna anledning frikallats, därnäst komma cirkulationsorganens med 17·7 % och sinnessjukdomar med 9·3 % (Tab. 7 b).

Hos värnpliktiga, som vid inskrivningarna förts till grupp B och C, dominera bland 20-åriga (Tab. 5 a) sjukdomar i bensystemet (25·1 %), öronen (16·4 %), ögonen (11·0 %) samt cirkulationsorganen (9·0 %), bland överåriga (Tab. 5 b) allmän svaghet (31·9 %), bensystemet (10·9 %), andningsorganen (7·6 %) och cirkulationsorganen (7·6 %). Vid efterbesiktningarna (Tab. 7 c) hava till denna kategori överförts 294 värnpliktiga och bland dessa ha ej mindre än 19·1 % lidit av sjukdomar i bensystemet och 12·3 % i matsmältningsorganen o. s. v.

Bland de vid inskrivningarna till grupp D uttagna (Tab. 6) framträda fel eller sjukdomar i bensystemet, ögonen och cirkulationsorganen hos 20-åriga samt hos överåriga dessa sjukdomar och i än högre grad allmän svaghet.

Undersökning angående ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden efter inryckningen.

I ändamål att erhålla en närmare uppfattning angående verkningarna av 1926 års inskrivningsorganisation, i vad dessa avse truppförbandens rekrytering med värnpliktsmateriel av i hälsoavseende bästa beskaffenhet, har sjukvårdsstyrelsen föranställt om en utredning beträffande bl. a. de förändringar i det inryckta manskapets värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, vilka vid läkarbesiktning jämlikt I. F. § 107 måst vidtagas.

De uppgifter härom, vilka hittills inkommit till sjukvårdsstyrelsen och vilka sammanställts i några tabeller, omfatta den del av de år 1927 inskrivna värnpliktiga, som för första tjänstgöring inryckt till truppförbanden under tiden den 26. mars—början av oktober 1928. Dessa voro 4 504 i ersättningsreserv samt 16 493 i linjetjänst, d. v. s. beträffande de sistnämnda huvuddelen av kontingenten år 1927 i linjetjänst inskrivna värnpliktiga.

Utredningen har omfattat, förutom konstaterande av arten av de sjukdomar etc., vilka föranlett ändrade värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, även

Tab. C. Utfallet av läkarbesiktningar jäml. I. f. § 107 år 1928 vid truppförbanden beträffande huvuddelen av år 1927 inskrivna värnpliktiga, tillhörande *linjetjänsten*.

Truppförband	Antal inrykta	Antal ändringar i värnpliktsförhållanden		Överförda från grupp																Sjukdomen har											
		summa	på 100 inrykta	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen			
				till alternativ																otve-tydigt		möj-ligen		före efter inryckningen		upptäckts	ej. kunna upptäckas	vid inskrivningen			
				a				b				c				d															
I. 1	1 006	49	4.9	—	—	17	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	11	14	15	9	—	—	
I. 2 S.	261	30	11.4	—	—	9	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	5	—	—	4	12	14	—	—	
I. 2 V.	309	53	18.8	—	—	10	1	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	1	—	—	51	7	—	—	—	
I. 3	627	33	5.3	—	—	4	—	—	—	—	12	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	5	1	3	4	20	6	—	—	
I. 4	454	45	9.9	2	1	10	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	10	18	9	8	—	—	
I. 5	500	28	5.6	—	—	5	6	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	4	—	3	5	10	10	—	—	
I. 6	481	69	14.1	—	—	9	2	—	—	—	22	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	10	1	12	28	19	10	—	—	
I. 7	462	43	9.3	1	—	9	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	1	—	8	23	12	—	—	—	
I. 8	623	50	8.0	—	—	10	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	2	—	8	22	13	7	—	—	
I. 9	582	40	6.8	—	—	4	2	—	—	—	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	5	—	8	8	14	10	—	—	
I. 10	521	74	14.2	—	—	28	1	—	—	—	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	8	—	4	32	28	10	—	—	
I. 11 V.	432	53	12.3	—	—	14	1	—	2	—	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	15	7	1	13	5	23	3	—	9	
I. 11 K.	281	25	8.8	—	—	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	6	—	10	12	3	—	—	—	
I. 12	505	56	11.1	1	—	11	5	—	—	—	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	7	1	2	3	9	34	8	—	—
I. 13	413	47	11.1	—	—	1	3	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	17	—	—	33	14	—	—	—	
I. 14	402	40	10.0	—	—	—	8	—	—	—	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	2	—	13	11	12	4	—	—	
I. 15	514	29	5.6	3	—	9	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	1	—	4	19	4	2	—	—	
I. 16	476	48	10.0	—	—	12	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	3	25	14	6	—	—	
I. 17	463	27	5.8	—	—	2	1	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	4	4	9	5	—	5	
I. 18	390	46	11.8	—	—	2	—	2	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	7	13	16	21	6	3	—	—	
I. 19	526	42	7.6	1	—	13	2	—	1	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	—	—	10	11	12	9	—	—	
I. 20	391	28	7.8	1	—	9	2	—	1	—	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	11	12	5	—	—	
I. 21	410	67	16.3	—	—	8	1	—	2	—	28	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	17	4	—	3	26	35	3	—	—	
I. 22	421	44	10.5	—	—	19	1	—	1	—	10	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	5	4	—	7	6	14	17	—	—	—
K. 1	133	13	9.8	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	1	2	5	5	—	—	—
K. 2	155	10	6.5	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	1	6	2	—	—	—
K. 3	127	13	10.2	1	—	5	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	3	—	2	—	—	—
K. 4	161	17	10.6	—	—	3	—	—	—	—	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	3	6	8	—	—	—

A. 1	390	42	10.8	—	1	5	4	—	—	—	6	5	1	—	—	—	—	8	11	1	6	12	22	2	—	—				
A. 2	389	39	10.0	—	—	10	3	—	—	—	8	—	—	—	—	—	1	15	2	—	18	11	3	7	—	—				
A. 3	405	17	4.3	1	—	5	1	1	—	—	4	2	—	—	—	—	1	1	1	—	3	7	7	—	—	—				
A. 4	392	36	9.4	—	—	4	6	—	—	—	3	6	—	—	—	—	1	5	11	—	5	21	8	—	—	—				
A. 5	120	10	8.3	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	2	—	1	—	6	3	—	—				
A. 6	301	31	10.8	—	—	2	4	—	—	—	7	2	—	—	—	—	—	11	4	1	5	7	12	7	—	—				
A. 7	96	10	10.4	—	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	2	1	3	4	—	—				
A. 8	166	16	9.6	—	—	9	8	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	7	1	8	—	—	—				
A. 9	278	27	9.7	—	—	7	2	1	—	—	6	3	—	—	—	—	—	8	—	—	5	6	12	4	—	—				
Ing. 1 S.	260	28	10.8	—	—	4	3	1	1	—	6	2	—	—	—	—	—	7	2	2	7	10	9	1	1	—				
Ing. 1 V.	46	6	13.0	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	4	2	—	—	—				
Ing. 2 E.	223	33	14.8	—	—	2	1	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	20	5	—	17	9	5	2	—	—				
Ing. 2 K.	47	10	21.8	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	5	1	4	—	—	—				
Ing. 3	204	15	7.4	—	—	2	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	7	3	5	—	—				
Ing. 4	249	15	6.0	—	—	7	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	2	—	3	5	5	2	—	—				
T. 1	197	14	7.1	—	—	2	1	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	2	2	1	—	5	9	—	—	—				
T. 2	228	14	6.1	—	—	6	1	1	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	6	1	5	2	—	—				
T. 3	191	21	10.9	—	—	1	2	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—	4	4	1	4	5	11	1	—	—				
T. 4	170	12	7.1	—	—	4	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	6	4	—	—	—				
Int. 1	54	12	22.2	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	1	4	2	1	5	—	—				
Int. 2	58	3	5.7	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—				
Int. 3	70	9	12.8	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	1	—	5	3	1	—	—				
F. 2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
F. 3	56	1	1.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—				
F. 4	27	1	3.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—				
Flygskolan	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Sammandrag.																														
Infanteriet	11 450	1 071	9.8	9	1	220	36	2	8	—	207	28	—	—	—	1	—	—	—	16	—	429	97	17	152	396	326	175	8	14
Kavalleriet	576	53	9.2	1	—	11	3	—	1	—	11	6	—	—	—	—	—	—	14	5	1	10	9	17	—	—	—	—	—	
Artilleriet	2 357	228	9.6	1	1	49	25	2	—	—	37	20	1	—	—	—	—	4	—	54	32	2	52	66	81	29	—	—	—	
Ing.-tr.	1 029	107	10.4	—	—	17	6	1	1	—	18	8	—	—	—	—	—	—	43	12	2	32	36	28	10	1	—	—	—	
Trängen	786	61	7.7	—	—	18	6	1	—	—	11	9	—	—	—	—	—	—	11	8	2	12	17	29	3	—	—	—	—	
Int.-tr.	177	24	13.6	1	2	3	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	3	6	2	4	8	6	—	—	—	—	
Flygtr. (ej F. 2)	118	2	1.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	16 498	1 546	9.4	12	4	818	79	6	10	—	231	71	1	—	—	1	4	—	21	1	555	161	26	262	584	487	240	9	14	
På 100 inryckta	—	—	—	—	—	2.51	—	—	—	—	2.20	—	—	—	—	—	—	—	4.63	—	—	1.58	3.28	2.95	1.45	0.05	0.08	—	—	
På 100 överförda	—	—	—	—	—	26.78	—	—	—	—	23.48	—	—	—	—	—	—	—	49.42	—	—	16.95	34.55	31.50	15.52	0.58	0.90	—	—	

uppgifter beträffande tidpunkt, då — enligt vederbörande besiktningsläkares vid truppförbanden förmenande — nämnda sjukdomar framträtt eller kunnat konstateras. Därmed har avsetts att erhålla en uppfattning beträffande vederbörande läkares arbete vid undersökningarna av de värnpliktiga vid inskrivningsförrättningarna, något varav bl. a. tilldelningen till vissa besiktningsgrupper o. s. v. är i hög grad beroende. De uppgifter härom, som av truppförbandsläkarna (besiktningsläkarna) vid undersökningar enligt I.F. § 107 avgivits, äro givetvis delvis grundade på subjektiv uppfattning angående sjukdomarnas art och i vad mån dessa bort kunna upptäckas vid tiden för inskrivningen. Detta förhållande bör uppmärksammas vid den kritiska granskningen av utredningsresultatet.

De i tabellerna angivna besiktningsgrupperna äro desamma, som föreskrivas i K. Maj:ts kungörelse den 22. jan. 1926 angående läkarundersökning av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten, samt av värnpliktiga. Se härom vidare, Hälso- och sjukvård vid armén 1927 sid. 20—21.

Förändringarna i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, som vidtagits vid ifrågavarande läkarbesiktningar, ansluta sig till gällande bestämmelser sålunda, att vederbörande värnpliktiga därvid hänförts till något av alternativen:

- a) oduglig till krigstjänst;
- b) för tillfället oduglig till krigstjänst;
- c) på grund av sin kroppsbeskaffenhet icke i stånd att fullgöra honom åliggande tjänstgöring (får förekomma endast beträffande till ersättningsreserven uttagen värnpliktig);
- d) i avseende på kroppsbeskaffenheten icke motsvarande de fordringar, som tjänsten ställer på honom, men dock lämplig för tjänstgöring såsom (förekommer endast för värnpliktig uttagen till linjetjänst).

Nu nämnda alternativ, a—d, äro desamma, som återfinnas i tabellerna.

Av sammandraget **Tab. C** framgår beträffande *linjetjänstkontingenten*, att av 16 493 till truppförbanden under tiden den 27. mars—början av oktober 1928 inryckta värnpliktiga 1 546 man eller 9·4 % fått sina värnplikts-(tjänstgörings-)förhållanden ändrade eller föreslagna till ändring. En jämförelse mellan de olika truppslagen visar, att de trenne huvudvapnen i detta avseende stå ungefär jämställda med 9·2—9·6 %, under det att intendentur- och ingenjörtrupperna träffas av en avsevärt högre utgallring eller resp. 13·5 och 10·4 %. Dessa truppslag rekryteras sålunda antagligen med sämre värnpliktsmaterial än sina syskonvapen. Man torde nämligen icke behöva förutsätta, att strängare bedömningsgrunder tillämpas vid efterbesiktningarna å dessa vapen än vid infanteriet, kavalleriet och artilleriet. Näst flygtrupperna — 2. flygkåren ej medräknad — med den ringa »ändringsprocenten» 1·7, uppvisar trängden den minsta procenten ändringar eller 7·7. Denna siffra torde visa, att trängtrupperna i allmänhet icke tillförts så dåligt värnpliktsmaterial, som det från sina håll antytts. Sämst ställt härutinnan synes T. 3 vara med en ändringsprocent av 10·9. Norrlandsmaterialet av värnpliktiga kan eljest icke sägas vara det från dessa bedömningsgrunder sämsta, om än den Norra arméfördelningens

infanteritruppförband med undantag av I. 5 uppvisa en tämligen hög ändringsprocent (10·0—16·3).

De i dessa avseenden mest ansträngda truppförbanden äro Int. 1 i Stockholm samt Ing. 2, Karlskrona, vilka uppvisa den höga ändringsprocenten 22·2, resp. 21·3 d. v. s. 12, resp. 10 man av den relativt fåtaliga kontingenten 54, resp. 47 inryckta värnpliktiga. Härnäst kommer I. 2:s Vaxholmskontingent, där av 309 till linjetjänst inryckta 58 man (18·8 %) fått ändring i sina värnpliktsförhållanden. Flertalet av dessa, inskrivna i grupp F, har hänförs till d-alternativet.

Bäst ställt har I. 1 varit, som uppvisar det största antalet inryckta värnpliktiga av samtliga truppförband, c:a 1 000 man. Av dessa hava endast 49 st. eller 4·9 % fått ändringar i sina värnpliktsförhållanden. Även här har såsom i allmänhet vid truppförbanden flertalet fått ändrade tjänstgöringsförhållanden och hänförs till d-alternativet.

Flertalet — 764 man — av de överförda, 49·4 %, har hänförs till d-alternativet och sålunda efter ändring i tjänstgöringsförhållandet kvarstannat vid truppförbanden för att väl i allmänhet tagas i anspråk för handräckningsarbeten. Därefter hava 414 man eller 26·8 % såsom odugliga till krigstjänst överförts till a-alternativet samt hemförlovats, något som i regel även varit förhållandet med de 363 man (23·5 %), vilka såsom för tillfället odugliga till krigstjänst överförts till b-alternativet. De flesta av dessa till a-, b- eller d-alternativen överförda värnpliktiga hade vid inskrivningen kommit i besiktningsgrupp F.

Flertalet överförda, 1 150 man, har vid inskrivningen hänförs till F-gruppen, d. v. s. den bästa kategorien värnpliktiga, under det att från D-gruppen, som borde vara det näst C-gruppen (studenter) sämsta materialet, avförts endast 33 man. Tyvärr saknas uppgift angående hur stor del av den inryckta linjekontingenten varit uttagen från D-gruppen. Denna synes emellertid icke spela så stor roll i linjekontingentens standard som befarats.

Av C-gruppen studenter, vilka i hälsoavseende äro jämställda med de icke vapenföra — hela årsgruppen inskrivna utgör 219 man — hava endast fyra fått ändrade värnpliktsförhållanden (a-alternativ) samt en ändrat tjänstgöringsförhållande. Av EF-gruppen studenter hava överförts 43 med 12 till a-, 10 till b- samt 21 till d-alternativet. Härvid bör emellertid erinras därom, att flertalet av år 1927 inskrivna studenter inryckt till truppförbanden före denna utrednings vidtagande. Därmed hava de sålunda även tidigare fått sina värnpliktsförhållanden ändrade, där så visat sig erforderligt. Detta gäller givetvis särskilt de ändringar, som hänföra sig till sjukdomar, vilka förefunnits, men ej kunnat konstateras, eventuellt förbisett vid inskrivningen.

Beträffande *ersättningsreserven* tillhörande värnpliktiga, vilka, inskrivna år 1927, under den tid utredningen omfattar i mindre kontingenter då och då inryckt vid truppförbanden huvudsakligen för handräckningstjänst, hava i dessas värnpliktsförhållande vidtagna ändringar från utbildningssynpunkt icke haft direkt samma betydelse som de, vilka gällt linjetjänsten. Dock medföra givetvis även dessa ändringar vissa nackdelar för utbildningens behöriga bedrivande även bland linjemanskapet, enär ju detta, i den mån manfallet bland

Tab. D. Utfallet av läkarbesiktningar jäml. I. f. § 107 år 1928 vid truppförbanden beträffande huvuddelen av år 1927 inskrivna värnpliktiga, tillhörande *ersättningsreserven*.

Truppförband	Summa inryckta	Antal ändringar i värnpliktsförhållandena		Överförda från grupp																Sjukdomen har									
		summa	på 100 inryckta	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	EF	C	F	E	D	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen	
				till alternativ																otvettydigt		möjligen		före efter inryckningen		upptäckts	ej kunnat upptäckas		
				a				b				c				d													
I. 1	157	2	1.3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
I. 2 S.	117	1	0.9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 2 V.	40	3	7.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
I. 3	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 4	143	4	2.7	—	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—
I. 5	88	3	3.4	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 6	40	4	10.0	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1	—	—
I. 7	113	4	3.6	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—
I. 8	71	2	2.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
I. 9	98	1	1.0	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
I. 10	65	3	4.6	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—
I. 11 V.	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 11 K.	68	2	2.9	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
I. 12	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. 13	74	2	2.7	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
I. 14	49	4	8.1	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—
I. 15	43	1	2.3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
I. 16	86	4	4.6	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—
I. 17	74	3	3.1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—
I. 18	17	1	5.9	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
I. 19	190	3	1.6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
I. 20	48	2	4.2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
I. 21	84	13	15.5	—	—	—	4	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	6	—	—	—
I. 22	54	3	5.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
K. 1	147	6	4.1	—	—	—	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	2	—	—	—
K. 2	89	4	4.5	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
K. 3	147	6	4.1	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	—
K. 4	256	7	2.7	—	—	1	2	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	4	—	—

[illegible]

ersättningsreservisterna är stort, måste i ökad utsträckning tagas i anspråk för nödvändigt handräckningsarbete.

Ändringsprocenten för ersättningsreserven stannar vid 3·6 %, eller 161 av 4 504 inryckta. Den ligger även här tämligen enhetlig för infanteriet samt kavalleriet och artilleriet (3·5 %). Intendenturtrupperna, vilka beträffande linjekontingenten hade den största utgallringen (13·5 %), uppvisa däremot beträffande ersättningsreserven de minsta ändringarna (2·4 %). Ungefär vid samma läge stannar även trängen (3·1 %). Ingenjörtrupperna få även här vidkännas de största förlusterna, 5·2 %. Beträffande ordningsföljden i ändringsavseende mellan de olika truppförbanden hänvisas till **Tab. D**.

Av de 161 ersättningsreservister, vilka vid efterbesiktningarna fått sina värnpliktsförhållanden ändrade, har flertalet eller 99 st. tillhört besiktningsgrupp E och 15 st. grupp F. Dessa hava sålunda tillförts ersättningsreserven och sedermera utgallrats, ehuru de vid inskrivningen tillhört det bästa värnpliktsmaterialet. Endast 47 man hava varit inskrivna i D-grupp, d. v. s. den grupp, som närmast är avsedd för rekrytering av ersättningsreserven.

I allmänhet hava de värnpliktiga inom ersättningsreserven, vilka fått ändringar i sina värnpliktsförhållanden, hänförs till alternativen a och b, d. v. s. hemförlovats såsom definitivt eller tillfälligt odugliga till krigstjänst (resp. 61·5 och 24·8 %), under det att endast 13·0 % hänförs till c-alternativet såsom på grund av sin kroppsbeskaffenhet icke oförmögna att fullgöra dem åliggande tjänstgöring.

Övergår man därefter till frågan, i vilken utsträckning vid efterbesiktningarna vid truppförbanden verkställda eller föreslagna ändringar av värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden hänföra sig till sjukdomar, vilka av vederbörande besiktningsläkare vid inskrivningsförrättningarna förbisetts eller icke konstaterats, resp. till sjukdomar, vilka framträtt först efter inskrivningsförrättningen, visa tabellerna C och D, att såväl beträffande linjetjänsten som ersättningsreserven dessa båda kategorier ändrade värnplikts-(tjänstgörings)-förhållanden äro ungefär lika stora.

Av de sålunda till olika alternativ överförda hava beträffande 1 546 i *linjetjänst* inskrivna, enligt truppförbandsläkarnas uppfattning, 796 eller 51·5 % haft sjukdomar, vilka o t v e t y d i g t (262 st. eller 16·9 %) eller m ö j l i g e n (534 st. eller 34·5 %) bort kunna upptäckas vid inskrivningen, samt 727 eller 47·0 % haft sjukdomar, vilka framträtt efter inskrivning och antingen före (487 st. eller 31·5 %) eller efter (240 st. eller 15·5 %) inryckningen. Beträffande *ersättningsreservisterna* ställa sig motsvarande förhållanden sålunda, att av 161 st. överförda 73 st. eller 45·3 % haft sjukdomar, vilka o t v e t y d i g t (22 st. eller 13·7 %) eller m ö j l i g e n (51 st. eller 31·7 %) ansetts hava bort kunna upptäckas vid inskrivningen, vidare 87 st. eller 54·0 % haft sjukdomar, vilka framträtt efter inskrivningen antingen före (69 st. eller 42·8 %) eller efter (18 st. eller 11·2 %) inryckningen.

Härtill komma de av några truppförbandsläkare rapporterade fall, vilka anmälts vid inskrivningarna hava upptäckts resp. — ehuru tydligen redan då förefintliga — likväl icke kunnat upptäckas. Dessa utgöras av 9, resp. 14

linjetjänstare och 1 ersättningsreservare, eller 1.5 % av från linjetjänst och 0.6 % av från ersättningsreserv överförda. Samtliga nu nämnda procentsiffror hänföra sig till de överförda.

Sammanställas nu dessa uppgifter, vilka samtliga hänföra sig till sjukdomar etc., vilka vid truppförbanden föranlett ändringar (eller förslag till dylika) i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden hos 1 707 i linjetjänst eller ersättningsreserv inryckta värnpliktiga, inskrivna år 1927, hava 869 fall ansetts otvetydigt eller möjligen *bort kunna upptäckas* vid inskrivningen samt 838 fall varit sådana, som med undantag av ett fåtal ovan angivna, vilka dels upptäckts, dels — ehuru tydligen förefintliga — icke kunnat upptäckas, ännu *icke framträtt* vid nämnda tidpunkt.

Härav skulle sålunda framgå, att c:a hälften av ändringarna i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden hos den samlade linje- och ersättningsreservkontingenten vore att hänföra till sjukdomar etc., som ansetts mer eller mindre tydligt bort kunna upptäckas av vederbörande inskrivningsläkare, därest dessa arbetat med erforderlig noggrannhet. En närmare granskning av uppgifterna från truppförbanden har emellertid visat, att en ej oväsentlig avprutning måste göras på antalet anmälda värnpliktsförändringar av dylik art.

Det bör då genast erinras därom, att så är förhållandet först och främst beträffande de värnpliktiga, vilka inskrivits i C- och D-grupperna, och vilka tyvärr icke särskilt anmälts i rapporterna genom upplysning, vilken sjukdom etc., som enligt Besiktningsreglementet motiverat dylik klassificering. Såsom av tabellerna C och D framgår kunna till denna kategori hänföras 85 man (därav 80 till D- samt 5 till C-grupp).

Till dessa vid inskrivningarna konstaterade fall måste räknas även ett ej oansenligt antal, behäftat med i Besiktningsreglementet införda eller icke införda åkommor och lyten, som förekommit bland värnpliktiga, tillförda samtliga besiktningsgrupper, men vilka åkommor av vederbörande besiktningsläkare ansetts vara tämligen betydelselösa vid denna tidpunkt. Intill tiden för efterbesiktningen vid truppförbanden kunna dessa sjukdomar etc. hava förvärvats, vilket motiverat ändring i värnplikts- eller tjänstgöringsförhållande. Till denna kategori är att hänföra en del av i **Tab. E** under rubrikerna »möjligen», resp. »otvetydigt bort kunna upptäckas vid inskrivningen» upptagna fall av allmän svaghet, tuberkulos, neuroser, syn- och hörselrubbingar, sjukdomar i cirkulations- (spec. funktionella hjärtfel) och matsmältningsorganen, ävensom i bensystemet och ledgångarna. Hur pass stor del detta kan hava varit är givetvis svårt att bestämt angiva.

Samma är förhållandet beträffande de sjukdomar, vilka, ehuru förefintliga redan vid tiden för inskrivningsförrättningen, icke kunnat upptäckas av vederbörande besiktningsläkare; detta på grund därav, att vid denna tidpunkt dessa sjukdomar ännu icke framträtt med subjektiva symtom, som uppmärksamhets av den besiktigade individen, eller med objektiva symtom, som kunnat diagnosticeras eller rätt bedömas av inskrivningsläkaren.

Dessa sjukdomar torde i allmänhet hava av truppförbandsläkarna införts under rubriken »möjligen bort kunna upptäckas vid inskrivningarna». En del

Tab. E. Sjukdomar, som föranlett ändringar i värnplikts-(tjänstgörings-)förhållanden hos huvuddelen av i linje-tjänst och ersättningsreserv år 1927 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden år 1928.

30

Sjukdomens art	Summa fall	På 1 000 inryckta	Antal fall överförda från grupp																Överförda efter inryckningen		Sjukdomen har								
			E	F	C	F	E	D	E	F	C	F	E	D	E	F	C	F	E	D	Ista veckan	senare	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen		
			till alternativ																otve-tydigt	møj-ligen			före		upptäckts	ej kunnat upptäckas			
			a				b				c				d								inryckningen						
			a				b				c				d				inryckningen										
Bildnings- och utvecklingsfel.																													
Allmän svaghet, konvalescens . . .	120	5·7	—	2	4	7	3	4	—	22	8	—	—	1	3	1	1	—	36	21	7	31	89	30	50	21	18	1	—
Kroppslängd 155 cm.	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
Dextrocardia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Handatrofi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Infektionssjukdomar.																													
Feber av okänd orsak	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—
Tuberkulos:																													
a) andningsorganen	98	5·8	3	—	55	26	3	2	—	2	4	—	—	—	1	—	—	2	—	—	31	67	5	22	44	27	—	—	
b) benvävnaden och ledgångarna . .	8	—	—	—	4	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	1	1	6	—	—	—	
c) lymfkörtlarna	16	—	—	—	7	6	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	8	8	3	2	10	1	—	—	
d) urin- och könsorganen	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	
Lues + gonorrhé	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	
Gonorrhé	37	1·8	—	—	—	—	—	—	—	28	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	21	16	—	—	32	5	—	—	
Reumatism	43	2·0	1	—	11	5	1	—	—	8	5	—	—	—	—	—	—	10	2	—	8	35	4	9	22	7	—	1	
Ämnesomsättnings-, endokrina och blodsjukdomar.																													
Urinsyrediates	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	
Sockersjuka	4	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	2	2	—	—	—	
Morbus Basedowii	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Degeneratio adiposo-genitalis . . .	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Sekundär anæmi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	
Sinnessjukdomar.																													
Överståndet el. bestående sinnessjukd.	12	0·6	—	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—	1	6	5	—	—	
Sinnesslöhet, nedsatt fattningsförm.	62	3·0	—	—	11	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	13	—	9	53	2	40	1	18	1	—	
Nervsystemets sjukdomar.																													
Organisk sjukdom i nervsystemet .	33	1·6	—	—	6	5	3	1	—	7	2	—	—	—	—	—	—	7	2	—	16	17	5	4	21	3	—	—	
Enuresis nocturna	15	0·7	—	—	10	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	11	—	9	1	2	—	3	
Fallandesot	14	0·7	—	—	9	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	11	1	6	6	1	—	—	

BESIKTNINGEN AV VÄRNPLIKTIGA.

Tab. E. (Forts.) Sjukdomar, som föranlett ändringar i värnplikts-(tjänstgörings-)förhållanden hos huvuddelen av i linje-tjänst och ersättningsreserv år 1927 inskrivna värnpliktiga, vilka efterbesiktigats vid truppförbanden år 1928.

Sjukdomens art	Summa fall	På 1 000 inskrivna	Antal fall överförda från grupp																Överförda efter inryckningen		Sjukdomen har								
			E	F	C	D	E	F	C	D	E	F	C	D	E	F	C	D	Ista veckan	senare	bort kunna upptäckas vid inskrivningen		framträtt efter inskrivningen		vid inskrivningen				
			till alternativ																		otve-tydigt	mög-ligen	före	efter inryckningen	upptäckts	ej kunnat upptäckas			
			a				b				c				d														
Formförändr., atrofi el. förkortn. av extremitet m. funktionsinskränkn.	18	0.6				1	2										5	4	1	1	12	6	4	3					
Benbrott eller sviter därav . . .	25	1.2							19	3							2		1	14	11	2		17	6				
Vrickning	9								6	2									1	6	3	1		7	1				
Ben- eller benhinneinflammation .	7					2		1		1					1		2			1	6	2	1	3	1				
Sjukdom i el. kring större ledgång, upphävd el. minskad rörlighet; habituell luxation; ledsvullnad .	93	4.5				7	2	1		23	6				1		43	8	2	31	62	6	34	36	17				
Hjultbenthet	1																1				1		1						
Plattfot; fotinsufficiens med avsevärd inskränkning i funktionsförmågan	99	4.7							2					5		3	69	16	4	18	81	40	45	5	8	1			
Styvhet, slapphet, missbildn. el. formförändr. i hand m. funktionsinskr.	21	1.0				1			4								12	4		5	16	7	3	9	2				
Styvhet, slapphet, missbildn. el. formförändr. av fot; senknut, frostknöl	48	2.3				4	1		2	2							36	3		16	32	16	19	12	1				
Förlust av tumme	2																2			1	1	2							
Förlust av pekfinger	1																1			1		1							
Sjukdomar i hud och bindväv.																													
Ärr, medförande inskränkn. i rörelseförmågan eller förenat med bräck	11								2	1							7	1		4	7	2	1	8					
Kontusion å buken	1								1											1				1					
Hudsjukdom	15	0.7				5			7	2						1				8	7	2	3	7	3				
Bensår	1								1											1				1					
Svulster.																													
Struma	25	1.2					1		3								12	9		11	14	3	18	3	1				
Elakartad svulst	1					1															1				1				
Annan svulst	2																2				2	1	1						
Summa	1 707	81.3	12	4	824	188	85	10	284	96	13			2	18	4	23	1	555	162	26	551	1156	284	585	556	258	10	14
På 100 sjukdomar			30.05				23.60				1.41				44.94				32.2	67.8	16.64	34.27	32.57	15.11	0.59	0.82			

av dem återfinnes nog även bland de sjukdomar, som ansetts hava otvetydigt bort kunna upptäckas vid samma tillfälle ävensom bland dem, vilka anmälts hava framträtt först efter inskrivningarna.

En viss avprutningsprocent måste sålunda beräknas på de 869 ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, som ägt rum vid truppförbanden bland de 21 000 enl. ovan i linjetjänst och ersättningsreserv inryckta värnpliktiga. Ett närmare studium av primäruppgifterna från truppförbanden beträffande de sjukdomar bland de värnpliktiga, vilka ansetts hava bort kunna utgallras vid inskrivningarna — med hänsyn till angivna tider för överföring efter skedd inryckning — ger vid handen, att man är berättigad att beräkna denna avprutning till c:a 50 % av de fall, som möjligen och 20 %, som ovillkorligen bort enl. ovan kunna upptäckas vid inskrivningen. Detta gör inalles 40.0 % av sammanlagda antalet fall (869), vilka i den föreliggande utredningen ansetts hava kommit till truppförbanden med åkommor, vilka bort kunna upptäckas redan före inryckningen. Av dessa 869 man skulle sålunda enligt denna beräkning kunna avföras 348 man.

Härav följer, att av de 1707 värnpliktiga, vilka, inskrivna år 1927, vid truppförbanden efter skedd inryckning fått ändringar i sina värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, 1 186 (838 + 348) man d. v. s. 69.4 % avgått av orsaker, som *icke* kunna tillskrivas vederbörande inskrivningsläkare, under det att 521 (869—348) man d. v. s. 30.6 % avgått på grund av orsaker, vilka torde kunna läggas inskrivningsläkarna till last.

Överföres detta på antalet under ifrågavarande tid inryckta 21 000 man, motsvarar avgången av 1 707 man c:a 8.0 %, som av nyssnämnda orsaker fördelas med 5.6 % på den förra samt 2.4 % på den senare kategorien.

Motsvarande beräkning beträffande avgången från enbart linjetjänstkontingenten, d. v. s. den från utbildningssynpunkt viktigare delen av de inryckta, visar, att avgångsprocenten här — enligt ovan 9.4 %, d. v. s. 1 546 av inryckta 16 493 man — fördelas med 6.4 resp. 3.3 på ovannämnda orsaksförhållanden.

Givet är, att, går man ut från den speciella synpunkten, hur pass stor läkarnas felbedömningsprocent kan anses belöpa sig till, måste denna ställas i relation till hela det antal värnpliktiga, som de vid inskrivningsförrättningarna haft att pröva. Från denna synpunkt är felbedömningen så låg som 0.50 %.

De underlåtenhetssynder, som besiktningsläkarna sålunda skulle begå vid inskrivningarna, synas, såsom av det sagda framgår, vara av mindre omfattning, än vad från olika håll ansetts vara fallet. Delvis torde de vara att hänföra till den ofullkomlighet, som vidlåder allt mänskligt handlande, delvis till orsaker, som stå i samband med de säregna förhållandena vid inskrivningsförrättningarna.

Då det är av intresse att taga del av de sjukdomar, vilka vid efterbesiktningarna vid truppförbanden föranlett i det föregående omskrivna förändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, har en sammanställning av dessa framlagts i Tab. E. De mera anmärkningsvärda sjukdomarnas fördelning på de olika arméfördelningarna framgår av Tab. F. Beträffande den sistnämnda är att observera, att däri icke ingå uppgifter från flygkårerna; på grund härav

Tab. F. Fördelning arméfördelningsvis av vissa vid efterbesiktningarna konstaterade sjukdomar hos huvuddelen av i linjetjänst och ersättningsreserv år 1927 inskrivna värnpliktiga, vilka inryckt år 1928.

Sjukdom	Södra arméförd.		Västra arméförd.		Östra arméförd.		Norra arméförd.		Övre Norrlands trupper		Gotlands trupper	
	Inryckta 3 372 man		Inryckta 4 201 man		Inryckta 7 582 man		Inryckta 3 112 man		Inryckta 2 164 man		Inryckta 562 man	
	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta	Antal fall	På 1 000 inryckta
Allmän svaghet	10	2·96	23	5·23	52	6·85	14	4·49	4	1·84	18	32·02
Tuberkulos (alla former)	22	6·62	24	5·71	35	4·61	23	7·39	18	8·31	1	1·77
Gonorrhé	11	3·26	4	0·95	13	1·71	9	2·89	—	—	—	—
Reumatism	6	1·77	11	2·61	20	2·63	3	0·96	2	0·92	1	1·77
Sinnessjukdom	—	—	2	0·47	5	0·65	2	0·64	1	0·46	2	3·55
Sinnesslöhet. Nedsatt fattningsförm.	9	2·66	8	1·94	32	4·22	7	12·24	3	1·38	3	5·83
Organisk nervsjukdom	9	2·66	4	0·95	8	1·05	8	2·57	3	1·38	1	1·77
Enuresis nocturna	5	1·48	2	0·47	5	0·65	3	0·96	—	—	—	—
Fallandesot	1	0·29	5	1·19	3	0·39	3	0·96	1	0·46	1	1·77
Neuros	19	5·63	17	4·04	30	3·95	7	2·24	8	3·69	1	1·77
Stamning, otydligt uttal	3	0·88	5	1·19	4	0·52	—	—	—	—	—	—
Neuralgi	5	1·48	—	—	9	1·18	5	1·59	1	0·46	—	—
Synnedsättning	7	2·07	1	0·23	12	1·58	15	4·82	3	1·88	2	3·55
Nedsatt hörsel	3	0·88	4	0·95	8	1·05	3	0·96	—	—	2	3·55
Otitis media	12	3·55	10	2·38	23	3·03	13	4·17	3	1·38	8	14·23
Organiskt hjärtfel	21	6·22	27	6·42	27	8·56	15	4·82	12	5·55	—	—
Funktionellt hjärtfel	31	9·19	16	3·80	37	4·87	14	4·49	6	2·76	2	3·55
Åderbräck	8	2·37	7	1·65	26	3·42	4	1·28	—	—	—	—
Sjukdomar i näsan el. dess bihålor	—	—	6	1·42	8	1·05	—	—	1	0·46	—	—
Genomgången lungsäcksinfl.	5	1·48	9	2·14	7	0·92	8	2·57	8	3·69	—	—
Asthma bronchiale	3	0·88	1	0·23	5	0·65	1	0·32	—	—	—	—
Sjukdomar i luftvägarna	3	0·88	5	1·19	5	0·65	7	2·24	1	0·46	—	—
Mag- och tarmsår	8	2·37	6	1·42	16	2·11	9	2·89	5	2·31	—	—
Tarmbräck	8	2·37	8	1·90	25	3·29	5	1·59	2	0·92	1	1·77
Sjukdomar i bukhålan etc.	6	1·77	6	1·42	11	1·45	11	3·58	8	3·69	—	—
Sjukdomar i urinogenitalorg.	8	2·37	5	1·19	16	2·11	10	3·21	4	1·84	1	1·77
Albuminuri	1	0·29	4	0·95	7	0·92	2	0·64	3	1·38	—	—
Krökn. minskad rörligh. i hals o. rygg	6	1·77	3	0·71	4	0·52	3	0·96	2	0·92	1	1·77
Formförändr. l. förkortn. av extremitet	1	0·29	2	0·47	7	0·92	2	0·64	1	0·46	—	—
Benbrott l. sviter därav	8	2·07	2	0·47	8	1·05	4	1·28	2	0·92	1	1·77
Sjukd. i eller kringstörre ledgång, minskad rörlighet; habituell luxation; ledsvullnad	17	5·04	6	1·42	45	5·93	18	5·78	7	3·23	—	—
Plattfot l. annan fotinsufficiens	18	5·38	12	2·85	45	5·93	11	3·53	8	3·69	4	7·11
Formförändring m. funktionell hand inskränkning av fot	2	0·59	1	0·23	11	1·45	6	1·92	1	0·46	—	—
Hudsjukdom	10	2·96	4	0·95	21	2·76	5	1·59	4	1·84	4	7·11
Struma	1	0·29	1	0·23	7	0·92	2	0·64	3	1·38	1	1·77

föreligger en viss skillnad mellan antalet i de båda tabellerna upptagna sjukdomar.

I dessa tabeller anförda sjukdomar gälla såväl linjetjänsten som ersättningsreserven. Fördelningen av sjukdomarna och dessas art är ungefär enahanda beträffande linjetjänsten och ersättningsreserven.

Av Tab. E framgår, att av de 1 707 sjukdomsfall eller åkommor, vilka bland i linjetjänst och ersättningsreserv inryckta värnpliktiga föranlett ändringar i värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, tuberkulosen samt allmän svaghet jämte konvalescens efter genomgången sjukdom intaga första rummet med 124, resp. 120 fall, motsvarande 5.8 resp. 5.7 av 1 000 inryckta. Tuberkulosfallen hava varit fördelade med 119 i E- och F-grupperna (flertalet av dessa i F-gruppen) samt med 5 i D-gruppen inskrivna. De hava i allmänhet blivit överförda till a- och b-alternativen och sålunda hemförlovats. Endast 3 hava med ändring i tjänstgöringsförhållandet kvarstannat vid sina truppförband. Det övervägande antalet av tuberkulosfallen har framträtt under tiden mellan inskrivningen och inryckningen, i andra rummet under vistelsen vid truppförbanden. Endast 43 av de 124 fallen, d. v. s. $\frac{1}{3}$, hava kunnat avpolletteras från truppförbanden under första veckan. De hava sålunda ofta fordrat en längre tids observation för diagnosens fastställande samt för avgörande av värnpliktsförhållandet. Inskrivningsläkarens svårigheter att under den korta stund, han disponerar för undersökning av varje värnpliktig, rätt bedöma mer eller mindre tydligt framträdande objektiva symtom från andningsorganen, belysas väl av dessa uppgifter. Tab. F visar eller rättare sagt bekräftar, att de flesta tuberkulosfallen förekomma inom de nordliga landsdelarna. Sålunda hava på 1 000 inryckta 8.3, resp. 7.4 man haft tuberkulos vid Övre Norrlands och Norra arméfördelningens trupper.

Gotlands trupper uppvisa de flesta överföringarna på grund av allmän svaghet, därnäst kommer Östra arméfördelningen. Såsom av Tab. E framgår, hava de med allmän svaghet behäftade individerna i regel överförts till d-alternativ och sålunda kvarhållits vid truppförbanden under ändrade tjänstgöringsförhållanden. Därnäst hava de, såsom för tillfället oförmögna till krigstjänst, hemförlovats. F- och E-grupperna visa även här de flesta offren, och har dessas utträngning från kontingenterna, såsom man väl kunnat vänta, i allmänhet skett först efter en observationstid av mer än en vecka, trots det, att enligt besiktningsläkarnas vid truppförbanden förmenande, fallen i allmänhet bort kunnat upptäckas vid inskrivningen. Sannolikt hava väl även de flesta upptäckts, om än bedömandet av graden av allmän svaghet ansetts icke kunna ske vid inskrivningsförrättningen utan först efter en tids observation och prövning.

Av cirkulationsorganens sjukdomar hava organiska och funktionella hjärtfel med resp. 4.9 och 5.1 % föranlett ändrade värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden bland de till truppförbanden inryckta. Västra och Södra arméfördelningarna ligga i nämnda avseenden framför övriga arméfördelningar eller motsvarande formationer.

Beträffande diagnosen av sist nämnda sjukdomar är säkerligen denna i högre grad, än vad förhållandet är med andra åkommor, beroende av den undersökande läkarens subjektiva uppfattning. Gränsen mellan dessa båda hjärtsjukdomar är flytande.

De organiska hjärtsjukdomarna hava enligt Tab. E och som sig bör gått till alternativ a, under det att de funktionella hjärtfelen ansetts i allmänhet ej böra förhindra vederbörandes användning i handräckningstjänst m. m. under

fortsatt vistelse vid truppförbanden. Det är anmärkningsvärt, att ett så pass stort antal fall av funktionella hjärtfel kunnat vid ruppförbanden bedömas redan under första veckan. Karakteristiskt för sjukdomen — så även, fastän i mindre grad, beträffande de organiska hjärtfelen — är, att endast ett fåtal fall ansetts otvetydigt hava kunnat upptäckas vid inskrivningen.

Att ett så pass stort antal tarmbräck inskrivits i F-grupp är anmärkningsvärt. Besiktningsläkarnas åsikt, att flertalet av dessa bort vid inskrivningarna hava observerats och rätt bedömts av vederbörande besiktningsläkare, är säkerligen väl befogad. Östra arméfördelningen ligger här framför övriga arméfördelningar.

Bland bensystemets sjukdomar intaga fotinsufficienserna, enkannerligen plattfot, främsta rummet med 99 fall, d. v. s. 4.7 ‰ av de inryckta. Flertalet av dessa komma på Gotlands trupper (7.1 ‰) och Östra arméfördelningen (5.9 ‰). Om än diagnosen av dessa för en uppmärksam inskrivningsläkare icke kan anses vara svår, är dock bedömandet av graden av insufficiens förenat med svårigheter och låter sig säkerligen i flertalet fall knappast göra vid inskrivningsundersökningen. Detta visar också tabellens uppgift, att 81 av de 99 fall av denna åkomma, vilka föranlett ändring i tjänstgöringsförhållanden (flertalet har hänförs till alternativ d), kunnat klart bedömas först efter längre observations- och provningstid än en vecka. Påfallande är emellertid, att ej mindre än 71 av samtliga vid inskrivningen hänförs till besiktningsgrupp F. Beträffande denna åkomma synas därför i allmänhet noggrannare observationer böra göras av inskrivningsläkarna.

Ett ej oväsentligt antal struma — flertalet eller 5.14 ‰ inom Norra arméfördelningen och där, såsom man kunnat förutse, vid Dalregementet — har medfört överföring till huvudsakligen d-alternativ. Endast 4 av samtliga 25 fall hava framträtt först efter inskrivningen. Likväl äro de flesta placerade i F-gruppen vid inskrivningarna. Detta torde väl vara att hänföra till Besiktningsreglementets anvisning, att placering i någon av besiktningsgrupperna A, B, C eller D bör äga rum endast beträffande struma, »som är vanställande eller som genom läge eller storlek är hinderlig för tjänsten».

En detalj i Tab. E bör anmärkas. Uppgiften, efter vilken tid vederbörande överförs till något av alternativen a—d, hänför sig såsom synes till samtliga sjukdomar eller åkommor, sålunda även till de sjukdomar, vilka framträtt först efter inskrivningen och vilka alltså icke kunnat observeras eller bedömas av vederbörande inskrivningsläkare. Därav framgår, att de i tabellen angivna absoluta och relativa talen icke lämna upplysning angående den tid, som erfordrats för truppförbandsläkarna att upptäcka och bedöma sjukdomar eller åkommor, som vederbörande inskrivningsläkare icke kunnat få fatt i eller rätt bedöma. Denna del av tabellen visar direkt endast, att av de överförda 32.2 % skiljts från respektive utbildningskontingenter redan under första veckan, under det att 67.8 % avkopplats först under senare tid av utbildningen.

För att vidare belysa arbetsförhållandena vid inskrivningarna samt för att om möjligt konstatera, huruvida den åsikten, som understundom framförts, är med verkliga förhållanden överensstämmande, att en viss kvalitativ skillnad

föreligger mellan ordinarie truppförbandsläkares och yngre av generalfältläkaren beordrade läkares (i regel bataljonsläkares vid fältläkarkåren) arbete vid inskrivningarna, är Tab. G upprättad. Det har sagts eller förmodats, att dessa yngre läkare vid sina besiktningar icke skulle arbeta med samma noggrannhet som en truppförbandsläkare, samt att sistnämnd läkare på grund av den större erfarenhet i hithörande frågor, som denne vanligen besitter framför en yngre, mindre truppvan kollega, skulle bättre gallra bland de inskrivningsskyldiga än dessa extra läkare.

Tab. G visar bl. a., att vid 1927 års inskrivningsförrättningar extra läkare varit beordrade till 28 inskrivningsnämnder och rullföringsområden, under det att truppförbandsläkare tjänstgjort vid återstående 50 rullföringsområden. Samma läkare har även varit tjänstgörande vid mer än ett rullföringsområde, då inskrivningar samtidigt omfattat flera rullföringsområden. Detta är dock förhållandet i endast ett fåtal fall (Gotland spec.).

Förrättningsdagarnas antal inom olika rullföringsområden varierar mellan 3 och 73. Den förra siffran, som hänför sig till nyssnämnda förhållanden å Gotland, är sålunda icke ett uttryck för, att där tjänstgörande inskrivningsläkare varit för ändamålet ianspråktagen endast under 3 dagars inskrivning år 1927. Vid r. o. n:r 45 (Stockholms östra, västra och södra), där förrättningsdagarnas antal anges hava varit 73, har arbetet uppdelats mellan 3 läkare.

Antalet läkarbesiktigade pr dag har i medeltal för olika rullföringsområden rört sig mellan lägst 25 (r.o. n:r 64) och högst 65 (r.o. n:r 26).

De relativsiffror, som anföras i Tab. G, äro icke sådana, att man därav är berättigad säga, att extra läkares ifrågavarande arbetsprestation i allmänhet skulle vara kvalitativt underlägsen truppförbandsläkares. De 28 extra läkare, vilka enligt ovan utfört besiktningar vid inskrivningsförrättningar inom motsvarande rullföringsområden, hava enligt av truppförbandsläkarna avgivna rapporter ansetts i 0.7 % resp. 1.1 % av antalet inskrivna o villkorligen eller möjligen bort hava upptäckt den sjukdom, som sedermera vid resp. truppförband konstaterats hos vederbörande värnpliktiga. Motsvarande siffror beträffande av truppförbandsläkarna utförda besiktningar vid inskrivningsförrättningarna uppgå till resp. 0.8 och 1.4. Den obetydliga differensen mellan anförda relativtal visar närmast, att en synnerligen jämn fördelning av de mer eller mindre uppenbara felbedömningarna, resp. bristfälliga undersökningarna, råder mellan ifrågavarande läkargrupper.

En sammanfattning av den föreliggande utredningen visar sålunda,

att ej endast den värnpliktskontingent, som uttages till ersättningsreserv, utan även den, som uttages till linjetjänst, efter inryckningen till truppförbanden till sin storlek avsevärt reduceras;

att denna reduktion, som i sin helhet belöper sig till c:a 8.0 % av antalet inryckta, beträffande linjekontingenten uppgår till 9.4 % mot 3.6 % hos ersättningsreserven;

att av de sålunda från avsedd tjänstgöring undandragna 32.2 % redan under första veckan av sin tjänstgöring skiljas från resp. utbildningskontingenter mot 67.8 % först under senare tid.

Tab. G. Besiktningsläkarnas verksamhet vid 1927 års inskrivningsförrättningar, till viss del jämförd med utfallet av efterbesiktningarna år 1928.

Rullföringsområdes nr	Inskrivningen förrättad av		Sä förrättningsdagar	Medeltal per dag		Summa inskrivna	Sjukdomen har vid inskrivningen bort kunna upptäckas		Rullföringsområdes nr	Inskrivningen förrättad av		Sä förrättningsdagar	Medeltal per dag		Summa inskrivna	Sjukdomen har vid inskrivningen bort kunna upptäckas					
	ordin. trupp-förb.-läkare	e. läkare		läkarbesiktigade	prövade		otvetyd. i allt	möjlligen		ordin. trupp-förb.-läkare	e. läkare		läkarbesiktigade	prövade		otvetyd. i allt	möjlligen				
								% av inskrivna									% av inskrivna	% av inskrivna	% av inskrivna		
1	1	—	16	66	50	653	6	0.9	9	1.4	40	1	—	15	54	44	540	1	0.2	4	0.7
2	—	1	21	55	45	901	6	0.7	7	0.8	41	1	—	16	41	38	465	—	1	2	0.4
3	1	—	21	55	46	699	2	0.3	6	0.8	42	1	—	13	47	44	487	1	0.2	6	1.2
4	1	—	16	51	45	589	7	1.2	9	1.5	43	1	—	11	54	54	459	2	0.4	14	3.0
5	1	—	13	61	52	620	4	0.6	8	1.3	44	1	—	12	66	59	554	1	0.2	10	1.8
6	1	—	16	77	47	588	4	0.7	9	1.5	45	1	—	73	61	49	2 947	7	0.2	43	1.4
7	—	1	13	57	41	478	2	0.4	12	2.5	46	1	—	32	69	49	1 471	6	0.4	38	2.6
8	1	—	18	60	39	652	4	0.6	6	0.9	47	1	—	13	69	56	646	2	0.3	8	1.2
9	1	—	15	62	42	513	1	0.2	6	1.2	48	—	1	16	47	36	497	10	2.0	3	0.6
10	1	—	18	50	37	574	3	0.5	6	1.0	49	—	1	22	46	36	705	7	1.0	5	0.7
11	—	1	14	52	43	557	4	0.7	10	1.8	50	1	—	21	52	38	669	5	0.7	3	0.4
12	—	1	13	52	43	492	7	1.5	5	1.0	51	—	1	15	49	37	473	2	0.4	6	1.2
13	1	—	19	43	37	580	1	0.2	12	2.1	52	1	—	15	50	41	535	2	—	2	0.4
14	1	—	13	51	41	445	7	1.6	6	1.3	53	—	1	17	41	37	535	—	0.4	4	0.7
15	1	—	13	57	48	516	3	0.6	4	0.8	54	—	1	19	52	45	822	9	1.1	10	1.2
16	1	—	11	53	44	418	4	0.9	—	—	55	1	—	19	49	44	624	3	0.5	8	1.3
17	—	1	15	60	45	558	6	1.1	4	0.7	56	1	—	15	52	46	518	2	0.4	8	1.5
18	1	—	21	53	41	524	2	0.4	2	0.4	57	1	—	24	41	36	777	1	0.1	22	2.8
19	1	—	16	49	40	540	7	1.3	4	0.7	58	1	—	24	42	34	753	1	0.1	11	1.5
20	1	—	23	45	34	644	1	0.2	5	0.8	59	1	—	24	42	35	673	1	0.1	19	2.8
21	1	—	17	47	37	500	2	0.4	4	0.8	60	—	1	31	43	36	927	9	1.0	6	0.6
22	1	—	12	50	42	485	1	0.2	2	0.4	61	—	1	31	41	34	930	9	1.0	13	1.4
23	—	1	15	66	59	665	7	1.1	4	0.6	62	1	—	18	51	41	593	1	0.2	6	1.0
24	—	1	13	60	49	513	4	0.8	3	0.6	63	—	1	25	45	32	543	1	0.2	3	0.6
25	1	—	10	51	51	383	2	0.5	8	2.1	64	1	—	24	28	25	447	—	—	3	0.7
26	—	1	7	75	65	343	3	0.9	7	2.0	65	—	1	12	59	52	442	4	0.9	4	0.9
27	1	—	16	72	59	759	2	0.8	8	1.1	66	—	1	14	49	39	408	2	0.5	14	3.5
28	1	—	37	66	46	1 340	10	0.7	8	0.6	67	—	1	27	56	45	927	4	0.4	16	1.7
29	1	—	13	61	57	508	1	0.2	1	0.2	68	—	1	14	52	40	461	1	0.2	10	2.1
30	—	1	19	62	46	753	2	0.8	6	0.8	69	1	—	25	48	35	681	1	0.1	5	0.7
31	1	—	30	46	45	1 003	9	0.9	19	1.9	70	—	1	20	44	34	557	0	0.0	7	1.3
32	—	1	23	60	52	845	6	0.7	9	1.1	71	—	1	21	45	35	545	2	0.4	8	1.4
33	1	—	13	56	52	412	6	1.4	5	1.2	72	1	—	13	50	40	398	1	0.3	4	1.0
34	1	—	22	41	35	635	5	0.8	3	0.5	73	—	1	17	62	51	712	6	0.8	6	0.8
35	1	—	20	35	27	459	3	0.6	6	1.3	74	—	1	20	50	39	711	3	0.4	2	0.3
36	—	1	21	37	27	597	7	1.2	4	0.7	75	1	—	4	31	25	87	6	6.9	3	3.4
37	—	1	20	37	31	474	5	1.1	1	0.2	76	1	—	3	45	38	99	5	5.0	4	4.0
38	1	—	12	56	48	443	3	0.7	2	0.4	77	1	—	3	44	36	98	—	—	8	8.0
39	1	—	12	58	49	506	1	0.2	1	0.2	78	1	—	3	42	32	93	6	6.4	4	4.3

Av utredningen framgår vidare

att orsaken till nämnda avgång av värnpliktiga, i den mån denna ej är att tillskrivas sjukdomar hos de inryckta, vilka vid inskrivningarna bort kunna iakttagas av respektive inskrivningsläkare — något, som visat sig vara förhållandet i 30.6 % av sjukdomsfallen eller 2.4 % av antalet inryckta, eller 0.5 % av samtliga vid inskrivningsförrättningarna läkarbesiktigade — i huvudsak är

att hänföra till sjukdomar eller åkommor, vilka *dels* förefunnits hos i besiktningsgrupperna C och D inskrivna värnpliktiga, tilldelade linjetjänsten eller ersättningsreserven, *dels* vid tiden för inskrivningen icke förefunnits eller ännu icke framträtt i den form, att densamma kunnat konstateras av nämnda läkare. Sistnämnda orsaker hava förelegat i 69.4 % av fallen eller 5.6 % av de inryckta;

att de sjukdomar, vilka företrädesvis varit framkallande orsak till ifrågasvarande ändringar i de inrycktas värnplikts- och tjänstgöringsförhållanden, varit sådana, att desamma, därest de förefunnits redan vid inskrivningen, äro i allmänhet svåra att såväl diagnosticera som bedöma, i vilken mån de kunna vara hinderliga för avsedd utbildning. Dessa äro i huvudsak tuberkulos, allmän svaghet, organiska och funktionella hjärtfel, nervsjukdomar samt bensystemets sjukdomar;

att resultatet av inskrivningsläkarnas arbete är — att döma av här föreliggande material — ensartat, antingen desamma äro truppförbands- eller extraläkare, kommenderade av generalfältläkaren.

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjuklighet. Tab. 8 anger 38 369 [44 294] vårdade, varav 233 [270] kvarliggande från föregående år, med ett sammanlagt antal sjukdagar av 295 865 [370 829] eller 3.61 [3.78] % av tjänstgöringsdagarnas antal. Vid truppen hava vårdats 11 898 [13 218], å militärsjukhus 25 714 [30 278] och å civilt sjukhus 757 [798] man. Såsom dugliga till fortsatt krigstjänst hava avförts 37 586, såsom odugliga 513. Sjukligheten visar sålunda såväl absolut som relativt taget någon minskning mot föregående år. Man må dock ihågkomma, att manskapets sammanlagda numerär nedgått (räknat på tjänstgöringsdagarnas antal med 16.3 %).

Inalles hava inträffat 72 [83] dödsfall, därav 3 [27] i influensa, 19 [8] i lunginflammation, 9 [3] av tuberkulos, 7 [6] självmord, 7 [10] olycksfall och 6 [2] fall i mässling (Tab. 12).

De vanligaste sjukdomarna (Tab. 9) hava liksom de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bensystemets sjukdomar samt yttre skador. Av de två första grupperna visade halsfluss största frekvensen eller 7 068 [6 513] fall, akut och kronisk luftrörskatarr 4 859 [4 157], influensa 1 030 [6 327], vaccinationsbesvär 1 193, feber av obestämd art 1 022, strupkatarr 775, rash 673, septisk lymfåder- och lymfkörtelinflammation 392, mässling 372, påssjuka 367 och akut ledgångsreumatism 181; däremot scharlakansfeber och difteri ett ringa antal fall. Något särskilt anmärkningsvärt i övrigt visa siffrorna icke. — I fråga om de epidemiska sjukdomarnas utbredning under olika tider av året visar difteri en tämligen jämn utbredning under hela året, scharlakansfeber stark ökning under sommaren och mässling under förra halvåret; påssjukan visade under första kvartalet höga tal, men minskade under det andra något samt under

tredje ännu mer, under det att influensa visade avsevärda maxima under juni och november samt december (Tab. 10).

De smittsamma könssjukdomarna bland fast anställda och värnplikpliktiga visa enligt Tab. 11 följande siffror: dröppel 261 [414], enkelt veneriskt sår 2 [6], nyförvärvad syfilis 12 [18] och recidiverande syfilis 2 [3]. Här anförda siffror avvika från de i Tab. 9 uppgivna, enär de polikliniska fallen här medräknats.

Revaccination. Av manskapet revaccinerades under året 33 081. Resultatet var gott i 28 868 fall och negativt i 3 803 eller 87.3, resp. 11.5 % (Tab. 13).

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen hava vårdats inalles 12 496 [13 167] patienter, varav under året 12 194 [12 815] nyintagna. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 192 242 [202 722], sålunda en stark minskning mot föreg. år. Av de intagna voro 4 248 [3 558] civila med 96 001 [87 592] underhållsdagar och 1 137 [1 174] tillhörde flottan med 20 257 [19 493] vård dagar (Tab. 14 a, b, c).

I Tab. 15 meddelas sjukdomsorsaker för de å garnisonssjukhusen vårdade med uteslutande av civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till K. medicinalstyrelsen för att enligt överenskommelse inflyta i dess årsberättelse. Hithörande uppgifter äro helt och hållet uppställda enl. medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914 eller samma blankettformulär som för lasarett (Tab. 9 däremot såsom förut). De vanligaste sjukdomarna hava varit halsfluss 1 122 fall, influensa 244, akuta bronchiter 901, gonorré 158, rubeola 136, septichæmia 128, tuberkulos 152, mässling 95, påssjuka 82 samt av blindtarmsinflammation ej mindre än 205 fall. Antalet olycksfall har varit ganska betydande; för benbrott hava vårdats 180 fall, för ledvrickningar 183, för sår 208 och för kontusioner 149 fall.

Vad särskilt beträffar garnisonssjukhuset i Stockholm hava å dess *röntgenavdelning* under året utförts 1741 undersökningar, huvudsakligen beträffande skelettsystemet (764) respirationsorganen (622) och digestionsorganen (184). Röntgenbehandling har givits till 36 patienter och båggljusbehandling till 110. — Å dess *poliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar* hava behandlats 960 patienter (4 578 besök), å dess *ögonpoliklinik* 300 (537 besök) samt å *tandpolikliniken* 1 694 patienter (7 124 besök). — Å *polikliniken för hud- och könssjukdomar* hava behandlats 743 patienter (4 087 besök), därav för gonorré 253 fall, ulcus molle 3, syphilis acquisita 79 (därav syph. recens 20) samt för hudsjukdomar över 400. — Rörande verksamheten vid garnisonssjukhusets *apotek*, som den 1 okt. flyttade till annan lokal och numera tillhåller apoteksvaror även för personalen vid Mariebergs ammunitionsfabriker, må meddelas, att inkomsterna uppgått till omkr. 79 500 kr., varav för sålda läkemedel till sjukhuset 51 200 kr. samt till truppförbanden m. m. 27 500 kr. Utgifterna hava uppgått till 78 500 kr., därav löner 20 000 kr., hyror 8 000, avskrivningar 4 700 kr.; i utgifter ej medräknad en värdeminskning av lagret om 2 300 kr.

En tablå över kostnader för truppsjukvården (Tab. 1) visar, med bortseende från intendenturkompanier och vissa skolor, att totala dagskostnaden

pr man och dag vid trängen gått till avsevärt högre belopp än vid andra vapenslag; maximum nås dock av Västernorrlands regemente (13·06), som haft stora nyanskaffnings- och medikamentskostnader, därefter av Jönköping-Kalmar reg. (10·66) livgrenadjärregementet (8·68), Gotlands art.-kår (8·38) samt Svea trängkår (6·54); lägsta siffran visar Kronobergs reg:s det. i Karlskrona (1·61) och Karlsborgs art.-reg. (2·03). Flertalet hålla sig omkring 3 å 4 öre. Söker man efter orsakerna här till, så kunna möjligen vissa upplysningar erhållas ur specificeringen i samma tablå samt ur tabellerna över sjukdomarna vid truppförbanden. Att ingå på en närmare diskussion om detta, torde dock vara omöjligt, då man vet, huru många olika faktorer, som härvidlag inverka och som ej framgå ur dessa sammanställningar. Så mycket torde dock kunna sägas, att utgifter för epidemier ingenstädes synas hava varit utslagsgivande för omkostnadernas storlek. Däremot synes tandvården, som finnes särskilt upptagen, för vissa truppförband hava inverkat något. Sjukhuskostnaderna spela även för vissa truppförband stor roll, ävensom kostnader för nyanskaffning av materiel och för förbrukningsmateriel.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $\frac{1}{7}$ 1927— $\frac{30}{6}$ 1928.

F. Fältveterinärkåren.

Personalen på stat utgöres enligt 1925 års härordning fr. o. m. den $\frac{1}{1}$ 1928 av 26 beställningshavare, nämligen

- 1 överfältveterinär,
- 4 fältveterinärer,
- 6 regementsveterinärer — därav en byråassistent å sjukvårdsstyrelsen,
- 15 bataljonsveterinärer.

Samtliga beställningar voro vid 1928 års ingång besatta med ordinarie innehavare.

Under året hava 4 bataljonsveterinärbeställningar blivit lediga, 3 på grund av innehavaren beviljat avsked och 1 på grund av innehavarens transport till annan beställning. Samtliga ledigblivna beställningar hava under året återbesatts med ordinarie innehavare. Vid årets slut förefanns sålunda ingen vakans bland beställningarna på stat.

Beträffande personalen å *övergångsstat* har densamma under året minskats med 1 regementsveterinär (på grund av uppnådd pensionsålder) och utgjordes vid årets slut av 3 fältveterinärer, 4 regementsveterinärer och 2 bataljonsveterinärer.

Personalen i *fältveterinärkårens reserv* har under året ökat med 2 regementsveterinärer och 6 bataljonsveterinärer men minskats med 3 bataljonsveterinärer.

Den bestod vid årets slut av:

- 1 överfältveterinär,
- 3 fältveterinärer,
- 9 regementsveterinärer,
- 39 bataljonsveterinärer.

G. Utdrag ur veterinärernas årsberättelser.

Södra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Det allmänna hälsotillståndet bland hästarna har varit synnerligen gott. Av smittsamma sjukdomar har *kvarka* förekommit i endast 5 fall. *Ringorm* (Herpes) synes även ha upphört, enär endast 11 nya fall tillkommit å K. 2 samt 4 fall å A. 3.

Röntgenapparaten å K. 2 har upprepade gånger varit till stort gagn.

Oaktat många påpekanden gjorts för undvikande av *tryckskador*, förekom dock ett 30-tal dylika under Hallandsmanövern. De flesta förorsakas, såsom jag förut påpekat, av olämpliga seldon, men även av olämplig draganordning. Detta gäller i synnerhet kokvagnarna.

(Breide.)

Skånska kavalleriregementet.

Den under slutet av föregående år pågående *ringormsepidemien* var vid årsskiftet praktiskt taget hejdad. Tydligen hade de motåtgärder, som tillgripits varit ändamålsenliga. Endast ett fåtal nya fall uppträdde under januari månad och kunde regementet under februari förklaras fritt från en av de svåraste och långvarigaste *ringormsepidemier*, det på många år haft.

Visserligen förekommo under sommaren tvenne sporadiska fall, men det stannade därvid, och synes smittan nu vara helt utrotad vid regementet.

Den ävenledes vid årsskiftet ännu pågående *kvarkan* upphörde snart, i det att ytterligare blott 2 hästar insjuknade. I mitten av januari var regementet fritt från *kvarka*. Däremot fortsatte under vinterns lopp fall av *fotskabb* (*Dermatophagus*) att uppträda särskilt å 3. skv. Åkomman hindrar ej hästarnas användning, men tycks vara rätt besvärlig att utrota ur stallar, som den en gång fått fast fot i.

På hösten fick en enstaka remont, vilken icke varit på depån, utan kom direkt ifrån uppfödaren, typisk *kvarka* med rhinit och abscesser. Då regementets övriga hästar efter under senare åren genomgångna *epidemier* såväl å remontdepå som å regementet torde vara i stort sett immuna, stannade det också vid blott detta fall.

Den ovanligt kalla och regniga sommaren kom att utöva ett starkt hämmande inflytande på flugornas utveckling. Detta förhållande torde förklara, varför regementet i år var så gott som fullständigt befriat från de oönskade »sommarsåren».

Ett egendomligt dödsfall var följande: En häst med vargörande senskideinflammation jämte lymfangit i ett bakben erhöll intravenöst 150 cm³ sårserum (blandat streptokockserum från hushållningssällskapets laboratorium i Malmö). Några minuter efteråt började hästen vackla och störtade omkull samt dog i symtom, som tydde på en anafylaktisk chock. Serumet var kroppss-

varmt och tekniken den vanliga. Av på samma gång erhållet serum hade en annan häst fått en lika stor dosis utan någon som helst reaktion. En antaglig förklaringsgrund till det märkliga fallet kan jag icke finna, annat än möjligen i stor, individuell överkänslighet för det injicerade serumets äggviteämnen.

Genom påkörning av bil erhöll en av regementets vagnshästar ett brott av underarms- och armbågsbenet och måste därför nedslaktas.

Vid ridning över en stengårdsgård, slog en häst framfoten mot densamma och blev därvid starkt halt. Medelst röntgen kunde konstateras, att det ådragna brottet bestod i en lössprängning av kronutskottet — alltså hopplöst — och omedelbar nedslaktning kunde ske. Tack vare röntgen möjliggjordes i detta fall en snabb och säker diagnos, varigenom en långvarig, ändamålslös behandling undgicks och djuret besparades onödiga plågor.

I det stora hela kan hälsotillståndet bland regementets hästar sägas hava varit jämförelsevis gott, vilket ju även är att vänta efter det utomordentliga urval, som tack vare sammanslagningarna av ej mindre än 18 skv. till 4, varit möjligt. Det ganska stora antalet *senåkommor* är dock påfallande. Ej mindre än 77 fall eller c:a 10 % av samtliga sjukskrivna. Av senåkommorna hänföra sig bortåt 25 % till officerares egna och tilldelade tjänstehästar, vilket måhända kan tänkas stå i samband med dessa hästars vanligare användning till ridsportstävlingar.

Av större *operationer*, som under året utförts, kunna nämnas 2 krubbitare-operationer och 2 ovariomier. Samtliga med gott resultat.

(Glück.)

Vendes artilleriregemente.

Hälsotillståndet har varit ganska gott. Under sommaren inträffade dock å Rinkaby två fall av *kvarka* bland de lejda hästarna. Som fullt effektiv isolering där kunde genomföras, inträffade ej flera fall. *Ringorm* har också förekommit med fyra fall, men genom omedelbar isolering har vidare spridning förhindrats.

Av *yttre sjukdomar* hava som vanligt såren varit talrikast representerade med 119 fall, därefter hovsjukdomar och kontusioner med vardera 40, senlidanden med 37 samt ledvrickningar med 34 o. s. v. Av stamhästarna hava tre dödats på grund av benbrott, två ådragna under fälttjänst, det tredje genom halkning å stallgolvet, varvid ett komplicerat bäckenbrott uppstod.

Hygienen inom batteristallarna har varit god, men torde det nuvarande bäddsystemet med enbart halm böra ersättas med kombinerad bädd av torvströ och halm.

(Stålhammar.)

Västra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna inom arméfördelningen har under år 1928 i stort sett varit gott.

Av *smittsamma sjukdomar* ha, utan tendens till spridning, på A. 2 uppträtt enstaka, icke sjukskrivna fall av *löss* och *fotskabb* samt på K. 3 *kvarka* med 58 fall. Tack vare att inom K. 3:s etablissement ganska god isolering kunnat upprätthållas under pågående allmän vaccinering, bidrog denna väsentligt till sjukdomens ganska snabba uppstoppande och avveckling inom regementet. Garnisonens övriga truppförband gingo helt fria från sjukdomen. Inom civilstallar i Skövde stads omedelbara grannskap uppträdde under repetitionsövningarnas början lungröta. Genom omedelbart vidtagna skyddsåtgärder hindrades sjukdomens spridande med ackordhästar och lejda hästar till truppförbanden, varför dessa med friska hästbestånd kunde avgå till höstens stora fälttjänstövningar i Halland.

I arméfördelningschefens erinringar över utbildningsresultatet har angående hästvärden framhållits, att antalet *tryck- och brytskador* på lejda hästar och därmed sammanhängande ersättningar till hästägarna kunnat reduceras, om mera vikt lagts vid individuell utprovning och tillpassning av seldonen, genom användande av mankskydd samt att särskilt infanteriets kuskar bibringas praktisk utbildning i selning och anspänning.

Under året hava i mån av tillgängliga medel till de beridna truppförbandens sjukstall anskaffats modern materiel. Bland sådan må nämnas s. k. *Hala-lampa* vid K. 3 och T. 2, vilken visat sig ha en mycket förmånlig inverkan vid behandling av bland annat gallor, senåkommor och gamla bindvävsupptrivningar. Genom sjukvårdsstyrelsens försorg inköptes till K. 3 under september månad en 1 1/2 tons *hästtransportbil* av märket Volvo. Denna bil har fungerat till belåtenhet och särskilt under höstens fälttjänstövningar varit till stort gagn.

K. 3:s hovbeslagssmedja har efter vidtagna reparationer förbättrats. Några smärre förbättringar i sjukstallet ha även blivit utförda. Mera genomgripande sådana äro dock av nöden särskilt i operationslokalen, om sjukstallet skall kunna fylla sin uppgift. Än mera trängande ställer sig dock frågan för A. 2:s vidkommande, där sjukstall fortfarande saknas, och där en tom batteristallhalva provisoriskt får tjänstgöra som sjukstall.

Arméfördelningschefen har framhållit önskvärdheten av att bestämmelserna i nådiga brevet av den 22. juni 1928 § 4, mom. 2, ändras därhän, att överflyttning av remonter från depåerna till de beridna truppförbanden må äga rum först efter repetitionsövningarnas slut och efter verkställd stambästkassation och överflyttning.

För dessa truppförband föreligga betydande svårigheter att under pågående repetitionsövningar bereda de nya remonterna plats och vård och särskilt tydligt framträda dessa olägenheter vid tillämpning av nuvarande bestämmelser, därest vid tiden för remonternas överflyttning, smittsam sjukdom förekommer vid depåerna, varvid risk för smittans spridande till truppförbanden förefinnes, och varigenom dessas utbildning under årets viktigaste del försvåras och dessas deltagande i fälttjänstövningar äventyras.

(Hellgren.)

Livregementets husarer.

Under år 1928 har hälsotillståndet i stort sett varit gott såväl bland hästarna vid regementet som bland dem inom detsamma uppställda arméfördelningsstaben och officersaspirantskolan tillhöriga.

Hästvården har under förhandenvarande svåra utbildningsförhållanden likväl kunnat hållas på en ganska hög nivå. Hästarnas kondition har i allmänhet varit genomgående god, vilket gjorde, att de med relativt få skavanker genomgingo strapatserna under höstens stora fälttjänstövningar samt förberedelserna härför.

Av infektionssjukdomar har *kvarka* uppträtt med 58 fall och 751 sjukdagar samt dennas följsjukdom fläckfeber med tvenne, ett dödligt och ett, som föranledde avlivning. Av övriga fall, som kunna härledas från kvarkan äro antecknade ett med varig hjärnhinneinflammation och dödlig utgång, ett på grund av vargörande ledinflammation avlivat samt ett i njurinflammation tillfrisknat. I särskild skrivelse under föregående år till Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och Statens veterinärbakteriologiska anstalt har kvarksjukdomen vid regementet blivit föremål för mera ingående beskrivning. Om sjukdomen kan sägas, att den till sitt väsen åtminstone under sitt första skede ingalunda varit typisk. De i densamma insjuknade tillfrisknade i allmänhet mycket fort och återvunno förvånansvärt snabbt sin föregående form.

I övrigt har under året inom gruppen infektionssjukdomar förekommit *stelkramp* med tvenne fall. Båda upptäcktes på ett tidigt stadium och erhöello så gott som omedelbart 1 000 A. E. intravenöst. Det ena fallet — från början till synes tämligen lindrigt — slutade efter några dagars sjukdom, varunder förbättringsperioder förekommit, rätt oförmodat med döden. Infektionsporten torde här ha varit sår på kindslemhinnan. Det andra fallet, en häst på arméfördelningsstaben, förestedde gravare symptom än den föregående; från början nästan fullständig munläsa. Den visade till en början förbättring. Då försämring efter ett par dagar återigen inträdde erhöell den sedan varannan dag 200 A. E. subcutant. Sammanlagt ytterligare 800 A. E. Allt märkbarare förbättring iaktogs efter varje sådan varannandagsinjektion, och så småningom inställde sig full hälsa. Det antagliga infektionsstället torde här ha varit ett gammalt stryksår på ena bakkotan.

Vid under året förekommande besiktningar av olika slag ha hästar med nedgående hull antecknats och sedermera blivit föremål för närmare undersökning och behandling. *Tandfel* ha varit de vanligaste orsakerna, men även olika magåkommor samt i några fall hjärtlidande. I föregående årsberättelse omnämndes, att foderförbättringsmedlet »*Bovisan*» givits åt de yngre hästargångarna. Av allt att döma synes medlet ha varit välgörande samt bidragit till att under året så ovanligt få och lindriga fall av benhinneinflammation och överben förekommit. Under våren och sommaren har fall av *havspricka* varit talrika och i starkt övervägande grad uppträtt bland f. d. K. 4-hästarna. Antagligen har väl detta till stor del berott på, att dessa hästar under tiden före överflyttningen på grund av ringormssmitta ganska länge erhållit obe-

tydlig eller ingen motion, varigenom hovens funktion och normala tillväxt rubbats. Åkomman har i allmänhet gått bra att komma till rätta med.

(Hellgren.)

Göta artilleriregemente.

Hälsotillståndet bland regementets hästar har varit gott och sjukdagarna hava bland annat på grund av den föryngring av häststammen, som år 1927 ägde rum, nedgått från 13 060 till 8 840. Att led- och senlidanden i så stor utsträckning, som nu är fallet, förekomma under vinterhalvåret torde bero på att tillgången på personal ej medgiver daglig motionering.

Av smittsamma sjukdomar hava endast förekommit enstaka fall av *löss* och *fotskabb*, dock utan tendens till spridning. Som väl är, då stora svårigheter föreligga att ordna ett isoleringsstall, har någon inre smittsam sjukdom ej uppträtt.

Av intressantare sjukdomsfall är att omnämna en remont, som var svår att hålla i hull och som då och då visade koliksymtom utan i början påvisbar orsak. Slutligen konstaterades aneurysm i bakre krösartären och vid obduktion befanns denna orsakad av ett masknystan (*sclerostomum vulgare*).

Sjukstallsfrågan väntar alltjämt på sin lösning. Det till sjukstall använda batteristallet är för kallt, beroende på dels att stallet som sjukstall är för stort, dels att det bredvid liggande stallet ej hyser hästar utan användes som förråd. Under den kalla årstiden stå de sjuka hästarna i våta bäddar och med våta filter på grund av det ständiga takdroppet. Någon kostnad för förbättring av förhållandet får ej förekomma, enär nytt sjukstall skall byggas, men något anslag till sådant beviljas ej. Inom en nära framtid skall också med största sannolikhet utrymmena för expedition, operationssal och förråd tagas i anspråk för annat ändamål och då blir avd. VI verkligt husvill.

(Widtskiöld.)

Göta trängkår.

Hälsotillståndet har i allmänhet varit gott. Intet fall av smittsam sjukdom har förekommit under året.

I slutet av november månad företogs allmän vaccination mot kvarka å kårens hästar. Reaktionen efter vaccinationen var obetydlig.

Tandundersökning göres på remonterna vid ankomsten till kåren samt dessutom minst en gång årligen på samtliga hästar.

Under året hava en stamhäst och två ackordhästar störtat. Stamhästen, »Blackmar», dog i inre förblödning som komplikation till bäckenbrott, uppkommet genom halkning. Den ena ackordhästen dog likaså i inre förblödning genom bristning av stora hålvenen (efter klättring uppför en brant), den andra dog till följd av bukhinneinflammation.

(Bergström.)

Östra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna inom arméfördelningen har under gångna året i stort sett varit gott.

(Bengtson.)

Livregementet till häst.

Frånsett en lindrig kvarkepzooti har hälsotillståndet bland hästarna vid regementet under 1928 varit gott. Vid regementet anställda försök synas ha givit vid handen, att kvarkvaccin ej kan anses som tillförlitligt skyddsmedel mot kvarka.

Behandling av sår och kontusioner, kroniska lymfangiter samt led- och böjseneåkommor medelst ultraröda strålar — *Halalampa* — har till synes givit mycket goda resultat.

Försök ha även gjorts med ultraviolettera strålar — *kvartslampa* — mot reumatiska affektioner hos häst.

Bland under året företagna operativa ingrepp må nämnas 24 radikaloperationer för hovspricka.

Erfarenheten synes tala för önskvärdheten av, att vissa förbandsartiklar finnas att tillgå även i andra än hittills för hästsjukvården vid armén brukliga enheter — viktdimensioner. Bomullspaket å 15 och 25 gr. ha sålunda visat sig lämpliga vid den dagliga hästsjukvården såväl inom kasern som på fälttjänstövningar.

Med nuvarande förpackning av det sterila gastyget — 1 m. $\times$ 85 cm. — har det sig svårt att undvika misshushållning vid användandet av denna förbandsartikel.

Fjärdedelen av innehållet i nämnda förpackning gastyg torde för hästsjukvårdens vidkommande i flertalet fall vara tillräcklig.

Vid våtvarma omslag å skenbenet hos häst har en yllebinda 5 m. $\times$ 8 cm. visat sig ändamålsenlig. En dylik yllebinda är lättare att »manövrera», lättare att få att smita efter, mera täckande och därigenom mera värmebibehållande än en yllebinda 3.2 m. $\times$ 10 cm.

(Bengtson.)

Smålands arméartilleriregemente.

Allmänna hälsotillståndet bland regementets hästar har varit relativt gott och intet fall av sjukdom av infektiös natur har förekommit.

På grund av dålig beskaffenhet av havre, *mögel*, inträffade fall förbundna med feber och rubbningar i digestions- och respirationsorganen bland 35 % av stamhästbeståndet, därvid dock endast ett fall visade en feberkurva över 40°. Det explosionsartade utbrottet gav till en början en del huvudbry. Då patienterna voro relativt lindrigt nedsatta, behövde endast en häst sjukskrivas och

övriga förbättrades snart, sedan sjukdomshärden blivit uppdagad och avlägsnad.

Antalet *lymfangitfall* har hållit sig anmärkningsvärt stort, 30 stycken, och har på flera fall elephantiasis uppstått.

Rörande de olika sjukdomsfallen torde endast följande hava större intresse:

ett fall av *eksem* av Herpes-liknande natur, varvid dock ej Herpes mikroskopiskt vid någon av våra undersökningar kunnat fastställas. Lidandet har hållit på två år, bryter hastigt ut, när hästen lämnas utan uppsikt någon tid, men på några veckor tager behandling med salicylsyre-sprit, 10 %, överhand över sjukdomen;

ett fall av *hjärtförlamning* hos häst avsänd för deltagande i tävlingar (hoppning) i Linköping; under motionsridning därstädes föll hästen plötsligt omkull och dog. Hos hästen hade ej förut något symptom tydande på sjukdom eller svaghet förmärkts.

Hästarnas hull har varit medelmåttigt och torde, för att den knappa rationen skall kunna rätt användas och tillgodogöras, bestämmelsen i Arméförvaltningens intendentsdepartements kungörelse den ¹²/₁ 1924, n:r 138 (T. L. A n:r 2/1924) ändras eller förtydligas därhän, att höet icke blott utgöres av sådant, som ej får kasseras på grund av bestämmelserna, utan även skall bestå av finare hö (hästhö), ej av dylikt, som lämpar sig för nötkreatur, samt att det ej får vara maskinpressat (hård-).

(Hederstedt).

Svea ingenjörkår.

Antalet sjukdomsfall har under året varit ungefär lika stort som under föregående år.

Några mera anmärkningsvärda sjukdomsfall hava ej inträffat. Tvenne ston hava å Veterinärhögskolan opererats för nymfomani. I ena fallet blev stoet användbart, i andra fallet åter ernåddes intet resultat med radikaloperationen.

(Carlin.)

Göta ingenjörkår.

Det allmänna hälsotillståndet bland kårens hästar har under året varit gott. Inga smittsamma sjukdomar hava förekommit.

Under året hava tandfel i större eller mindre grad påvisats och behandlats hos 10 hästar.

Särskilt stora svårigheter hava på grund av säregna skördeförhållanden yppat sig att leja goda hästar för fälttjänstövningarna. Skador hava måst ersättas i 24.6 % av lejda hästar; 16 % härav äro tryckskador. Orsaken härtill torde kunna sökas i dåligt hull och dålig kondition hos de lejda hästarna och bristande rutin hos kuskarna på grund av för kort utbildningstid. Det torde nämligen tarvas god vana och övning att på lämpligt sätt anpassa tillgängliga seltyper efter ett så heterogent hästmateriel, där mankhöjden varierar mellan

145 och 170 cm. Däremot är kårens ackordhästmateriel av en glädjande god beskaffenhet och homogenitet. Inga skador hava inträffat hos dessa under den tid de varit inkallade. 2 ackordhästar hava under året avlivats hos fodervärdarna, den ene på grund av korsförlamning, den andre på grund av benbrott, ådraget vid bilolycka. Båda hästarna hava ersatts av försäkringsbolag. Vid förrättade inspektioner av ackordhästarna hos fodervärdarna hava inga väsentliga anmärkningar kunnat framställas.

Anmärkningsvärt stort antal sjukdagar — icke mindre än 45 % — komma under rubriken hovsprickor. Radikaloperationer hava såsom regel använts, då de städse givit de pålitligaste resultaten, men antalet sjukdagar har härigenom blivit stort, för att ett bestående resultat icke skulle äventyras.

(Johansson.)

Fälttelegrafkåren.

Någon infektionssjukdom har icke förekommit. Däremot har löss uppträtt vid tvenne tillfällen. Båda gångerna har ohyrn införts med ackordhästar. Ena gången var det två, den andra gången en häst, som medförde den. Som lössen upptäcktes strax efter hästarnas inmönstring, behövde endast inalles 6 hästar isoleras, för att ohyrn skulle kunna utrotas.

Av invärtes åkommor hava endast ett fåtal fall förekommit. De flesta av lindrig art, men ett fall (bukhinneinflammation) med dödlig utgång.

Desto rikligare hava i stället fallen varit av sjukdomar i rörelseorganen samt i huden och bindväven. Och tyvärr hava en del av fallen varit långvariga, så att antalet sjukdagar pr 100 hästtjänstgöringsdagar för år 1928 blir så högt som 11.3. Tio av hästarna hava tillsammans mer än fjärdedelen av samtliga sjukdagar. En med mankfistel, som måst opereras upprepade gånger, har ensam 230 sjukdagar. En annan med djup fistel in i bröstbenet efter olyckshändelse vid hinderhoppning 1927 har under 1928 haft 116 sjukdagar. Och en tredje — en sjuåring — har varit sjukskriven 197 dagar på grund av böjseneinflammation. Endast dessa tre fall ger 1.5 sjukdag pr 100 tjänstgöringsdagar, då det gäller en så liten medelhäststyrka som Fälttelegrafkårens. Alla tre hava kunnat avföras från sjukbeskedet som tjänstedugliga. En häst har under året avlivats. Det gällde en remont, som under betesgång fick ett spiktramp. Spiken inträngde i hovleden och förorsakade där en purulent inflammation.

Anmärkningsvärt synes vara, att kategorien från kavalleriet överförda hästar varit påtagligt mera behäftade med led- och senåkommor än kårens övriga hästar med samma tjänstgöring. Och detta trots att en synnerligen kraftig gallring gjorts bland dessa överförda hästar vid Ing. 3 redan 1927. Av de 8 hästar, som år 1925 överfördes till kåren från gamla K. 2, kasserades icke mindre än 5 under loppet av 1927. Och av de 21 hästar, som anlände från f. d. K. 6 under 1926—1927, kasserades 1 år 1927 och 3 st. 1928. Inalles finnas vid kåren kvar 21 f. d. kavallerihästar. I medeltal har var och en av dessa under år 1928 varit sjukskriven för led- och senåkommor 28.4 dagar. Motsvarande siffra är för övriga egna stambästar 17.4.

Tryckskadornas antal är som så ofta vid förband med anspända formationer tyvärr stort. Pr 100 hästtjänstgöringsdagar komma av dessa skador 0-63 sjukdagar för stamhästar, 3-63 för ackordhästar och 1-61 för lejda hästar. Största delen skulle säkerligen kunnat undvikas med bättre seldon än arméns nuvarande och grundligare utbildning av kuskarna.

På grund av att rid- och draghästarna vid armén normalt i olika grad drabbas av ett flertal sjukdomar, vore det med hänsyn till jämförelse truppförbanden emellan önskvärt, att ackordhästarna i sjukbeskeden och statistiken icke sammanräknades med de egna tjänste- och stamhästarna.

Vid Fälttelegrafkåren, som under fältförhållanden uppträder med ett större antal relativt små och spridda formationer, har det visat sig önskvärt, att av bandagematerielen gastyg och bomull funnes att tillgå i mindre förpackningar än som för närvarande tillhandahållas. I stort sett i så små förpackningar att innehållet åtgår för ett genomsnittsbandage vid sår å nedre delen av en extremitet. Dylika bandage äro ju nämligen de, som förekomma till kraftigt dominerande antal. Vad som återstår efter en bandageläggning av innehållet i ett öppnat paket med steril gas eller bomull kan knappast under fältförhållanden bevaras sterilt. Framför allt kan man icke beräkna att så blir förhållandet, då bandagematerielen skall ligga förvarad i en hovslagares packfickor. Mindre förpackningar skulle bidraga till att öka möjligheten att bibehålla bandagematerielen ren och minska åtgången av dylik. I vad mån de också skulle bidraga till möjligheten att minska utgifterna för bandagemateriel blir givetvis beroende av hur pass mycket det ökade arbetet med paketeringen skulle fördyra själva innehållet.

Icke minst under kårens vinterövningar har arméns nuvarande *hovbeslag* visat sig otillfredsställande. Framför allt för draghästarna fordras en betydligt kraftigare och framför allt varaktigare skärpning.

Under året har med gott resultat ett par försök gjorts att enligt professor Forssells uppslag höja trakterna hos hästar med låga dylika genom att fästa en liten slitskena av plåt på trakternas sulyta. Nötningen mot skoarmarna vid hovens utvidgning och sammandragning drabbar vid denna anordning slitskenan i stället för hornsulan och hoven bevarar i stort sett sin form och lutning mot marken under hela beslagsperioden. Vid förnyad skoning har man sedan på grund av de onötta trakterna lättare att genom verkning å tådelen korrigera hovformen i riktning mot den normala.

(Palm.)

Svea trängkår.

Hälsotillståndet bland kårens hästar har varit utmärkt gott.

Då även gott hälsotillstånd varit rådande bland hästarna vid Östra brigadens stab och Livgrenadjärregementet, har kårens sjukstall och operationssal relativt litet behövt komma till användning under året. Vid varje tillfälle de användas, framträda emellertid olägenheterna av att icke äga för ändamålet fullt lämpliga lokaler. En modernisering av de nämnda lokalerna framstår därför såsom ett synnerligen stort önskemål.

Lokalen för veterinärmaterielförrådet är för sitt ändamål mindre lämplig. Att en del materiel tager skada av att förvaras i oeldad lokal, ligger i öppen dag. Möjlighet att åstadkomma bättre förrådslokal saknas dock för närvarande.

(Törnqvist.)

Ridskolan.

Den mot slutet av förra året uppträdande *kvarkan* utslöcknade helt under januari, och något nytt fall av sjukdomen har sedermera icke yppat sig. Tjänstehästarna från K. 4 voro vid inryckningen till 1928/29 års ridskolekurs smittade av *ringorm*, några ganska allvarligt angripna. Hästarna placerades vid ankomsten i det nya isoleringsstallet och kunde samtliga efter c:a 1 månads karantän friskskrivas. Någon spridning har icke inträffat.

Bland mera anmärkningsvärda sjukdomsfall kunna antecknas tvenne fall av gaffelbandsförsträckning å bak. Båda fallen ha inträffat under träningsarbete, det ena under galopparbete å isen, det andra å mjuk gräsbana. Dessa fall äro prognostiskt mycket ogynnsamma. Någon sänkning av kotan vill alltid kvarstå, och recidiv kunna riskeras även efter ingående behandling och den mest genomförda konvalescens.

Under deltagande i jaktlöpning gick en T. 4 tillhörig, till Ridskolan kommanderad, häst omkull på en jordvall samt ådrog sig därvid ett splittrat brott genom första halskotans kropp, varav döden omedelbart följde.

En från K. 4 anländ häst, avsedd för elev vid Ridskolan, företedde vid ankomsten hit ett iögonenfallande dåligt allmäntillstånd: utmagrad, slapp med osäker gång och bleka slemhinnor. Feber förelåg av mycket oregelbunden karaktär. Några dagar efter ankomsten visade hästen tecken till koliksmärtor. Rektalundersökning gav dock intet positivt resultat. Följande dag kunde hästen endast med svårighet fås på benen, varefter den efter kort stund ånyo föll omkull. Då hopp om vederfående ansågs uteslutet, avlivades hästen. Vid obduktionen iaktogs i bukhålan, utgående från bukspottkörteln, en tämligen stor svulstbildning av *sarkom*karaktär, vilken omvandlat större delen av körteln samt vuxit ut över å ena sidan magsäcken med fast förbindelse med denna utan att dock ha genomvuxit väggen, å andra sidan duodenum. Framåt sträckte sig svulsten till levern, bakåt sköt den flerstädes in mellan tarmarna. Bukhinnan visade tecken till lokal peritonit. Något hinder för fodermassans passage har svulsten sannolikt icke utövat, utan torde hästens dåliga tillstånd kunna helt tillskrivas svulstcachexien.

Tvenne till Ridskolan såsom tjänstehästar åt elever kommenderade hästar befunnos vid ankomsten behäftade med icke avläkta böjseneförsträckningar och måste därför — då Ridskolans anslag icke medger kostsamma utbyten — omedelbart brännas. Dessa hästar stodo därefter under större delen av hösten sjukskrivna och komma därför givetvis i kondition efter övriga hästar. Det ganska hårda arbetet vid Ridskolan fordrar ett från början hållbart och pålitligt hästmateriel. En mångårig erfarenhet har gett vid handen, att de

hästar, som vid Ridskolan visat bristande hållbarhet, så gott som undantagslöst varit sådana, vilka redan vid hitkomsten icke varit fullt friska i sina ben.

Under året har det nya sjukstallet jämte isoleringsstall kunnat tagas i bruk, varigenom ett av Ridskolan länge känt behov på ett utmärkt sätt fyllts.

(Waxberg.)

Krigsskolan.

Vid jämförelse med föregående år företer 1928 en ej oväsentlig minskning beträffande antalet sjukdagar såväl pr häst av hela hästbeståndet som pr sjukskriven häst och pr 100 hästtjänstgöringsdagar, nämligen:

År 1927	45.1	28.5	12.3
• 1928	32.5	15.9	8.9

Bland sjukdomsfallen hava de mest anmärkningsvärda varit ett fall av bristning av musculus peroneus tertius och tibialis anterior, ett spiktramp med skada på djupa böjsenan samt en öppnad böjseneskida. Samtliga fallen gingo till full hälsa.

Under året har icke någon smittsam sjukdom förekommit.

Icke heller har någon häst självdött eller avlivats.

Som förbättring i tillgångarna för hästsjukvården kan antecknas tillkomsten av en utmärkt sjukbox och beslut om inredning av ett särskilt mindre rum för förvaring av veterinärmaterielen.

(Palm.)

Norra arméfördelningen.

Fördelningsveterinären.

Hälsotillståndet bland hästarna vid arméfördelningens truppförband har, bortsett från de epizootier, som uppträtt på en del truppförband, under året varit tämligen gott.

De smittsamma sjukdomar, som under året förekommit, hava varit *infektiös anämi*, *kvarka* och *ringorm*. Förstnämnda sjukdom har endast uppträtt bland ackordhästar och medfört dödsfall, avlivande eller kassation i 1 fall på I. 21, 2 fall på A. 4 och 5 fall på T. 3. Omkring Sollefteå har antalet fall av sjukdomen varit betydligt mindre än föregående år, vilket möjligen kan förklaras av den kyliga väderleken.

Kvarka har uppträtt med 2 fall å I. 5, 7 fall å I. 13, 42 fall å K. 4 och 106 fall å A. 4. Vid sistnämnda regementen har serum använts i stor utsträckning såväl profylaktiskt som terapeutiskt. Vad den terapeutiska verkan beträffar, synes den på K. 4 hava varit god, på A. 4 däremot mycket växlande. Serumets profylaktiska verkan undandrager sig givetvis ett exakt bedömande, men måste dock av resultatet att döma tillmätas ett visst värde.

Ringorm har förekommit i två repriser på K. 4 med sammanlagt 284 fall, vilka förorsakat icke mindre än 7 612 sjukdagar. Av allt att döma synes

smittan hava överförts till regementet genom från f. d. K. 4 överflyttade hästar. Sjukdomen har i hög grad verkat störande på övningarna och den sedvanliga sommarmarschen måste på grund av densamma inställas.

Hovbeslag. I föregående årsberättelser har gjorts vissa påpekanden rörande bl. a. oenhetligheten i använda hästakotyper, önskvärdheten av utbytande av hovslagarvicekorpralsbeställningen vid infanteriregementena mot en hovslagarkorpralsbeställning, avsaknad av skosmedja och skostall vid vissa av nämnda regementen samt det mindre tillfredsställande sätt, varpå yrkesutbildningen för värnpliktiga hovslagare är ordnad, och har, vad där anförts, alltjämt giltighet.

(Morén.)

Norrlands dragonregemente.

Vad de smittsamma sjukdomarna angår, hava epizootier av kvarka och ringorm under året förekommit.

Kvarkepizootien omfattade sammanlagt 42 fall, 25 remonter och 17 äldre hästar, med 472 sjukdagar eller i medeltal 11 sjukdagar per häst.

Vid bekämpandet av epizootien användes autogent vaccin och serum såväl profylaktiskt som terapeutiskt. För skyddsympning användes 15 cm³ serum och 15 cm³ vaccin. Den terapeutiska serumdosen var 150 cm³.

Verkan av serumbehandlingen har förefallit vara god. Sjukdomen syntes understundom nästan kuperas, temperaturen sjönk på en å två dagar från 40 å 41° till normalt läge och abscesserna renades och läktes särdeles snabbt.

Det torde kunna till stor del tillskrivas den gynnsamma inverkan av vaccin- och serumbehandlingen, att hela epizootien förlöpte snabbt och utan att i större mån inkräkta på vare sig remontdressyr eller övningarna i övrigt.

Av de under hösten ankomna omkring 70 remonterna, som uppställdes i isoleringsstall, visade tvenne Gudhemshästar strax efter ankomsten symtom på typisk kvarka med stora abscesser. Samtliga remonter skyddsympades två gånger med 3 veckors mellanrum. Några vidare fall förekommo ej.

Tvenne epizootier av ringorm hava under året förekommit vid regementet. Smittkällan till dessa är helt säkert att söka hos de 4 hästar, som den 2. januari 1928 ankommo hit från f. d. K. 4. Två av dessa hade under hösten 1927 haft sjukdomen. Enligt besiktningsinstrument från sitt gamla regemente hade de »så lång tid varit fria från beröring med smittade djur, att någon risk, att de skulle kunna medföra smitta, sannolikt icke förefanns». För säkerhets skull uppställdes de i isoleringsstall och voro fullständigt avskilda något mer än 3 veckor. Sjukdomen fanns icke enligt min egen erfarenhet och gjorda efterforskningar i trakten vare sig hos nötkreatur eller hästar. Någon tillkomst av hästar från andra regementen förekom ej under denna tid, ej heller under december 1927, ej heller fälttjänstövningar med därav följande bivackerings eller inkvartering.

Den första epizootien, vilken varade från början av februari till medio av april, omfattade endast 6 fall med sammanlagt 101 sjukdagar, vilket utgör c:a 15 sjukdagar pr häst. Sjukdomsfallen under denna period voro av relativt

lindrig natur. Ringormsfläckarna uppträdde enbart i sadelläget, enstaka tvåöres- till femöresstora fläckar.

Den andra epizootien utbröt i slutet av juli månad. Den varade i c:a 5 månader och omfattade 278 fall med sammanlagt 7 511 sjukdagar, motsvarande 27 sjukdagar pr häst. Under denna epizooti hade sjukdomen en avgjort häftigare karaktär. Redan inom 3 veckor var antalet fall 75. Allt tydde på att smittämnet denna gång hade en väsentligt starkare virulens än förra gången. Fläckarna voro främst lokaliserade till sadelläge och bröstsidor. De angripna ytorna voro i flera fall redan från första stund flera decimeter från kant till kant, fläck intill fläck, och skorporna voro tjockare.

De mest energiska åtgärder vidtogos redan från början för sjukdomens bekämpande. Rid- och hästpersedlar, stallutredningspersedlar, stallrockar rengjordes och desinfekterades. Samtliga i bruk varande hästfiltar tvättades vid I. 20:s tvättinrättning. All ridning med filt upphörde, i stället användes intill slutet av september filtvojlockar, som ofta tvättades och rengjordes. När filtar återigen började användas hade varje häst sin märkta filt. Varje häst hade därjämte sitt särskilda, märkta ryktдон, som efter rykten upphängdes på sin särskilda krok. Desinfektionsåtgärderna upprepades under hela tiden, epizootien varade, efter en å reg.order fastställd plan. Ströbäddarna uttogos i sin helhet och ströddes det under hästarna var eller varannan dag med ny halm. Bäddar inlades först sedan sjukdomen kunde anses hava givit med sig på de olika skvadronerna.

Vad vården av de sjuka djuren angår, anordnades för dem ett isoleringsstall. Hästarna voro här ordnade i 4 olika grupper.

En nyinsjuknad häst klipptes först helt och hållet (utom man, svans och pannlugg) placerades i grupp 4. Härifrån uppflyttades djuren till grupp 3 och 2, alltefter som tillståndet förbättrades. Till grupp 1 kom ingen häst, förrän å densamma några nya fläckar ej uppträtt på de senaste 14 dagarna och håråterväxten syntes jämn å de angripna ställena, för så vitt ej nekroser uppstått å dessa, vilket hände i flera fall.

I grupp 4—2 motionerades djuren mycket försiktigt (leddes).

I grupp 1 fingo de löpa i lina $\frac{1}{2}$ timme dagligen. Hästar tillhörande denna grupp ryktades, var och en med sitt särskilda ryktдон. Rykt förekom ej i de övriga grupperna. Varje grupp hade sitt särskilda manskap med en grupp-befälhavare.

Gruppindelningen underlättade avsevärt veterinärens arbete, gav överskådlighet och reda i behandlingen.

Vad behandlingen angår, försöktes flera medel; snart nog användes regelmässigt följande:

Skorporna uppmjukades med 20 % salicylsyresalva, som fick sitta kvar 2—4 dagar, till dess skorporna kändes fullständigt uppmjukade, då salvan med skorpan försiktigt bortskrapades. På de på detta sätt rengjorda fläckarna användes 5 % salicylsyresprit med 1 % pyoktannin. Visade sig ånyo benägenhet till skorpbildning å fläckarna användes åter salvan. Detta förekom emellertid sällan.

På den av salvan rengjorda huden hade synbarligen salicylsyrespriten med pyoktannin en utmärkt verkan. Fläckarna förblevo torra och rena; pyoktannin har också helt visst stor förmåga att nedtränga i hårsäckarna, en god djupverkan.

Ringormsepizootien lade stora hinder i vägen för regementets övningar och utbildning i övrigt. Den vanliga stora sommarmarschen måste bl. a. inställas.

Om man bortser från de smittsamma sjukdomarna har hälsotillståndet under året varit synnerligen gott. Antalet sjukdagar pr hundra hästtjänstgöringsdagar var 5 å 6.

Endast 3 olycksfall hava föranlett nedslaktning.

Hovvården har varit synnerligen god, endast ett fåtal fall av strålröta hava förekommit, och hava de omedelbart tagits under behandling.

Av de sista årens remonter hava flera vid ankomsten till regementet haft onormala benställningar och i några fall skevhover. Genom ändamålsenlig verkning och skoning hava emellertid dessa behandlats med mycket gott resultat.

Liksom under de föregående åren har undersökning av hästarnas tänder företagits i stor utsträckning icke endast å sådana hästar, som märkbart ätit dåligt och därför sjukanmälts, utan även å en mängd andra, som visserligen i allmänhet i ringa grad men dock något avvikit från den goda hullkonditionen, i vilken regementets hästar befunnit sig. Härvid befanns orsaken nästan genomgående hava varit lindrigt skarpbett eller taggbildning. 61 fall hava behandlats.

(Åstrand.)

Norrlands artilleriregemente.

Hälsotillståndet kan betecknas som relativt gott. På 125 849 hästtjänstgöringsdagar komma 8 921 sjukdagar motsvarande 7.1 sjukdagar på 100 hästtjänstgöringsdagar, vilken siffra ungefär motsvarar medelsiffran för hela armén under nästföregående år.

Vad som bidragit till rätt avsevärd ökning av sjukdagarna i jämförelse med de närmast föregående åren har varit en i två repriset uppträdande *kvark-epizooti*. De första fallen uppträdde i mitten av mars månad och först i slutet av maj upphörde sjukdomen. Den uppblossade åter i mitten av augusti för att upphöra under november.

Inalles förekommo 106 fall. Huru smittan införts till regementet, kan ej med bestämdhet avgöras. En möjlighet är, att den inkommit med ackordhästar, som inkallats till tjänstgöring, en annan att den ådragits under vinterbatteriets förläggning utom Östersund. Sjukdomen angrep så väl yngre som äldre hästar. Till och med 20-åringar insjuknade. I terapeutiskt syfte användes såväl kvarkserum som vanligt särserum. I en del fall synas båda dessa hava medfört viss verkan i det temperaturen ganska hastigt sjunkit, i andra fall däremot har verkan helt uteblivit. Även i profylaktiskt syfte hava nämnda sera använts. Av 250 serumbehandlade insjuknade 20, varav hälften

erhållit kvarkserum och övriga sårserum. I vad mån serumet härvidlag bidragit till förhindrande av smittans spridande, undandrager sig givetvis ett exakt bedömande.

(Morén.)

Norrlands trängkår.

Hälsotillståndet bland kårens hästar under året kan betecknas som gott. Av smittsamma sjukdomar hava dock bland ackordhästarna inträffat fem fall av *infektiös (perniciös) anämi*. Samtliga dessa hästar, på ett undantag när, hava under sjukdomstiden vårdats hos fodervärdar, och var i sjukstallet för sjukdomen intagen häst på betryggande sätt isolerad. Vid årsskiftet kvarstod icke hos fodervärd någon av sjukdomen angripen häst. I samtliga fall av infektiös anämi har utrönt, att hästarna infekterats under år 1927. Antalet fall av sjukdomen efter sommaren 1928 har även bland civila personer tillhöriga hästar inom utackorderingsområdet varit obetydligt i förhållande till föregående år, och torde detta kunna förklaras av den kyliga väderleken med därav följande ringa förekomst av insekter.

Hovbeslaget försummas av fodervärdar i många fall, varav felaktiga hovformer bliva en följd. Åtgärder häremot hava vidtagits.

Av några för lynnesfel kasserade ackordhästar voro tre överförda från förutvarande Västmanlands trängkår och såsom varmblodiga av för utackordering olämplig typ.

Hästarnas allmänna kondition under året kan betecknas som förhållandevis god. Följder av 1927 års energifattiga foderskörd hava dock ej kunnat helt undgås.

Sedan i samband med arméns nedskrivning stamhästar från andra truppförband tillförts kåren, är stamhästbeståndets medelålder låg. Av gjorda iakttagelser synes dock framgå, att enbart själva ombytet av truppförband i och för sig medför en ökad nedsättning av en icke yngre hästs fältduglighet. Särskilt utpräglat torde så vara förhållandet, när i klimathänseende skillnaden är så stor som vid förflyttning från ett truppförband i Skåne till ett truppförband i Norrland. Givetvis torde också en förflyttning från ett *truppslag* till ett annat i berört avseende vara av betydelse. Kanske kan den allmänt kända, hastiga förslitningen av från kavalleriet till infanteriet överförda stamhästar till en del förklaras av denna »miljöförändring». Kåren erhöll under åren 1927 och 1928 från förutvarande Skånska dragonregementet aderton stamhästar.

Den nya härordningen synes mig genom förhållanden, som så småningom alltmera komma att göra sig gällande, ej vara till fördel för *hästvården* vid trängen. Enligt nämnda härordning är hästantalet vid en trängkår detsamma som enligt 1914 års härordning. Hästarna voro enligt den sistnämnda härordningen uppdelade på *två* kompanier, medan enligt den nya härordningen samtliga hästar tillhöra endast *ett* trängkompani. Som organisationen av ett trängkompani beträffande befälspersonal är oförändrad, har svårigheten för en rationell hästvård ökats.

Sedan bilkompanierna tillkommit, kommer all befälspersonal vid trängen från underofficerskåren och nedåt att från utbildningens början uppdelas i dels sådan, huvudsakligen utbildad för biltjänst, dels sådan, huvudsakligen utbildad för att vid sin tjänstgöring vara beriden. En reduktion av för hästvård specialutbildad befälspersonal äger alltså rum.

I och med den nya härordningens genomförande sammandragas trängkompaniernas underbefälsskolor. Vid de trängkårer, som ej få sig sådana skolor tilldelade, minskas möjligheterna för en ändamålsenlig motionering av hästarna.

Stalltjänsten utföres numera huvudsakligen av värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven, vilka på grund av kort utbildningstid äro mindre lämpliga. I en del fall röja dessa värnpliktiga sådan skräck för hästar, att den synes gränsa till neuros. Varken för värnpliktiga eller hästarna torde det i sådana fall vara till nytta, att dylika värnpliktiga uttagas till tjänstgöring vid beridet truppslag.

Utbildningens uppdelning vid trängkårerna på ytterligare en specialgren (biltjänst) samt underbefälsskolornas sammandragning till en eller två kårer har således ökat svårigheterna för en rationell hästvård. Under sådana förhållanden synes mig allt böra göras för att underlätta denna. Medel härför äro ökad handräkningspersonal och större normalrationsstat. En tilldelning till truppförbanden av bättre ryktborstar är också önskvärd. Dessas kvalitet underkännes nämligen allmänt. Härför talar exempelvis det förhållandet, att det inom armén knappast torde förekomma, att en officers egen tjänstehäst ryktas med borste av arméns modell.

Under året har värmeledning inletts i sjukstallets samtliga lokaler och skosmedjan.

(Wilhelmson.)

Övre Norrlands trupper.

Stabsveterinären.

Vid Bodenskvadronen uppstod i januari en *kvarkepisooti* med sammanlagt 25 insjuknade. Smittan inkom med en stamhäst från f. d. K. 4, vilken insjuknade under transporten. Den företagna vaccineringen av skvadronens samtliga hästar kunde ej hindra smittans spridning men synes hava medfört ökad motståndskraft mot sjukdomen, då de flesta fallen voro av tämligen lindrig natur.

Annan smittsam sjukdom har icke förekommit under året.

Vid Ing. 4 infördes under hösten 1927 centraluppvärmning av stall, ridhus och skosmedja medelst varmluft och radiatorer från den förut befintliga ångcentralen. Vid i maj förrättad inspektion av hästarna visade sig resultatet av denna uppvärmning av stallet överträffa förväntningarna. Trots att hästarna under vinterhalvåret gått i ganska strängt arbete voro de i hull och kondition betydligt överlägsna garnisonens övriga hästar, som stått i oeldade stallar.

Uppvärmning av stallarna medför dessutom så påtagliga fördelar för ströbäddar, persedlar, stallhygien, minskade kostnader för byggnadernas underhåll samt trevnaden i stallet genom förhindrande av den eljest oundvikliga, i regel betydande fukten, att det vore synnerligen önskvärt med centraluppvärmning av garnisonens övriga stallar.

(Ringberg.)

Remontdepåerna.

Herrevada kloster.

Hälsotillståndet bland remonterna har under året varit växlande. *Kvarkan* från föregående år tyckes hava varit fullt överstående. Vid treåringarnas ankomst ympades på försök 25 st. med kvarkvaccin och 25 med serum, tyvärr utan att leda till något resultat, då kvarka ej förekommit under året. Under årets sista dagar uppträdde en smittsam svalgkatarr med inalles 9 fall. Symtomen voro feber, dock ej med längre varaktighet än 1 à 2 dagar, stark ömhet över svalgtrakten samt hos en och annan något näsflöde. Foderlusten har varit ostörd.

Rosartad influenza har uppträtt med sammanlagt 15 fall under huvudsakligast juli månad. De angripna ha uteslutande varit treåringar fördelade i olika beteshagar samt en remont å dressyranstalten. Symtomen voro hög feber, bultande puls, som länge kvarstod, ansvälda extremiteter och ögonlock och gulröda slemhinnor. I ett fall uppträdde lunginflammation (Fremdenkörperpneumoni), i ett annat följde njurlidande och en svårartad tarmkatarr. Båda fallen äro nu till synes vid god hälsa.

Ringorm har även förekommit i stor utsträckning bland fyraåringarna med inalles 109 fall. Troligen har den legat latent under vintern och varit svår att se i de tjocka pälsarna. Efter avslutad hårfällning i mitten av maj slog den emellertid kraftigt ut och på mindre än 14 dagar voro nära 50 % angripna. Behandlingen bestod i påpensling av en lösning av Creolin, Ol. Lini aa 100, Gummi arab. 9, Gelat. alba 5 och Aq. font. ad 1 000; den lämnade ett tillfredsställande resultat. Efter 3 à 4 veckor voro samtliga återställda. Något återfall har ej förmärkts.

Endast två lindriga *kolikfall* hava antecknats.

Av *olyckshändelser* ha två fall måst leda till nedslaktning. I det ena fallet ett ryggradsbrott, i det andra ett fall med brott på skallbasen (basis cranii). I ett tredje fall gick hästen till kassation, på grund av en större skada å främre knäleden och frambenets sträcksenskidor.

Två fall av krubbitning ha opererats med tillfredsställande resultat. Därjämte har en plastisk operation av ett fult ärr å bakkota utförts. Fallet är ännu ej fullt läkt.

I övrigt ha som vanligt förekommit en del sår och kontusioner utan svårare sviter, om man undantager ovannämnda knäskada samt en sträckning av yttre bogbladsnerven, som medförde förtvining (atrofi) av bogbladsmuskulaturen.

Konditionen har under året varit god i synnerhet bland treåringarna. Bland fyraåringarna har funnits en och annan kolossalt stor häst, som varit svår att hålla i hull och vilken torde bliva ännu svårare att vid truppförbanden hålla i gott hull på grund av arméns väl knappa foderstat.

(Breida.)

Gudhem.

Hälsotillståndet bland depåns remonter har under år 1928 i stort sett varit gott. Av de från 1927 i *fläckfeber* (anasarka) kvarstående 3 hästarna har en tillfrisknat, en kasserats till slakt på grund av ryggmärgslidande och en avlidit i magsäcksbristning. I december månad har en avlivats på grund av brandig inflammation i svalg och foderstrupe, förorsakad av främmande kropp (träätning). Den omedelbara anledningen till avlivandet var svalglamhet i förening med högersidig lunginflammation. Obduktionen utvisade bland annat förekomsten av brandiga härdar i svalget (struplocket) och foderstrupen, vilken dessutom var en handsbredd nedanför svalget betydligt utvidgad.

Under betesgången ha 20 lindriga fall av *ringorm* kunnat antecknas.

I juni och juli månader anlände till depån från olika håll sammanlagt 216 nyköpta remonter. I profylaktiskt syfte *vaccinerades* i enlighet med sjukvårdsstyrelsens anvisningar av dessa omedelbart efter ankomsten 156 st. med 15 kbcm. kvarkvaccin under huden. Vaccinering verkställdes blott en gång. 60 hästar undanhölls från vaccinering — kontrolldjur. Dessa nyanlända remonter kommo icke i direkt beröring med föregående årskontingent.

Av de 156 vaccinerade insjuknade samtliga i kvarka. Tiden för insjuknandet efter verkställd vaccinering varierade mellan 10—42 dagar, i medeltal dock 5 veckor. 43 hästar fingo kvarkbölder. De övriga 113 företedde endast lindriga sjukdomssymtom med hosta och näsflöde. Samtliga 60 ovaccinerade insjuknade likaledes, 25 med bölder, övriga 35 lindrigt. I motsats till föregående grupp kom emellertid insjuknandet här i allmänhet betydligt tidigare, ja redan ett par dagar efter ankomsten till depån, vilket tyder på, att inom gruppen smittbärare funnits. Om båda grupperna, såväl vaccinerade som ovaccinerade, kan sägas, att de haft sjukdomen ganska lindrigt och avsevärt lättare än som varit fallet med 1927 års kontingent. De ha också under hela sjukdomstiden kunnat åtnjuta betesgång och några dödsfall av följsjukdomar ha icke uppträtt. Orsaken till sjukdomens lindriga förlopp detta år torde väl närmast vara att söka i en viss avmattning hos smittämnet. Vid en jämförelse mellan de båda grupperna synes något positivt resultat av vaccineringen icke ha ernåtts. Vaccinet har icke verkat skyddande, men det har av resultatet att döma synbarligen fördröjt sjukdomsutbrottet.

På grund av vad ovan anförts synes därför värdet av en vaccinering av remonterna vid ankomsten till depån vara tvivelaktigt. Under tiden mellan inköpet och ankomsten till depån givas rikliga tillfällen till remonternas infektering, icke minst under järnvägstransporterna.

(Hellgren.)

H. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar.

Sjukligheten. Medeltalet av arméns hästar¹ har under året uppgått till c:a 5 800 [7 700], däri medräknade egna tjänstehästar, stamhästar och ett mindre antal ackordhästar. Antalet nyinsjuknade uppgick till nära 8 500 och sjuklighetsprocenten var 6·8 d. v. s. nära 400 [525] hästar hade varje dag av året varit sjukskrivna. Det vapenslag (frånsett skolor), som varit svårast utsatt, är ingenjörtrupperna med 8·8 %, därefter kavalleriet och artilleriet med resp. 7·3 och 6·6, trängen 5·8 samt infanteriet 4·8. Bland enskilda truppförband har Fälttelegrafkåren högsta siffran (11·3) samt därefter Norrlands dragoners kontingent i Umeå (10·1). Närmare specifikation lämnas i Tab. 19.

Den vanligaste orsaken till sjukskrivning har varit sår, kross- och tryckskador med tillsammans över 2 600 sjukdomsfall och över 33 000 vård-dagar, hovinflammation och seninflammation. Det dagliga medeltalet hästar, som av olika orsaker icke kunnat tagas i bruk, har varit för sår 61, tryckskada 14 och krosskada 16 eller sammanlagt 91 hästar, för seninflammation och bristning 58, ledvrickning 26, hovspricka 24 och hovinflammation 20. Ringorm visar för året en ovanligt hög siffra. Se för övrigt närmare i Tab. 20.

I Tab. H. är gjord en sammanställning av vissa vanliga och för truppförbandens tjänsteduglighet betydelsefulla sjukdomar bland hästarna vid de beridna truppförbanden. Siffrorna angiva antalet fall beräknat pr 100 hästar.

Av tabellen framgår, att trängen och ingenjörtrupperna äro mest utsatta för de här ifrågakvarande sjukdomarna. Sålunda är antalet fall procentuellt sett högst vid trängen beträffande krosskada och sår, strålbenshålt, hovspricka samt hovinflammation, vid ingenjörtrupperna beträffande remonthålt, inflammation i senor och senskidor, ledåkommor (utom spatt) och mugg, vid artilleriet beträffande kolik och spatt; kavalleriet visar för året i fråga om lymfangit högsta siffran, men i övrigt beträffande flera av dessa sjukdomar de lägsta talen.

De olika truppförbanden hava emellertid stora variationer att uppvisa. Anmärkningsvärt höga siffror förekomma beträffande lymfangit vid Gotlands artillerikår (18·5), Svea ingenjörkår (10·5) och Norrlands dragonregemente (9·5), kolik vid Gotlands och Karlsborgs artilleritrupper, remonthålt vid Bodens ingenjörkår (8·0), inflammation i senor och senskidor vid Bodens ingenjörkår (30·0), ledåkommor (utom spatt) vid Svea ingenjörkår (32·6), krosskada och sår vid Göta trängkår (86·2), tryckskada vid Fälttelegrafkåren (52·6), hovspricka vid Göta trängkår (21·5) samt hovinflammation, hovböld m. m. likaledes vid Göta trängkår (24·6).

Att av de i tabellen anförda siffrorna draga några bestämda slutsatser med

¹ Erhålles på det sättet, att antalet hästtjänstgöringsdagar divideras med 365.

Tab. H. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1928.

Truppförband	Lymfangit	Kolik (ämte för- stoppning, gasan- samling, tarmvred)	Sträbenshata	Beninflammation (remonthalta)	Inflammation i senor och senskidor	Ledåkommor (utom spätt)	Spätt	Krosskada, sår	Mugg	Tryckskada	Hovspricka	Hovinflammation, hovböld
Livregementet till häst . . .	8.3	1.0	—	5.1	11.6	13.8	0.8	37.1	2.2	7.7	7.8	12.4
Skånska kavalleriregementet . .	5.3	1.6	0.4	1.8	14.0	12.0	0.7	30.5	3.8	8.7	2.4	10.9
Livregementets husarer . . .	7.0	2.6	1.5	0.9	12.2	10.2	1.1	39.7	4.1	2.0	7.2	22.9
Norrlands dragonregemente U . .	9.8	2.1	1.2	3.7	13.2	12.0	0.4	36.6	2.3	7.6	7.2	13.6
B.	10.6	1.6	—	2.4	13.8	17.1	3.3	31.7	1.6	8.9	7.3	21.1
Svea artilleriregemente . . .	3.8	5.8	0.8	3.0	13.8	12.0	3.3	40.8	11.0	19.0	2.3	19.5
Göta artilleriregemente . . .	9.4	6.2	2.1	2.4	13.8	23.8	0.6	60.6	4.7	17.6	5.0	19.7
Wendes artilleriregemente . .	3.6	2.1	—	0.6	11.4	11.4	2.1	47.6	0.6	7.5	4.8	5.4
Norrlands artilleriregemente . .	7.0	1.4	—	0.9	10.1	6.4	1.7	26.1	1.4	5.5	4.1	12.8
Norrbottnens artillerikår . . .	8.9	6.0	1.0	2.0	9.9	15.8	2.0	51.5	5.9	9.9	5.0	11.9
Smålands arméartillerireg. . .	8.4	6.6	0.9	0.3	8.7	12.9	0.3	19.5	2.1	2.4	2.4	5.7
Gotlands artillerikår . . .	18.5	15.2	—	1.1	15.2	27.2	2.2	53.3	3.3	20.7	2.2	23.9
Bodens artilleriregemente . .	3.3	5.0	1.7	6.7	16.7	13.8	—	68.8	3.3	11.7	11.7	3.3
Karlsborgs artilleriregemente .	7.4	14.7	—	—	19.1	11.8	2.9	42.6	—	5.9	—	8.8
Svea ingenjörkår	10.5	5.3	—	1.1	13.7	32.6	1.1	62.1	6.3	—	4.2	7.4
Göta ingenjörkår	—	—	3.2	3.2	8.1	8.1	—	9.7	1.6	—	11.3	4.8
Fälttelegrafkåren	4.1	4.1	1.0	3.1	19.6	23.7	—	39.2	16.5	52.6	3.1	12.4
Bodens ingenjörkår	8.0	2.0	—	8.0	30.0	12.0	—	58.0	4.0	8.0	10.0	6.0
Svea trängkår	—	—	—	1.1	6.5	1.1	—	20.4	—	2.2	3.2	8.6
Göta trängkår	4.6	4.6	3.1	1.5	13.8	10.8	6.2	86.2	4.6	21.5	21.5	24.6
Norrlands trängkår	9.2	6.2	1.5	1.5	7.7	23.1	—	69.2	6.2	21.5	4.6	23.1
Skånska trängkåren	6.9	3.4	1.7	5.2	6.9	25.9	—	58.6	1.7	15.5	—	22.4
Sammandrag.												
Kavalleriet	7.6	1.8	0.7	2.8	12.8	12.2	0.9	35.6	3.1	6.6	6.0	15.3
Artilleriet	6.9	5.4	0.7	1.6	12.0	13.9	1.6	41.2	4.1	11.0	3.8	12.9
Ingenjörtrupperna	5.9	3.3	1.0	3.3	17.1	21.4	0.8	43.4	3.2	18.1	6.8	8.2
Trängen	4.6	3.2	1.4	2.1	8.5	13.5	1.4	54.8	2.8	13.9	7.1	18.5

avseende på den allmänna hästvården vid resp. truppförband torde vara allt för vanskligt. Höga siffror beträffande exempelvis inflammation i senor och senskidor, ledåkommor, trycksador o. d. torde dock stå i ett visst samband med starkare förslitning av hästmaterialet.

Av samtliga hästar hava 62 [62] avlidit, i främsta rummet av sjukdomar i digestionsorganen. Antalet avlivade hästar var för året osedvanligt stort och uppgick till 152 eller 2.6 % av medelhästbeståndet. Orsak till avlivande har huvudsakligen varit allmän stelhet, ålder samt sen- och ledåkommor. Antalet kasserade hästar uppgick till 608 eller 10 % av medelhästbeståndet. Kassationsorsak har varit i främsta rummet ålder (27 % av alla kassationer), led- och senåkommor o. s. v. Särskilt hög kassationsprocent visa, om man bortser från infanteriet, Karlsborgs artilleriregemente och Norrlands trängkår, båda med 28 % (Tab. 21—23).

Å remontdepåerna insjuknade under året 449 hästar, varav 216 i kvarka samt över 160 i hudsjukdomar.

Sjukvårdskostnader. Tabblån över kostnader för truppveterinärvården (Tab. 18) företer stora variationer med avseende på kostnader pr häst och dag. Gränserna äro med bortseende från vissa skolor 10·46 öre för Norra skånska infanteriregementet, som hade stora materialkostnader för förbrukningsmateriel samt skoning, och 2·44 öre för Södra skånska infanteriregementet.

Ovanstående belopp kunna ej läggas till grund för ett allsidigt bedömande av truppveterinärvårdsanslagets handhavande, då alltför många faktorer härvid inverka.

Kostnaderna avse räkenskapsåret $1/7$ 1927— $30/6$ 1928.

Tab. 1. Utgifter för truppsjukvården 1 juli 1927—30 juni 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr man och dag i öre									
			Nyansakffning av materiel	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.												
Norra skånska infanteriregementet	189 376	9 006 38	2 14	0 70	0 65	0 41	0 70	—	0 15	—	0 01	4 76
Södra skånska infanteriregementet	178 975	6 570 78	0 43	0 14	0 50	0 25	1 32	0 71	0 10	—	0 11	3 56
Kronobergs regemente	173 428	7 067 81	0 95	0 50	1 00	0 06	0 46	0 44	0 08	0 58	—	4 07
Kronobergs reg:tes det. Karlskrona	52 786	849 32	—	0 04	0 20	—	0 65	0 65	0 05	—	0 02	1 61
Hallands regemente	212 007	6 267 49	0 55	0 14	0 51	0 25	0 85	0 55	0 11	—	—	2 96
Skånska kavalleriregementet	144 992	4 876 35	0 61	0 14	0 49	0 17	0 82	0 78	0 05	—	0 30	3 36
Wendes artilleriregemente	214 300	8 161 21	0 66	0 31	0 38	0 68	0 61	1 07	0 08	—	0 02	3 81
Skånska trängkåren	84 948	3 695 55	0 20	0 49	1 45	0 10	1 11	0 82	0 14	—	0 04	4 35
Västra arméfördelningen.												
Skaraborgs regemente	200 552	5 290 63	1 01	0 52	0 49	0 19	0 37	—	0 06	—	—	2 64
Älvsborgs regemente	223 181	5 848 85	0 56	0 06	0 84	0 08	0 57	0 45	0 06	—	0 02	2 62
Bohusläns regemente	204 202	5 060 22	0 40	0 27	0 76	0 17	0 67	0 18	0 02	—	0 02	2 49
Värmlands regemente	184 280	5 208 32	0 18	0 29	0 35	0 21	0 72	1 02	0 03	0 02	0 01	2 33
Livregementets husarer	152 703	4 346 79	0 95	0 50	0 57	0 26	0 40	—	0 03	—	0 13	2 84
Göta artilleriregemente	182 267	5 232 50	0 39	0 15	0 47	1 17	0 88	0 15	0 10	—	0 06	2 87
Karlsborgs artilleriregemente	114 412	2 325 70	0 08	0 31	0 20	0 34	0 78	0 27	0 05	—	—	2 03
Göta trängkår	87 064	4 534 79	0 90	2 19	1 38	0 31	0 37	—	0 10	—	0 02	5 27
Intendenturkompaniet	29 305	401 94	0 33	—	0 58	—	0 39	—	0 05	—	0 02	1 37
Östra arméfördelningen.												
Svea livgarde	410 949	10 037 26	0 35	0 04	0 41	1 17	0 38	—	0 02	0 02	0 05	2 44
Göta livgarde	243 602	6 855 09	0 07	0 04	0 46	1 35	0 45	0 27	0 08	—	0 09	2 31
Livregementets grenadjärer	185 745	4 231 43	0 40	0 15	0 36	0 21	0 21	0 80	0 14	—	0 01	2 28
Upplands regemente	264 958	4 635 36	0 33	0 06	0 73	0 19	0 22	0 12	0 06	—	0 06	1 77
Södermanlands regemente	193 852	7 123 56	0 30	0 11	0 71	0 55	0 70	0 70	0 10	—	—	3 67
Livgrenadjärregementet (Östra bri-)	260 941	22 640 47	0 39	0 33	1 18	3 31	1 65	0 50	0 04	—	0 06	18 68
Jönköp.-Kalmar reg:te } gaden	208 170	22 202 65	3 44	0 95	1 70	0 09	3 29	0 67	0 16	0 02	0 34	10 66
Livregementet till häst	149 055	6 233 88	0 28	0 11	0 32	2 33	0 58	—	0 05	0 05	0 01	4 18
Svea artilleriregemente	224 273	6 145 22	0 01	0 01	0 12	1 32	0 52	—	0 08	0 17	—	2 74
Smålands arméartilleriregemente	200 776	4 618 56	0 31	0 10	0 58	0 40	0 48	0 30	0 11	—	0 02	2 30
Svea ingenjörkår	167 187	6 731 38	0 31	0 38	0 43	1 61	0 74	0 09	0 26	0 12	0 13	4 03
Göta ingenjörkår	125 565	2 991 35	0 30	0 04	0 64	0 07	0 65	0 01	0 13	—	0 03	2 38
Fälttelegrafkåren	150 602	5 364 82	0 25	0 10	0 56	1 67	0 39	0 03	0 27	0 05	0 08	3 90
Svea trängkår	113 654	7 429 71	1 14	0 50	2 96	1 32	0 36	0 07	0 06	—	0 13	6 54

I kostnaderna ingår vård även för civila patienter, för vilka analaget erhåller ersättning.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Tjänstgöringsdagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr man och dag i öre									
			Nyansättning av materiel	Underhåll av materiel	Körbrukningsmateriel	Sjukhuskostnad	Medikamenter	Tandvård	Transportkostnader	Utgifter för epidemier	Diverse	Summa kostnad
Krigsskolan	46 620	2 869 38	1 39	0 15	1 14	1 37	1 19	—	0 05	—	0 86	6 15
Infanteriskjutskolan	47 347	2 246 02	0 02	0 06	0 35	2 36	1 48	—	0 22	—	0 25	4 74
Ridskolan	12 927	662 14	—	—	—	0 40	4 63	—	0 09	—	—	5 12
Norra arméfördelningen.												
Jämtlands fältjägarregemente	205 219	9 038 33	0 75	0 50	0 78	0 58	0 64	1 05	0 09	—	0 01	4 40
Dalregementet	192 440	4 543 39	0 59	0 19	0 31	0 32	0 65	0 15	0 14	—	0 01	2 36
Hälsinge regemente	200 608	6 287 90	0 97	0 33	0 41	0 19	0 85	0 75	0 07	—	0 06	3 13
Västernorrlands regemente	209 565	27 371 84	3 01	1 09	3 25	0 21	4 27	0 76	0 19	—	0 28	13 06
Norrlands dragonregemente	144 124	3 676 09	0 65	0 30	0 47	0 18	0 48	0 40	0 07	—	—	2 55
Norrlands artilleriregemente	182 140	5 287 60	0 42	0 54	0 81	0 50	0 59	—	0 04	—	—	2 90
Norrlands trängkår	77 671	4 652 13	0 72	0 72	0 64	2 31	1 03	—	0 51	—	0 06	5 99
Övre norrlands trupper.												
Västerbottens regemente	173 404	4 522 94	0 64	0 21	0 54	0 11	0 45	0 57	0 08	0 01	—	2 61
Norrbottnens artillerikår	78 974	2 938 94	0 11	0 05	0 82	2 13	0 54	—	0 04	—	0 03	3 72
Intendenturkompaniet	26 987	1 324 30	—	—	0 23	3 50	1 18	—	—	—	—	4 91
Bodens fästning.												
Norrbottnens regemente	286 302	14 846 75	0 27	0 13	0 31	3 81	0 63	—	0 02	—	0 01	5 18
Bodens artilleriregemente	158 426	6 977 81	0 02	0 25	0 77	2 44	0 64	—	0 28	—	—	4 40
Bodens ingenjörkår	118 876	6 776 09	0 49	0 21	1 20	2 73	0 73	—	0 34	—	—	5 70
Gotlands trupper.												
Gotlands infanterikår	135 274	6 361 59	1 37	0 52	0 38	0 35	0 73	1 05	0 15	—	0 15	4 70
Gotlands artillerikår	34 424	2 885 94	0 84	0 42	0 37	4 40	1 56	—	0 63	—	0 16	8 38
Indragna truppförband.²												
Första livgrenadjärregementet	114 939	3 527 48	0 06	0 37	0 44	0 38	0 92	0 86	0 02	—	0 01	3 06
Västgöta regemente	97 561	1 707 92	0 16	0 33	0 10	0 12	0 52	0 61	—	—	0 01	1 75
Karlskrona grenadjärregemente	82 428	3 046 84	0 55	0 16	0 78	0 59	0 94	0 59	0 08	—	—	3 69
Jönköpings regemente	90 911	2 718 44	0 26	1 02	0 15	0 14	0 58	0 77	0 02	—	0 05	2 99
Västmanlands regemente	87 761	3 621 55	0 63	0 65	0 66	0 07	0 75	1 00	0 17	—	0 19	4 12
Vaxholms grenadjärregemente	85 289	3 804 47	0 03	0 91	0 74	0 79	1 12	0 53	0 33	—	0 01	4 46
Livregementets dragoner	79 523	3 181 12	0 04	0 03	0 28	2 77	0 59	0 08	0 21	—	—	4 00
Smålands husarregemente	73 704	1 710 74	0 02	0 21	0 14	1 23	0 59	0 01	0 12	—	—	2 82
Skånska dragonregementet	69 827	1 301 31	0 07	0 02	0 47	0 14	0 48	0 40	0 04	—	0 24	1 86
Kronprinsens husarregemente	60 341	1 722 76	0 08	0 13	0 23	0 30	1 24	0 86	0 06	—	0 01	2 86
Upplands artilleriregemente	84 465	1 962 86	0 36	0 10	0 13	0 67	0 43	0 26	0 24	—	—	2 29
Positionsartilleriregementet	96 652	3 574 60	0 01	0 11	0 01	2 54	0 76	—	0 23	—	0 03	3 69
Svea trängkår	3 670	721 50	0 70	10 73	0 87	0 47	1 25	4 50	1 14	—	—	19 66
Västmanlands trängkår	37 987	1 906 12	0 01	1 20	0 08	0 50	1 47	—	0 11	—	1 64	5 61
Infanteriets skolor	6 826	178 08	—	0 90	—	—	1 58	—	0 13	—	—	2 61

¹ I kostnaderna ingår vård även för civila patienter, för vilka anslaget erhåller ersättning. — ² Indragna från den 1 jan. 1928.

Tab. 2. Sammandrag av rapporterna över besiktningarna av värnpliktiga år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
O m r å d e n	Summa prövade	Icke inskrivna			Inskrivna							På 100 prövade		
		H	A	S:a	Studenter och likställda	Övriga värnpliktiga				S:a	Ej inskrivna	Inskrivna	I allt	
						Vapenföra			Ej va- penf.					
						E	F	C		F				E
20-åriga	53 160	3 921	4 589	8 510	1 008	194	23 298	11 987	6 254	1 909	44 650	16·0	84·0	100·0
Södra arméfördelningsområdet	11 898	651	983	1 634	227	60	5 391	2 136	1 611	334	9 759	14·8	85·7	100·0
Östra brigadområdet	6 097	614	487	1 101	85	18	2 285	1 732	697	184	4 996	18·1	81·9	100·0
Östra arméfördelningsområdet	12 872	893	1 040	1 933	363	70	5 300	2 370	1 760	576	10 439	15·6	84·4	100·0
Västra	10 288	877	905	1 782	191	29	4 568	2 449	907	362	8 506	17·8	82·7	100·0
Norra	8 844	527	826	1 353	110	17	3 625	2 526	908	310	7 491	15·8	84·7	100·0
Övre Norrlands militärområde	8 769	342	315	657	26	4	1 859	741	340	142	8 112	17·4	82·6	100·0
Gotlands militärområde	897	17	33	50	6	1	270	33	86	1	347	12·6	87·4	100·0
Överåriga.	6 892	1 001	1 005	2 006	64	41	1 028	1 622	1 290	751	4 796	30·4	69·6	100·0
Södra arméfördelningsområdet	1 081	140	170	310	10	9	182	219	249	102	771	28·7	71·3	100·0
Östra brigadområdet	890	209	104	313	3	2	77	182	176	77	517	37·7	62·3	100·0
Östra arméfördelningsområdet	1 591	176	280	456	30	15	257	306	296	231	1 135	28·7	71·3	100·0
Västra	1 000	262	231	493	15	10	239	425	252	166	1 107	30·8	69·8	100·0
Norra	1 192	115	203	318	3	4	198	357	217	95	874	26·7	73·3	100·0
Övre Norrlands militärområde	577	97	103	200	3	1	72	128	98	80	377	34·7	65·3	100·0
Gotlands militärområde	21	2	4	6	—	—	3	5	7	—	15	28·6	71·4	100·0
Underåriga.	702	—	—	—	424	7	246	24	1	—	702	—	100·0	100·0
Södra arméfördelningsområdet	178	—	—	—	112	5	58	2	1	—	178	—	100·0	100·0
Östra brigadområdet	65	—	—	—	37	—	23	5	—	—	65	—	100·0	100·0
Östra arméfördelningsområdet	260	—	—	—	160	2	90	8	—	—	260	—	100·0	100·0
Västra	107	—	—	—	71	—	34	2	—	—	107	—	100·0	100·0
Norra	69	—	—	—	33	—	29	7	—	—	69	—	100·0	100·0
Övre Norrlands militärområde	18	—	—	—	9	—	9	—	—	—	18	—	100·0	100·0
Gotlands militärområde	5	—	—	—	2	—	3	—	—	—	5	—	100·0	100·0
Sammandrag.	60 754	4 922	5 684	10 606	1 496	242	24 572	13 033	7 545	2 660	50 148	17·5	82·5	100·0
Södra arméfördelningsområdet	12 652	791	1 153	1 944	349	74	5 631	2 357	1 861	436	10 708	15·4	84·6	100·0
Östra brigadområdet	6 992	823	591	1 414	125	15	2 385	1 919	873	261	5 578	20·2	79·8	100·0
Östra arméfördelningsområdet	14 228	1 069	1 320	2 389	558	87	5 647	2 684	2 056	807	11 834	16·8	83·2	100·0
Västra	11 995	1 139	1 136	2 275	277	39	4 841	2 876	1 159	528	9 720	19·0	81·0	100·0
Norra	10 105	642	1 029	1 671	146	21	3 852	2 890	1 120	405	8 434	16·5	83·5	100·0
Övre Norrlands militärområde	4 864	439	418	857	38	5	1 940	869	433	222	3 507	19·6	80·4	100·0
Gotlands militärområde	428	19	37	56	8	1	276	38	43	1	367	13·2	86·8	100·0

Anm. Rörande grupperna omfattning se textavd. sid. 18. — Beträffande ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden, se Tab. 7 a.

Tab. 3. Vid besiktningarna utförda mätningar å kroppslängden hos 20-åriga värnpliktiga år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
Inskrivningsområde	Antal 20-åriga värnpliktiga med kroppslängd i cm.																														
	$\sim$ 154	155/159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186/187	188- w	Summa
Malmöhus s:a	13	27	22	30	42	37	54	81	82	101	81	144	183	139	141	169	156	164	133	118	123	94	62	71	49	42	28	18	27	31	2 462
Malmöhus n:a	19	47	32	27	36	65	78	91	118	137	119	176	161	157	188	159	150	138	125	119	103	80	71	54	40	35	15	15	19	10	2 584
Hallands . .	13	48	21	30	44	48	83	80	109	142	161	156	156	161	157	167	155	151	137	125	124	73	81	47	50	28	30	16	25	19	2 637
Kronobergs .	18	63	30	45	39	75	85	121	125	137	161	185	244	182	242	196	202	206	184	161	154	134	103	53	55	41	30	19	28	22	3 340
N:a Smålands	9	48	28	25	51	66	67	100	118	131	155	187	216	207	211	211	182	179	179	136	138	113	97	56	59	53	34	21	46	26	3 149
Östergötlands	3	31	22	27	37	46	59	62	87	103	143	147	191	166	192	216	208	174	179	165	136	100	102	79	54	36	49	25	35	30	2 904
Örebro . . .	9	35	20	21	29	58	69	90	85	112	134	132	195	160	202	189	187	176	158	134	121	101	96	54	56	49	30	20	28	32	2 782
Södermanl. .	6	36	22	19	40	38	44	79	96	80	111	114	160	150	145	164	185	157	143	109	121	91	62	44	49	31	23	22	20	17	2 878
Stockholms .	9	33	27	34	56	68	74	112	133	159	196	202	280	254	299	300	281	287	298	236	247	237	188	136	156	111	87	64	89	89	4 742
Uppsala . .	7	35	22	22	37	34	55	69	81	121	135	153	183	128	193	190	166	145	121	113	104	87	73	42	43	25	25	18	29	19	2 475
Västgöta-Boh.	7	29	11	16	26	33	42	50	87	105	101	149	155	168	190	174	179	166	174	158	137	140	116	94	79	55	44	36	35	40	2 796
Älvsborgs .	2	40	15	18	25	45	46	75	107	98	138	145	264	158	166	180	170	156	154	147	132	106	93	78	65	48	25	27	34	19	2 776
Skaraborgs .	10	59	17	26	23	40	50	65	82	108	125	183	126	114	124	120	130	174	97	96	116	93	85	49	89	33	25	16	19	35	2 279
Värmlands .	7	32	20	17	29	51	50	77	81	129	137	143	137	145	185	169	147	165	133	147	109	91	87	54	45	37	21	18	20	24	2 507
Kopparbergs	7	31	23	19	24	40	53	50	80	101	113	115	174	144	143	159	117	136	107	97	89	81	76	49	42	39	24	14	16	12	2 175
Gävleborgs .	5	27	12	8	31	28	36	54	67	85	107	116	145	111	139	154	134	141	131	104	96	84	88	53	53	38	23	23	15	17	2 125
Jämtlands .	8	15	13	12	31	35	55	64	67	100	94	123	171	121	140	142	160	142	145	134	126	95	75	53	55	52	20	24	32	13	2 817
Västernorr.	8	25	21	24	32	42	45	74	77	94	106	116	132	123	127	129	145	123	120	101	88	73	67	30	43	32	16	19	23	9	2 069
Västerbottens	17	29	20	25	33	57	38	79	80	101	103	97	132	122	123	113	98	122	87	89	72	72	49	28	23	24	12	9	14	14	1 882
Norrbottnens	19	59	40	14	87	54	56	75	81	84	102	104	142	96	139	107	86	108	90	77	76	43	50	21	18	29	11	5	11	10	1 844
Gotlands . .	3	5	5	2	2	4	6	17	8	18	22	16	28	17	16	27	29	30	30	21	28	14	13	6	8	8	3	5	8	1	400
Sammandrag.																															
Södra a.o. .	63	185	105	132	161	225	300	373	434	517	522	661	744	639	728	691	663	659	579	523	504	381	317	225	194	146	103	68	99	82	11 023
Östra brig.o.	12	79	50	52	88	112	126	162	205	234	298	334	407	373	403	427	390	353	358	301	274	213	199	135	113	89	83	46	81	56	6 063
Östra a.o. .	31	139	91	96	162	198	242	350	395	472	576	601	818	692	839	843	819	765	720	592	593	516	419	276	304	216	165	124	166	157	12 877
Västra a.o. .	26	160	63	77	103	169	188	267	357	440	501	570	682	585	665	643	626	661	558	548	494	430	381	275	278	173	115	97	108	118	10 858
Norra a.o. .	28	98	69	63	118	145	189	242	291	380	420	470	622	498	549	584	556	542	503	436	399	333	306	185	193	161	83	80	86	51	8 680
Ö. Norrl. m.o.	36	88	60	39	70	111	94	154	161	185	205	201	274	218	262	220	184	230	177	166	148	115	99	49	41	53	23	14	25	24	8 726
Gotlands m.o.	3	5	5	2	2	4	6	17	8	18	22	16	28	17	16	27	29	30	30	21	28	14	13	6	8	8	3	5	8	1	400
Summa	199	754	448	461	704	964	1145	1565	1851	2246	2544	2853	3575	3022	3462	3435	3267	3240	2925	2587	2440	2002	1784	1151	1181	846	575	434	578	480	52 617

Tab. 4 a. Kassationsorsaker hos 20-åriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid för- rätt- ning pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ännesomsjukdomar och blodsjukdomar	Sinnesjukdom	Nervsyste- mets sjukd.		Öronsjuk- domar	Ögonsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmälning- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Besvärsstomets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymförtl.	Svulster	Summa		
		Fortfarande allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga infek- tionsjukdomar	Tuberkel- sjukdom			Övr. sjukd. i nervsystemet	Fallandesot												
Malmöhus södra inskr.sområde	2 529	6	3	1	16	8	2	19	4	14	12	1	11	72	10	3	5	35	2	—	224
Malmöhus norra	2 672	11	2	4	22	2	1	25	1	13	8	2	4	62	8	4	4	40	2	—	217
Hallands	2 736	30	—	—	30	6	5	22	7	10	9	1	13	69	4	5	9	41	1	—	232
Kronobergs	3 456	6	3	5	53	2	5	39	8	7	13	—	9	58	5	1	7	54	3	2	280
Norra Smålands	3 094	7	4	—	33	6	9	28	4	10	5	1	6	52	9	3	1	60	3	3	271
Östergötlands	3 008	7	3	—	27	1	5	32	3	12	8	1	1	57	5	—	4	46	—	1	216
Örebro	2 724	7	3	5	32	3	6	26	5	11	8	2	14	43	13	2	5	39	5	1	230
Södermanlands	2 406	6	—	2	25	1	4	16	7	19	9	1	9	34	6	1	2	41	2	3	189
Stockholms	4 743	3	2	2	83	6	4	19	10	19	29	3	11	108	81	7	12	75	2	4	490
Uppsala	2 502	3	3	—	23	1	7	23	—	18	11	2	6	45	11	2	3	34	—	—	192
Västgöta-Bohus	2 858	—	1	2	46	1	1	27	4	4	19	2	1	83	12	1	5	46	—	—	235
Älvsborgs	2 690	8	2	1	28	—	2	14	7	15	18	—	4	73	11	5	1	46	—	—	234
Skaraborgs	2 190	7	—	3	16	5	5	18	7	9	7	3	6	46	3	3	2	89	2	—	181
Värmlands	2 550	5	1	3	44	3	2	21	3	10	9	3	7	72	8	1	1	38	4	—	235
Kopparbergs	2 220	8	2	2	25	3	4	18	4	9	3	1	5	36	7	2	1	21	—	1	152
Gävleborgs	2 142	—	—	3	51	6	8	16	6	4	12	3	5	74	13	1	6	29	1	—	239
Jämtlands	2 336	7	4	1	45	4	6	27	2	13	14	2	15	61	12	—	5	30	3	2	233
Västernorrlands	2 146	—	1	—	53	—	3	16	2	8	11	1	10	53	6	—	—	16	—	—	186
Västerbottens	1 890	4	—	3	35	5	3	20	4	10	18	1	5	32	6	3	—	26	4	—	174
Norrbottnens	1 879	1	—	1	56	—	1	21	2	4	7	2	5	29	2	—	2	8	—	—	141
Gotlands	397	1	—	—	4	—	1	8	—	2	3	—	1	3	3	—	1	5	1	—	83
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	11 393	53	8	10	121	18	13	105	20	44	42	4	37	261	27	13	25	170	7	5	938
Östra brigadområdet	6 097	14	7	—	60	7	14	60	7	22	13	2	7	139	14	3	5	106	3	4	487
Östra arméfördelningsområdet	12 372	19	8	9	163	11	21	94	22	67	57	8	40	280	61	12	22	189	9	8	1 040
Västra	10 288	15	4	9	134	9	10	80	21	38	53	8	18	274	34	10	9	169	10	—	905
Norra	8 844	15	7	6	174	13	21	77	14	34	40	7	35	224	38	6	12	96	4	3	820
Övre Norrlands militärområde	3 769	5	—	4	91	5	4	41	6	14	20	3	10	61	8	3	2	34	4	—	815
Gotlands militärområde . . .	897	1	—	—	4	—	1	8	—	2	3	—	1	3	3	—	1	5	1	—	83
Summa	53 100	122	84	88	747	68	84	455	90	221	228	82	148	1 192	185	47	76	769	88	20	4 580
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kammerade		2.66	0.74	0.88	16.28	1.37	1.83	9.91	1.96	4.81	4.97	0.70	3.23	25.97	4.08	1.02	1.66	16.76	0.88	0.44	100.00
på 1 000 ,																					

Tab. 4 b. Kassationsorsaker hos överåriga värnpliktiga, grupp A, vid besiktningarna år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förrättning pröva- de	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Nervsystemets sjukd.	Sinnesjukdom	Fallsadesot	Övrigt sjukd. i nervsystemet	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar	Öronsjukdomar
		Övriga bildningsfel	Övriga bildningsfel																		
Malmöhus södra inskr:område	184	6	1	—	3	—	2	—	—	3	2	—	1	3	2	—	4	1	—	—	31
Malmöhus norra	266	2	2	—	7	—	—	8	—	1	1	—	2	8	1	—	3	—	—	—	37
Hallands	225	13	—	—	2	—	2	3	—	1	—	—	1	5	—	—	4	—	—	—	37
Kronobergs	406	14	3	—	12	—	3	7	—	2	—	—	—	10	—	—	4	—	—	—	65
Norra Smålands	393	8	1	—	7	—	2	4	—	1	—	—	1	27	—	—	4	—	—	—	61
Östergötlands	437	4	—	—	9	—	3	5	—	3	—	—	—	8	—	—	2	—	—	—	43
Örebro	392	20	3	—	7	—	—	5	—	3	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	54
Södermanlands	230	8	—	—	4	—	—	3	—	1	—	—	—	12	—	—	1	—	—	—	43
Stockholms	614	8	3	1	23	—	2	17	—	4	—	—	2	28	—	10	13	—	—	—	143
Uppsala	355	3	—	—	4	—	1	4	—	4	—	—	1	16	—	—	1	—	—	—	40
Västgöta-Bohus	399	9	—	—	17	—	1	10	—	1	—	—	—	12	—	—	4	—	—	—	70
Älvsborgs	494	6	—	—	6	—	2	5	—	4	—	—	—	7	—	—	3	—	—	—	46
Skaraborgs	399	2	1	—	12	—	—	9	—	4	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	49
Värmlands	308	4	2	—	19	—	—	8	—	5	—	—	—	15	—	—	1	—	—	—	66
Kopparbergs	203	8	3	—	13	—	1	6	—	1	—	—	—	6	—	—	1	—	—	—	46
Gävleborgs	168	—	1	—	15	—	1	6	—	1	—	—	—	7	—	—	1	—	—	—	34
Jämtlands	499	14	1	—	18	—	2	6	—	4	—	—	1	20	—	—	5	—	—	—	84
Västernorrlands	322	1	—	—	10	—	3	4	—	2	—	—	2	10	—	—	1	—	—	—	39
Västerbottens	355	16	1	—	24	—	—	4	—	4	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	62
Norrbottnens	222	—	1	—	23	—	1	7	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	41
Gotlands	21	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet	1 081	35	6	—	24	2	7	18	4	9	4	—	4	26	4	5	6	15	1	—	170
Östra brigadområdet	880	12	1	—	16	2	5	9	—	4	3	—	1	35	7	1	6	1	1	—	104
Östra arméfördelningsområdet	1 591	39	6	1	38	6	3	29	7	9	7	1	3	61	24	12	18	3	1	—	280
Västra	1 600	21	3	—	54	6	1	32	5	15	8	—	—	38	18	4	10	20	1	—	231
Norra	1 192	23	5	—	56	3	6	22	4	7	6	—	3	43	7	2	3	8	5	—	203
Övre Norrlands militärområde	577	16	2	—	47	—	1	11	—	6	—	—	2	10	—	—	—	—	—	—	103
Gotlands militärområde	21	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Summa	6 892	146	23	1	237	19	23	122	20	50	28	1	13	218	61	26	31	68	10	3	1 095
Frikallade i varje grupp																					
på 100 av samtl. kasserade		13:38	2:10	0:09	21:64	1:74	2:10	11:14	1:33	4:57	2:56	0:09	1:19	19:46	5:57	2:37	2:38	6:21	0:91	0:27	100:00
på 1 000 ,																					

Tab. 4 c. Sjukdomar hos värnpliktiga, grupp H, vid besiktningarna 1928.

Inskrivningsområden	20-åriga					Överåriga				
	Vid förtäring provade	Föränd l. otill- räcklig kropps- utveckling	Föränd l. otill- ständ efter överstämmande sjukd.	Andra orsaker	Summa	Vid förtäring provade	Föränd l. otill- räcklig kropps- utveckling	Föränd l. otill- ständ efter överstämmande sjukd.	Andra orsaker	Summa
Malmöhus södra	2529	63	23	—	86	184	18	4	—	22
Malmöhus norra	2672	140	26	2	168	266	17	9	—	26
Hallands	2736	147	18	—	165	225	26	1	—	27
Kronobergs	3456	186	41	5	232	406	43	18	4	65
Norra Smålands	3094	175	139	12	326	393	40	81	1	122
Östergötlands	3003	232	46	10	288	437	63	23	1	87
Örebro	2724	179	75	21	275	392	34	11	9	54
Södermanlands	2403	99	60	12	171	230	7	5	—	12
Stockholms	4743	98	152	30	280	614	20	26	13	59
Uppsala	2502	100	52	15	167	355	35	5	11	51
Västgöta-Bohus	2858	96	41	10	147	399	6	3	1	10
Älvsborgs	2690	245	66	108	419	494	114	18	50	182
Skaraborgs	2190	71	38	4	113	399	13	4	1	18
Värmlands	2550	111	32	55	198	308	43	4	5	52
Kopparbergs	2220	43	26	4	73	203	9	3	—	12
Gävleborgs	2142	20	12	20	52	168	1	—	—	1
Jämtlands	2336	147	38	37	222	499	40	8	20	68
Västernorrlands	2146	84	31	65	180	322	15	1	18	34
Västerbottens	1890	111	70	17	198	355	37	25	3	65
Norrbottnens	1879	53	86	5	144	222	20	11	1	32
Gotlands	397	8	9	—	17	21	1	1	—	2
<i>Sammandrag.</i>										
Södra arméfördelningsomr.	11 393	536	108	7	651	1 081	104	32	4	140
stra brigadområde . . .	6 097	407	185	22	614	830	108	104	2	209
Östra arméfördelningsomr.	12 372	476	339	78	893	1 591	96	47	33	176
Västra	10 288	523	177	177	877	1 600	176	29	57	262
Norra	8 844	294	107	136	527	1 192	65	13	38	115
Övre Norrlands militäromr.	3 769	164	156	22	342	577	57	36	4	97
Gotlands militärområde .	397	8	9	—	17	21	1	1	—	2
Summa	53 160	2 408	1 061	432	3 921	6 892	602	261	133	1 001
<i>Tillfälligt odugliga till krigstjänst i varje grupp.</i>										
på 100 av samtliga . . .		61.4	27.6	11.0	100.0		60.2	26.0	13.3	100.0
på 1 000 provade		45.3	20.4	9.1	73.8		87.3	37.9	20.0	145.2

Tab. 5 a. Sjukdomar och bildningsfel hos 20-åriga värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förrättning prövade	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ämnesomstärtnings- och blodsjukdomar	Sinesesjukdomar	Nervsystemets sjukd. Fallandesort	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matförsörjnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Benstygnets och led- gångarnas sjukd.	Hudsjukd. och sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Synster	Summa		
		allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga infek- tionssjukdomar	Tuberkel- sjukdomar					Dövhet o. övr. öronsjukdomar	Dövstämhet										
Malmöhus södra inskr.sområde	2 529	8	1	1	1	2	—	—	—	7	9	—	11	11	2	3	2	17	1	—	76
Malmöhus norra ,	2 672	6	—	2	1	2	—	—	—	5	11	—	7	7	3	3	1	21	1	1	71
Hallands ,	2 736	13	1	—	2	3	1	—	—	2	13	—	16	27	6	2	8	18	—	—	112
Kronobergs ,	3 466	6	—	—	1	3	1	—	—	10	12	—	20	10	7	4	6	50	5	—	185
Norra Smålands ,	3 094	4	3	2	1	—	—	—	—	4	13	—	19	5	4	12	5	17	1	3	98
Östergötlands ,	3 003	3	—	1	4	2	3	—	—	6	10	—	23	8	10	2	1	28	2	1	104
Örebro ,	2 724	6	—	1	4	1	3	—	—	7	14	—	17	15	9	13	5	31	4	4	184
Södermanlands ,	2 403	5	—	—	1	4	—	—	—	5	15	—	18	13	4	3	2	41	3	1	115
Stockholms ,	4 743	3	1	1	18	5	4	—	—	10	27	—	55	24	40	5	14	64	—	1	272
Uppsala ,	2 502	2	—	—	5	1	1	—	—	4	8	—	23	20	12	6	13	28	2	—	125
Västgöta-Bohus ,	2 858	2	—	1	1	1	—	—	—	3	11	—	22	5	10	—	3	17	1	—	77
Älvsborgs ,	2 690	—	—	—	1	1	—	—	—	9	19	—	4	11	6	3	8	33	5	—	100
Skaraborgs ,	2 190	9	1	1	5	3	—	—	—	6	—	—	13	1	5	6	7	16	4	2	79
Värmlands ,	2 550	13	1	—	3	4	4	—	—	4	16	—	17	7	11	6	7	37	2	3	135
Kopparbergs ,	2 220	3	—	—	1	1	—	—	—	3	4	—	7	1	11	2	2	12	1	5	58
Gävleborgs ,	2 142	4	—	1	12	—	—	—	—	2	13	—	13	8	17	3	3	21	2	6	105
Jämtlands ,	2 386	3	—	—	1	2	1	—	—	4	9	—	15	2	7	—	11	13	2	—	70
Västernorrlands ,	2 146	4	1	—	8	3	—	—	—	4	8	—	11	8	9	3	16	19	3	2	99
Västerbottens ,	1 890	1	—	—	8	3	—	—	—	1	11	—	10	2	8	4	4	13	—	—	60
Norrbottnens ,	1 879	2	—	1	5	—	—	—	—	4	2	—	23	5	9	—	3	30	1	1	86
Gotlands ,	397	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Sammandrag.																					
Södra arméfördelningsområdet .	11 393	33	2	3	5	10	2	—	—	24	45	—	54	55	18	12	17	106	7	1	394
Östra brigadområdet	6 097	7	3	3	5	2	3	—	—	10	23	—	42	13	14	14	6	45	3	4	197
Östra arméfördelningsområdet .	12 372	16	1	2	28	11	8	—	—	26	64	—	113	72	65	27	34	164	9	6	646
Västra ,	10 288	24	2	2	10	9	4	—	—	16	52	—	56	24	32	15	25	103	12	5	891
Norra ,	8 844	14	1	1	22	6	1	—	—	13	34	—	46	19	44	8	32	65	8	13	827
Övre Norrlands militärområde .	3 769	3	—	1	8	3	—	—	—	5	13	—	38	7	17	4	7	43	1	1	146
Gotlands militärområde	397	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Summa	53 160	97	9	12	78	41	18	—	—	94	231	—	345	190	190	80	121	527	40	30	2 108
Icke vapenföra i varje grupp																					
på 100 av samtliga		4.61	0.48	0.57	3.71	1.95	0.86	—	—	4.47	10.99	—	16.41	9.08	9.08	3.80	5.75	25.06	1.90	1.43	100.00
på 1 000 prövade		1.82	0.17	0.23	1.47	0.77	0.34	—	—	1.77	4.35	—	6.49	3.57	3.57	1.50	2.28	9.92	0.75	0.56	89.56

Tab. 5 b. Sjukdomar och bildningsfel hos *överåriga* värnpliktiga, grupp B och C, vid besiktningarna 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskrivningsområden	Vid förtäring pröva	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Slimesjukdomar	Nervsystem- ets sjukd.	Öronsjuk- domar	Ögonsjukdomar	Döret o. övr. öronsjukdomar	Döret o. övr. öronsjukdomar	Öronsjuk- domar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältning- organens sjukdomar	Urin- och kön- organens sjukdomar	Benstympens och led- gångarnas sjukd.	Sjukd. i hud, blodvår, lymfkörtel.	Svulster	Summa
		allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Övriga infek- tions- sjukdomar	Övriga infek- tions- sjukdomar																
Malmöhus södra inskr.område	184	6	3	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	2	—	1	—	3	—	—	19
Malmöhus norra	266	6	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	13
Hallands	225	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	21
Kronobergs	406	24	9	—	2	—	—	—	—	3	2	—	—	5	—	2	—	2	—	1	58
Norra Smålands	398	8	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	3	—	1	—	—	24
Östergötlands	437	28	1	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	4	—	5	—	—	55
Örebro	392	14	2	—	1	—	—	—	—	6	3	—	—	2	—	2	—	2	—	1	56
Södermanlands	230	24	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	3	—	8	—	1	55
Stockholms	614	18	6	—	4	—	—	—	—	1	1	—	—	8	—	10	—	9	—	—	79
Uppsala	355	18	4	—	2	—	—	—	—	1	2	—	—	7	—	4	—	6	—	—	56
Västgöta-Bohus	399	2	—	—	2	—	—	—	—	2	2	—	—	4	—	2	—	4	—	—	24
Älvsborgs	494	16	3	—	1	—	—	—	—	4	2	—	—	10	—	3	—	1	—	—	54
Skaraborgs	399	11	3	—	2	—	—	—	—	5	—	—	—	7	—	5	—	4	—	1	51
Värmlands	308	20	2	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	1	—	4	—	2	—	—	47
Kopparbergs	208	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	17
Gävleborgs	168	6	1	—	2	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	3	—	1	—	—	22
Jämtlands	499	8	2	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	3	—	1	—	3	—	—	32
Västmanlands	322	3	—	—	8	—	—	—	—	3	1	—	—	1	—	3	—	3	—	—	28
Västerbottens	355	19	7	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	2	—	4	—	3	—	—	42
Norrbottnens	222	4	3	—	7	—	—	—	—	3	2	—	—	3	—	1	—	4	—	—	39
Gotlands	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>																					
Södra arméfördelningsområdet	1081	46	14	—	3	—	—	—	—	4	4	—	—	8	—	7	—	3	—	1	111
Östra brigadområdet	880	36	2	—	1	—	—	—	—	5	4	—	—	5	—	8	—	6	—	3	79
Östra arméfördelningsområdet	1591	74	13	—	8	—	—	—	—	9	7	—	—	20	—	21	—	32	—	2	246
Västra	1600	49	8	—	3	—	1	—	—	13	6	—	—	12	—	18	—	11	—	—	176
Norra	1192	25	5	—	10	—	—	—	—	6	5	—	—	6	—	8	—	9	—	3	90
Övre Norrlands militärområde	577	28	10	—	8	—	—	—	—	4	4	—	—	6	—	7	—	4	—	—	81
Gotlands militärområde	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	6802	253	52	—	33	—	1	—	—	41	30	—	—	47	—	60	—	86	—	4	792
<i>Icke vapenföra i varje grupp</i>																					
på 100 av samtliga		31.94	6.56	—	4.04	—	0.18	—	—	5.18	8.79	—	—	5.98	—	7.57	—	10.88	—	0.51	100.00
på 1000 prövade		36.70	7.54	—	4.64	—	0.15	—	—	5.95	4.85	—	—	6.82	—	8.71	—	12.48	—	0.58	114.92

Tab. 6. Sjukdomar och bildningsfel hos värnpliktiga, grupp D, vid besiktningarna år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
Inskrivningsområden	20-åriga														Överåriga														
	allmän svaghet	Fortfarande kroppslängd	Otillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulations-organens sjukd.	Andnings-organens sjukd.	Matvärmnings-organens sjukd.	Urin- och köns-organens sjukd.	Bensyt:s, led-gångs sjukd.	Sjukd. i hud, lymfkörtlar	Svulster	Övr. sjukdomar	Summa	allmän svaghet	Fortfarande kroppslängd	Otillräcklig kroppslängd	Nervsystemets sjukd.	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulations-organens sjukd.	Matvärmnings-organens sjukd.	Urin- o. köns- orgens sjukd.	Bensyt:s, led-gångs sjukd.	Hudsjukd. etc.	Svulster	Övr. sjukdomar	Summa
Malmöhus södra i. o.	35	—	3	46	11	44	5	15	—	141	7	1	13	311	15	—	—	2	2	2	3	—	5	1	—	1	31	31	
Malmöhus norra ,	34	1	5	62	12	82	4	23	3	222	12	3	1	464	54	5	—	6	1	3	5	—	11	1	—	1	88	88	
Hallands ,	41	—	4	42	6	168	—	6	—	86	2	—	—	355	36	—	—	2	1	6	1	—	8	—	—	—	54	76	
Kronobergs ,	28	13	5	91	13	61	—	25	6	224	8	7	—	481	27	4	—	14	1	6	3	—	22	—	1	—	68	108	
Norra Smålands ,	34	1	6	61	4	50	1	13	13	139	8	9	—	339	28	2	1	3	—	6	3	—	21	2	—	—	68	108	
Östergötlands ,	3	—	11	60	9	52	2	11	6	162	19	23	—	358	49	2	—	9	1	9	6	—	19	1	10	—	92	92	
Örebro ,	20	—	1	56	12	90	3	9	5	212	20	24	—	452	24	—	—	1	—	16	10	—	34	1	5	—	84	84	
Södermanlands ,	38	1	4	62	13	48	1	6	7	182	8	13	—	383	25	—	—	5	1	4	4	—	12	1	—	1	53	53	
Stockholms ,	10	1	9	118	47	110	5	22	21	352	5	8	—	708	15	1	1	8	3	14	9	—	27	1	—	4	84	84	
Uppsala ,	5	4	7	50	6	49	—	8	1	85	1	1	—	217	23	2	—	4	1	13	3	—	19	1	—	1	67	67	
Västgöta-Bohus ,	—	—	5	63	8	19	—	—	4	49	4	—	1	153	13	1	—	16	2	8	8	—	6	—	—	—	55	55	
Älvsborgs ,	—	—	5	53	6	31	1	3	10	111	6	1	—	227	19	—	—	7	—	6	2	—	1	9	1	—	2	47	47
Skaraborgs ,	25	5	5	44	10	37	—	14	10	74	7	5	—	236	35	2	1	3	1	23	14	—	11	2	1	—	97	97	
Värmlands ,	54	—	4	48	8	36	—	8	9	105	5	14	—	291	22	—	—	5	—	8	3	—	12	—	3	—	58	58	
Kopparbergs ,	4	3	3	18	6	23	—	2	3	53	2	51	1	169	5	4	2	3	1	1	3	—	6	—	—	—	26	26	
Gävleborgs ,	18	—	3	47	19	41	8	8	2	94	6	6	1	253	17	2	—	4	1	4	5	—	11	—	2	1	51	51	
Jämtlands ,	24	—	1	75	6	44	3	8	8	78	7	7	—	255	30	—	—	19	1	9	7	—	15	—	—	1	85	85	
Västernorrlands ,	41	—	2	47	12	21	2	2	2	79	7	10	1	226	28	2	2	4	3	6	2	—	7	1	2	—	55	55	
Västerbottens ,	11	1	1	56	14	17	1	8	4	48	2	2	—	165	24	5	—	4	2	2	11	—	7	—	—	—	56	56	
Norrbottnens ,	3	4	1	41	4	11	1	3	5	99	2	—	1	175	8	4	—	7	1	—	—	—	14	1	—	1	37	37	
Gotlands ,	1	—	—	6	5	3	—	—	—	16	5	—	—	36	3	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	7	7	
Sammandrag.																													
Södra arméf:somr. . .	138	14	17	241	42	355	9	69	9	673	29	11	4	1611	132	9	—	24	5	17	10	—	46	2	1	2	249	249	
Östra brigadomr. . .	37	1	17	121	13	102	3	24	19	301	27	32	—	697	77	4	1	12	1	15	9	—	40	3	12	—	176	176	
Östra arméf:somr. . .	73	6	21	286	78	297	9	45	34	831	34	46	—	1760	87	3	1	18	5	47	26	3	92	3	6	5	296	296	
Västra , . . .	79	5	19	208	32	123	1	25	33	339	22	20	1	907	89	3	1	31	3	45	27	6	38	3	4	2	252	252	
Norra , . . .	87	3	9	187	43	129	13	20	15	304	22	68	3	903	80	8	4	30	6	20	14	2	39	3	6	5	217	217	
Övre Norrlands m. o.	14	5	2	97	18	28	2	11	9	147	4	2	1	340	32	9	—	11	3	2	11	2	21	1	—	1	98	98	
Gotlands m. o. . . .	1	—	—	6	5	3	—	—	—	16	5	—	—	36	3	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	7	7
Summa	429	34	85	1146	231	1037	87	194	119	2611	148	179	9	6254	500	36	7	126	23	148	97	16	278	15	29	15	1200	1200	
I varje grupp på 100 av samtliga . .	6.86	0.54	1.36	18.33	3.69	16.59	0.59	3.10	1.90	41.75	2.29	2.86	0.14	100.00	38.77	2.79	0.54	9.77	1.78	11.47	7.52	1.24	21.55	1.16	2.25	1.16	100.00	100.00	
1 000 prövade . . .	8.07	0.64	1.60	21.56	4.34	19.60	0.70	3.65	2.24	49.11	2.69	3.37	0.17	117.64	72.64	5.22	1.02	18.28	3.34	21.47	14.07	2.32	40.34	2.18	4.21	2.18	187.17	187.17	

¹ Därav övriga bildningsfel 1, lungrot 1, sinnessjukdom 1. — ² Andningsorgens sjukdomar. — ³ Övr. bildningsfel. — ⁴ Därav övriga bildningsfel 1, andningsorgens sjukdomar 2. — ⁵ Fetma. — ⁶ Annan tuberkulos. — ⁷ Akut ledgångsreumatism.

Anm. Tabellen omfattar 20-åriga och överåriga. — Rörande antalet vid besiktning prövade se Tab. 5 a, resp. 5 b.

Tab. 7 a. Översikt av ändringar i förut inskrivnas värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1928.

Inskrivningsområden	Hänfödda till grupp A						Hänfödda till grupp B och C					
	Inskrivna nedan angivna år före redovisningsåret											Summa
	1.	2.	3.	4.	5—ω	Summa	1.	2.	3.	4.	5—ω	
Malmöhus södra . .	28	41	11	17	25	122	3	7	2	—	1	13
Malmöhus norra . .	30	57	15	9	19	130	1	1	—	1	1	4
Hallands	51	41	15	17	11	135	1	1	—	—	—	2
Kronobergs	25	68	19	15	20	147	2	7	2	—	2	13
Norra Smålands . .	24	54	20	22	17	137	9	27	3	4	2	45
Östergötlands . . .	30	46	17	9	11	113	5	18	2	—	—	25
Örebro	26	50	24	13	21	134	2	7	—	—	2	11
Södermanlands . . .	26	48	10	10	25	119	—	4	—	—	—	4
Stockholms	68	89	69	37	79	342	7	9	4	—	3	23
Uppsala	38	57	11	18	32	156	2	14	9	4	3	32
Västgöta-Bohus . .	44	59	17	11	36	167	6	6	—	2	1	15
Älvsborgs	25	44	17	12	15	113	1	4	—	—	—	5
Skaraborgs	13	35	12	10	17	87	1	5	—	1	—	7
Värmlands	30	66	18	16	17	147	7	10	2	3	—	22
Kopparbergs	23	50	9	9	17	108	8	6	2	2	2	20
Gävleborgs	35	43	10	9	15	112	—	—	1	—	—	1
Jämtlands	23	55	20	15	28	141	2	3	—	2	1	8
Västernorrlands . .	23	50	26	18	27	144	13	6	4	2	2	27
Västerbottens . . .	21	56	21	20	19	137	3	6	—	2	1	12
Norrbottnens	24	35	14	7	18	98	1	2	2	—	—	5
Gotlands	5	9	2	4	3	23	—	—	—	—	—	—
<i>Sammandrag.</i>												
Södra arméfördelningssområdet . . .	134	207	60	58	75	534	7	16	4	1	4	32
Östra brigadområdet	54	100	37	31	28	250	14	45	5	4	2	70
Östra arméfördelningssområdet . . .	158	244	114	78	157	751	11	34	13	4	8	70
Västra arméfördelningssområdet . . .	112	204	64	49	85	514	15	25	2	6	1	49
Norra arméfördelningssområdet . . .	104	198	65	51	87	505	23	15	7	6	5	56
Övre Norrlands militärområde	45	91	35	27	37	235	4	8	2	2	1	17
Gotlands militärområde	5	9	2	4	3	23	—	—	—	—	—	—
Summa	612	1053	377	298	472	2812	74	143	83	23	21	294

Anm. Under hela året företogs av olika anledningar efterbesiktningar av förut prövade värnpliktiga. En del av de i de föregående årens berättelser å Tab. 2 huvudsakligen under rubriken »Icke vapenföra» anförda hava därvid hänförs till grupp A och av gruppen »Vapenföra i viss vapentjänst» till grupp B och C (allt av årsklass 1926). Sjukdomar och bildningsfel hos de frikallade angivas i Tab. 7 b och hos de två sistnämnda grupperna i Tab. 7 c.

Tab. 7 b. Kassationsorsaker hos *förut inskrivna* värnpliktiga (grupp A) under år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel allmän svaghet	Örillfacklig kroppslängd	Örillfacklig bildningsfel	Infektions- sjukdomar Tuberkel- sjukdom	Övriga infek- tionsjukdomar	Ämnesomskifnings- och blodsjukdomar	Sinnessjukdom	Nervsystemets sjukd. Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjuk- domar Dörsrummet	Öronsjuk- domar Dörsrummet	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältnings- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Bensystemets sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Synster	Summa
Malmöhus södra inskr.område	4	—	—	17	8	—	5	4	9	1	1	6	26	10	14	8	9	—	—	122
Malmöhus norra ,	2	—	—	13	5	5	10	6	10	3	—	2	31	10	7	11	14	—	1	180
Hallands ,	4	—	—	22	2	—	11	2	17	4	—	3	33	5	9	9	17	—	—	135
Kronobergs ,	7	—	—	38	8	1	18	2	18	1	—	1	19	15	4	6	9	—	—	147
Norra Smålands ,	4	—	1	36	1	3	11	2	10	—	—	1	27	16	12	8	4	—	1	137
Östergötlands ,	3	—	—	26	5	5	10	2	6	5	—	7	21	4	7	3	5	1	3	113
Örebro ,	4	—	—	18	3	3	17	5	12	3	—	5	16	10	16	9	12	1	—	134
Södermanlands ,	3	—	—	27	7	2	14	3	11	4	—	9	9	7	7	5	9	1	1	119
Stockholms ,	11	1	1	95	9	3	23	4	28	4	—	5	52	25	32	14	28	5	2	342
Uppsala ,	4	—	—	28	3	3	29	—	8	2	—	3	32	13	8	6	17	—	—	156
Västgöta-Bohus ,	1	—	—	42	6	2	21	3	7	3	—	1	31	16	11	8	12	2	1	167
Älvsborgs ,	1	—	—	32	3	2	6	3	8	3	—	5	25	2	6	7	8	2	—	113
Skaraborgs ,	1	—	—	16	2	—	7	1	13	1	—	—	14	14	6	5	6	—	1	87
Värmlands ,	7	—	—	32	6	6	8	9	7	3	—	6	32	7	10	4	6	3	1	147
Kopparbergs ,	6	—	—	23	2	4	7	—	7	3	—	7	18	9	6	8	7	—	1	108
Gävleborgs ,	8	—	1	29	3	3	10	1	8	6	—	3	15	9	1	5	12	—	3	112
Jämtlands ,	4	—	—	34	1	2	15	—	9	1	—	2	29	21	8	4	10	—	1	141
Västernorrlands ,	1	—	—	44	2	2	16	—	9	2	—	—	28	15	14	8	3	—	—	144
Västerbottens ,	1	—	—	39	1	1	12	8	7	1	—	2	23	20	11	5	10	1	—	137
Norrbottnens ,	4	—	—	29	1	—	10	1	6	—	—	1	18	5	5	11	7	—	—	98
Gotlands ,	—	—	—	11	1	—	1	1	2	—	—	1	—	2	—	—	3	1	—	23
Sammandrag.																				
Södra arméfördelningsområdet	17	—	—	90	23	7	44	14	54	9	1	12	109	40	30	34	49	—	1	534
Östra brigadområdet	7	—	1	62	6	8	21	4	16	5	—	8	48	20	19	11	9	1	4	250
Östra arméfördelningsområdet	22	1	1	168	22	11	83	12	59	13	—	22	109	55	63	34	66	7	3	751
Västra ,	10	—	—	122	17	10	42	16	35	10	—	12	102	39	33	24	32	7	3	514
Norra ,	14	—	1	130	8	11	48	1	33	12	—	12	90	54	29	25	32	—	5	505
Övre Norrlands militärområde	5	—	—	68	2	1	22	4	13	1	—	3	41	25	16	16	17	1	—	235
Gotlands militärområde . . .	—	—	—	11	1	—	1	1	2	—	—	1	—	2	—	—	3	1	—	23
Summa	75	1	3	651	79	48	281	52	212	50	1	70	499	235	190	144	208	17	16	2 812
Frikallade i varje grupp på 100 av samtl. kasserade .	2 67	0 04	0 11	23 14	2 81	1 71	9 28	1 85	7 54	1 78	0 04	2 49	17 74	8 35	6 76	5 12	7 40	0 60	0 57	100 00

Tab. 7 c. Sjukdomar och bildningsfel hos *förut inskrivna* värnpliktiga (grupp B och C) under år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Inskrivningsområden	Bildnings- och utvecklingsfel		Infektions- sjukdomar		Ännesomskitnings- blodsjukdomar	Sinnessjukdom.	Nervsystemets sjukd.		Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Matsmältning- organens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Ben- styrelsens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	Svulster	Summa	
	Övriga bildningsfel	Ötillräcklig kroppslängd	Taberkulosis- sjukdomar	Övriga infek- tions- sjukdomar			Fallandesot	Övr. sjukd. i nervsystemet		Dövtumhet	Dövt o. övr. öronsjukdomar									
Malmöhus södra inskr:sområde	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	1	—	2	—	5	—	—	13
Malmöhus norra	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kronobergs	1	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	13
Norra Smålands	1	—	—	3	1	—	—	3	6	—	3	10	4	—	2	—	—	—	—	45
Östergötlands	2	—	—	2	1	—	—	2	—	—	5	3	4	1	1	—	2	1	—	25
Örebro	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	3	1	1	11
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	4
Stockholms	1	—	—	—	4	—	—	1	2	—	3	2	3	1	2	—	4	—	—	23
Uppsala	4	—	—	2	—	—	—	1	1	—	2	3	3	3	—	—	7	4	—	32
Västgöta-Bohus	2	—	—	1	—	—	—	2	1	—	1	1	2	4	—	—	2	—	—	15
Älvsborgs	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	5
Skaraborgs	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	7
Värmlands	2	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	3	—	6	—	—	5	2	—	22
Kopparbergs	1	—	—	2	1	—	—	3	1	—	2	—	4	1	—	—	4	—	1	20
Gävleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Jämtlands	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	2	—	—	8
Västernorrlands	1	—	—	2	1	—	—	5	—	—	2	2	3	1	6	—	4	—	—	27
Västerbottens	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	2	3	1	1	—	1	—	—	12
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5
Gotlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sammandrag.																				
Södra arméfördelningsområdet	4	—	—	—	—	—	—	5	1	—	4	2	—	6	1	9	—	—	—	82
Östra brigadområdet	3	—	—	5	2	—	—	5	6	—	8	13	8	6	3	8	2	1	—	70
Östra arméfördelningsområdet	6	—	—	2	6	—	—	5	3	—	6	6	6	5	4	15	5	1	—	70
Västra	4	—	—	2	2	—	—	4	3	—	4	5	2	11	—	10	—	2	—	49
Norra	2	—	—	5	2	—	—	9	1	—	4	2	9	5	6	10	—	1	—	58
Övre Norrlands militärområde	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	2	—	3	3	1	4	—	—	—	17
Gotlands militärområde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	19	—	—	14	14	—	—	29	15	—	28	28	28	36	15	56	7	5	—	294
Uttagna i varje grupp																				
på 100 av samtliga	6.46	—	—	4.76	4.76	—	—	9.87	5.10	—	9.52	9.52	9.52	12.25	5.10	19.06	2.38	1.70	—	100.00

Tab. 8. Sjukligheten bland manskapet

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12	
Truppförband och förläggningsort		Sammanlagda an- talet tjänstgörings- dagar	Kvarligg. från 1927	U n d e r å r e t																			
				Å l d e r			M å -																
				Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni											
Södra arméfördelningen.																							
1	Kronobergs regemente (Wäxjö)	218 329	8	66	981	12	105	27	24	64	72	72											
2	„ „ det. (Karlskrona)	128 776	1	7	183	5	2	15	29	21	15	26											
3	Hallands regemente (Halmstad)	189 269	—	58	885	26	72	20	25	60	36	166											
4	Norra skånska inf.regementet ²	185 377	1	40	497	11	32	44	25	40	29	60											
5	Södra „ „ ³	188 438	1	55	779	11	66	28	13	46	60	105											
6	Skånska kavallerireg. (Hälsingborg) . .	161 303	3	88	370	13	26	43	36	66	41	47											
7	Wendes artillerireg. (Kristianstad) . .	188 700	3	111	518	8	26	30	36	52	147	69											
8	Göta ing.-kårs kustingenjörskomp. ⁴ . .	20 553	—	6	66	3	2	3	4	3	5	3											
9	Skånska trängkåren (Hässelholm) . . .	82 710	1	37	322	8	20	22	45	24	30	114											
Summa		1 363 455	18	468	4 601	97	351	232	237	376	435	662											
Västra arméfördelningen.																							
1	Skaraborgs regemente (Skövde)	207 390	4	59	971	28	54	26	26	53	60	114											
2	Älvsborgs „ (Borås)	237 713	3	119	1 262	20	78	31	45	64	52	130											
3	Bohusläns „ (Uddevalle)	196 683	4	58	649	16	49	26	44	86	40	61											
4	Värmlands „ (Karlstad)	182 325	1	42	925	21	50	14	27	32	45	198											
5	Livregementets husarer (Skövde) . . .	163 514	1	201	641	15	71	112	52	66	105	68											
6	Göta artilleriregemente (Göteborg) . .	185 272	5	181	779	10	37	65	77	83	181	111											
7	Karlsborgs art.-reg. (Karlsborg)	123 840	5	45	384	—	29	14	44	35	82	59											
8	Göta trängkår (Skövde)	96 677	3	31	628	8	23	16	75	48	47	63											
9	Intendenturkompaniet å Karlsborg . . .	31 168	—	—	110	—	14	2	3	4	16	6											
Summa		1 424 582	26	736	6 349	118	405	306	396	471	628	810											
Östra arméfördelningen.																							
1	Svea livgarde ⁵ (Stockholm)	330 808	13	126	1 283	21	99	54	56	104	73	161											
2	Göta „ „	159 823	4	19	848	29	113	92	126	92	45	38											
3	„ „ fästningsbat. ⁶	133 794	—	6	310	4	9	30	46	21	25	28											
4	Livregementets grenadjärer (Örebro) .	235 452	4	78	1 169	19	92	30	40	41	43	110											
5	Upplands regemente	244 746	2	55	1 159	22	60	17	20	51	22	104											
6	Södermanlands regemente (Strängnäs)	213 691	5	149	1 622	25	127	59	52	107	84	208											
7	Livgrenadjärregementet ⁷	276 001	6	41	1 451	4	133	76	77	78	81	113											
8	Jönköpings—Kalmar rege- mente (Eksjö) } Östra brigaden	240 055	12	51	1 603	15	99	25	32	104	64	123											
9	Livregementet till häst (Stockholm) .	173 476	11	101	571	1	61	63	55	52	73	51											
10	Svea artilleriregemente (Stockholm) .	237 981	14	74	649	2	45	21	46	45	81	110											
11	Smålands arméartillerireg. (Stockholm)	200 595	12	158	578	12	71	65	43	46	116	80											
12	Artilleriets skjutskola (Skillingaryd) .	24 791	—	11	48	—	—	—	—	—	—	28											
13	Svea ingenjörkår (Stockholm)	153 321	2	178	899	5	69	61	42	116	107	63											
14	Kustingenjörkomp. i Vaxholm	21 494	—	12	91	—	3	5	3	7	17	11											
15	Göta ingenjörkår ⁹ (Eksjö)	115 957	—	57	356	—	16	19	17	30	76	55											
16	Fälttelegrafkåren (Stockholm)	144 875	4	132	384	5	40	42	32	33	75	59											

¹ Bland samtliga vårdade ingå även de från föreg. år kvarliggande: kol. 22 sålunda = kol. 3 t. o. m. krona. — ² Jämte underofficersskolan. — ⁶ Å Oscar Fredriksborgs fästning. — ⁷ Linköping. — ⁸ Motsvarande — ⁹ Utom kustingenjörkomp.

vid arméns truppförband år 1928.

insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda				Kvarligg. till 1929	Sjukdagarnas antal	Sjukdagar i % av vårdningsdagarna	Sjukdagar i % av vårdningsdagarna
n a d						vld trappen	a militär-sjukhus	a civilt sjukhus	Summa	Dagliga till fortsatt krigsvårdning	Dagliga till fortsatt krigsvårdning	Dagliga till fortsatt krigsvårdning	Döda				
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December												
90	111	187	133	90	84	175	888	4	1 067	1 054	11	1	1	7 604	3.48	1	
14	22	34	8	3	6	6	190	—	196	190	2	—	4	1 820	1.41	2	
91	73	215	99	67	45	533	418	18	969	951	15	1	2	7 422	3.92	3	
66	28	94	66	48	16	20	498	31	549	530	18	—	1	4 573	2.47	4	
89	124	181	66	43	24	396	430	20	846	831	13	—	2	5 526	2.98	5	
35	39	34	19	57	28	58	401	15	474	469	2	1	2	4 338	2.58	6	
101	24	44	54	43	11	—	623	17	640	633	3	3	1	6 406	3.39	7	
10	8	25	11	1	—	5	70	—	75	72	2	—	1	557	2.81	8	
14	16	44	14	11	13	29	334	5	363	356	11	—	1	2 797	3.58	9	
510	445	858	470	863	227	1 222	3 852	110	5 184	5 066	77	6	15	40 948	8.60		
207	77	191	110	95	45	65	986	11	1 062	1 047	5	2	2	7 604	3.67	1	
67	218	445	117	111	43	705	683	16	1 404	1 387	11	3	3	8 002	3.86	2	
74	64	138	67	43	31	13	699	15	727	717	8	1	1	5 478	2.79	3	
60	129	226	62	107	38	146	818	25	969	974	11	3	1	8 298	4.55	4	
97	58	56	37	79	56	63	790	5	858	834	7	4	13	6 968	4.26	5	
73	56	137	75	43	32	211	707	57	975	947	24	3	1	7 926	4.28	6	
52	24	39	25	10	16	—	432	2	434	425	2	1	6	3 132	2.53	7	
70	100	108	54	30	33	221	447	2	670	655	4	—	11	5 494	5.68	8	
9	18	11	10	9	8	—	110	—	110	107	2	—	1	655	2.10	9	
709	744	1 851	557	527	302	1 424	5 672	183	7 229	7 066	74	17	45	58 557	8.76		
105	177	267	112	122	100	667	762	14	1 442	1 407	31	—	5	11 069	3.35	1	
67	45	40	52	140	46	456	438	6	906	873	14	2	11	6 473	4.05	2	
18	46	55	27	10	5	22	298	—	320	319	—	—	1	2 334	1.74	3	
92	142	379	185	74	38	574	686	10	1 270	1 256	10	—	4	6 788	2.88	4	
85	146	441	161	71	57	388	809	41	1 238	1 223	11	2	2	7 139	2.92	5	
139	136	549	201	78	61	805	961	35	1 901	1 764	30	—	7	11 755	5.50	6	
120	143	878	147	93	57	686	804	12	1 502	1 480	14	2	6	11 466	4.15	7	
246	281	355	95	172	73	446	1 206	29	1 631	1 653	20	4	4	11 972	4.99	8	
57	57	68	89	62	35	97	560	27	684	664	9	3	8	7 464	4.30	9	
91	61	55	63	74	33	66	602	71	789	727	7	1	4	8 068	3.40	10	
71	43	87	39	40	47	267	478	15	760	737	18	1	4	5 879	2.93	11	
31	—	—	—	—	—	18	37	4	59	59	—	—	—	413	1.67	12	
179	95	150	76	88	36	575	498	11	1 064	1 072	5	2	5	8 118	5.29	13	
9	5	38	3	2	—	89	12	2	108	98	5	—	—	765	3.56	14	
35	33	63	21	35	13	11	390	12	413	406	1	3	3	4 198	3.62	15	
32	40	51	37	54	26	277	241	7	525	521	3	1	—	4 502	3.11	16	

6 = 3 + 7 t. o. m. 18 = kol. 19 t. o. m. 21 = kol. 23 t. o. m. 26. — * Kristianstad. — * Ystad. — * Karls-siffror för 1927 var felaktig; skall vara 164 466, varigenom relativsiffran i kol. 28 blir 3.12 i stället för 3.55.

1	2	3	Under året									
			Ålder			Mån.						
			Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	
Truppförband och förläggningssort	Sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar	Kvarligg. från 1927										
17 Svea trängkår (Örebro)	124 270	4	23	714	—	33	34	83	26	58	56	
18 Intendenturkompaniet i Stockholm	55 891	—	1	290	—	6	3	9	38	25	24	
19 Krigsskolan (Stockholm)	42 243	1	2	135	—	9	16	21	20	16	6	
20 Infanteriskjutskolan (Rosersberg)	45 756	—	—	137	2	2	2	9	29	34	15	
Summa	3 175 020	94	1 274	14 297	168	1 087	714	809	1 040	1 115	1 438	
Norra arméfördelningen.												
1 Dalregementet (Falun)	205 296	2	44	559	9	76	21	17	34	41	76	
2 Hälsinge regemente (Gävle)	187 680	3	92	778	13	84	17	13	39	45	70	
3 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	200 516	12	145	1 149	2	90	117	92	71	75	139	
4 Västernorrlands regemente (Sollefteå)	166 845	8	93	831	32	86	44	28	64	48	174	
5 Norrlands dragonregemente ² (Umeå)	144 254	18	143	492	16	44	38	50	41	64	64	
6 Norrlands art.-reg. (Östersund)	180 221	6	140	499	7	31	52	28	72	110	31	
7 Norrlands trängkår (Sollefteå)	87 046	4	20	400	12	40	43	31	28	51	60	
Summa	1 171 858	53	677	4 708	91	451	332	259	349	434	614	
Övre Norrlands trupper.												
1 Västerbottens regemente (Umeå)	168 679	4	81	805	27	82	56	51	35	32	98	
2 Norrlands dragonreg. detachement	33 979	3	24	113	2	17	13	13	8	16	6	
3 Norrbottens artillerikår	54 994	5	15	303	1	21	9	12	18	46	43	
4 Intendenturkompaniet	29 183	2	—	183	—	15	14	2	6	22	11	
5 Norrbottens regemente	309 655	11	73	1 136	14	103	148	56	38	42	60	
6 Bodens artilleriregemente	158 348	6	105	402	1	65	19	45	19	54	28	
7 Bodens ingenjörkår ³	120 223	8	44	373	1	41	17	18	34	112	48	
Summa	875 061	39	342	3 315	46	344	276	197	158	324	294	
Gotlands trupper.												
1 Gotlands infanterikår (Visby)	124 945	3	52	579	10	53	33	12	46	42	62	
2 Gotlands artillerikår (Visby)	70 182	—	45	154	9	11	25	23	31	39	20	
Summa	195 127	3	97	733	19	64	58	35	77	81	82	
Sammandrag.												
1 Södra arméfördelningen	1 363 455	18	468	4 601	97	351	232	237	376	435	662	
2 Västra	1 424 582	26	736	6 349	118	405	306	393	471	628	810	
3 Östra	3 175 020	94	1 274	14 297	168	1 087	714	809	1 040	1 115	1 438	
4 Därav Östra brigaden	516 056	18	92	3 054	19	232	101	109	182	145	236	
5 Norra arméfördelningen	1 171 858	53	677	4 708	91	451	332	259	349	434	614	
6 Övre Norrlands trupper	875 061	39	342	3 315	46	344	276	197	158	324	294	
7 Därav fästningstrupper	588 226	25	222	1 911	16	209	184	119	91	208	186	
8 Gotlands trupper	195 127	3	97	733	19	64	58	35	77	81	82	
Summa	8 205 103	233	3 594	34 003	539	2 702	1 918	1 960	2 471	3 017	3 900	

Anm. Antalet tjänstgöringsdagar (kol. 2) för de olika truppförbanden avviker från det Tab. 1 anförda,

¹ Se not 1 & föreg. uppslag. — ² Utom en skvadron som är förlagd i Boden. — ³ Jämte Fälttele-

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
insjuknade						Samtliga vårdade ¹				Avförda			Kvarligg. till 1929	Sjukdagens antal	Sjukdagar i % av tjänstgöringsdagar
nad						vid truppen	å militär- sjukhus	å civilt sjukhus	Summa	tjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda			
Juli	Augusti	September	Oktober	November	December										
82	125	143	45	21	31	347	381	13	741	731	7	1	2	5 263	4 24
63	36	24	32	19	14	155	134	4	293	287	6	—	—	2 091	3 74
6	3	—	9	17	14	—	137	1	138	138	—	—	—	954	2 26
32	12	1	3	—	—	43	91	5	139	137	2	—	—	844	1 84
1 561	1 626	3 144	1 347	1 172	696	5 989	9 525	319	15 833	15 552	196	22	66	117 584	3 70
49	53	105	54	60	26	188	456	20	614	600	10	1	3	3 973	1 94
82	72	241	99	77	44	453	418	15	886	881	3	1	1	5 413	2 88
89	115	238	111	79	30	553	724	31	1 308	1 280	20	2	6	10 994	5 48
95	93	188	63	49	24	122	813	29	964	947	13	—	4	7 209	4 32
119	58	71	25	48	29	122	518	29	669	646	11	2	9	7 798	5 40
40	59	95	55	50	30	42	601	9	652	633	12	—	7	4 456	2 47
35	43	70	15	10	6	45	386	5	436	424	12	—	—	3 189	3 66
509	496	1 058	422	373	189	1 475	3 916	188	5 529	5 411	81	7	30	43 033	3 67
46	97	179	92	89	56	380	500	37	917	888	16	3	10	8 003	4 74
2	7	13	16	9	19	66	76	—	142	136	3	—	3	1 186	3 05
27	47	36	23	15	17	135	189	—	324	316	3	1	4	2 533	4 62
16	13	52	11	12	9	83	102	—	185	177	6	—	2	1 503	4 46
75	51	159	114	210	167	354	880	—	1 234	1 185	28	2	19	11 694	3 78
30	28	30	59	91	40	256	258	—	514	496	9	3	6	4 809	3 04
33	25	31	20	28	11	259	167	—	426	411	11	—	4	3 523	2 98
220	268	500	340	454	319	1 583	2 173	87	3 742	3 609	76	9	48	33 056	3 78
45	43	157	81	36	31	142	489	13	644	631	9	1	3	5 289	4 23
10	8	26	1	5	9	113	88	7	208	204	3	—	1	2 403	3 42
55	51	183	82	41	40	255	577	20	852	835	12	1	4	7 692	3 94
510	445	858	470	363	227	1 323	3 852	119	5 184	5 086	77	6	15	40 943	3 00
709	744	1 351	557	527	302	1 424	5 672	133	7 229	7 093	74	17	45	53 557	3 76
1 561	1 626	3 144	1 347	1 172	686	5 989	9 525	319	15 833	15 552	193	22	66	117 584	3 70
366	424	733	242	265	180	1 132	3 010	41	3 133	3 133	84	6	10	23 438	4 54
509	486	1 058	422	373	189	1 475	3 916	138	5 529	5 411	81	7	30	43 033	3 67
229	268	500	340	454	319	1 583	2 172	37	3 742	3 609	76	9	48	33 056	3 78
138	104	220	193	329	218	869	1 805	—	2 174	2 092	48	5	29	20 031	3 41
55	51	183	82	41	40	255	577	20	852	835	12	1	4	7 692	3 94
8 573	8 620	7 004	3 218	2 960	1 763	11 898	25 714	757	33 369	32 536	513	62	206	235 865	3 61

då ju olika perioder avses. — Rörande döda se Tab. 12.

grafkårens detachement.

Tab. 9. Sjukdomar bland manskapet

[illegible]

[illegible]

	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54a	54b	55	56	57	58	59
Truppförband	VI. Kron. förgifta- sjukd.		VII. Sinnessjukdomar.	VIII. Nervsystemets sjukdomar										IX. Ögonsjukdomar					
	Kronisk alkoholförgiftning. <i>Alcoholismus chron.</i>	Andra kroniska förgiftnings- sjukdomar.		Nervinflammation. <i>Neuritis.</i> <i>Polypneuritis</i>	Nervsmärta. <i>Neuralgia.</i>	Fertler förlamning. <i>Paralys.</i> <i>Paralys</i>	Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	Nervsvaghet. <i>Neurasthenia</i>	Ryggsmärtsinflammation. <i>Myelitis</i>	Hjärnblödning. <i>Hæmorrhagia cerebri.</i>	Hjärninflammation. <i>Meningitis cerebri.</i>	Andra sjukdomar i nerv- systemet.	<i>Conjunctivitis catarrhalis</i>	<i>Conjunctivitis phlyctenulosa</i>	<i>Keratitis</i>	<i>Iritis</i>	Retraktionsanomalier.	Andra ögonsjukdomar.	
Södra arméfördelningen	—	—	1	7	7	—	1	25	—	1	—	8	7	1	2	—	—	2	5
1 Kronobergs regemente . .	—	—	1	—	2	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—
2 " regementet det. i Karlskrona	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3 Hallands regemente . . .	—	—	—	3	3	—	1	9	—	—	—	1	4	—	1	—	—	1	2
4 Norra skånska infanterireg.	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1
5 Södra " " " "	—	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
6 Skånska kavallerireg. . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Wendes artilleriregemente .	—	—	—	1	1	—	—	3	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
8 Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren . . .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västra arméfördelningen	—	—	3	—	26	1	3	11	—	—	—	13	24	2	1	2	—	—	9
1 Skaraborgs regemente . .	—	—	1	—	1	—	—	3	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—
2 Älvsborgs " " "	—	—	—	—	4	—	1	3	—	—	—	5	7	—	—	—	—	—	1
3 Bohusläns " " "	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
4 Värmlands " " "	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
5 Livregementets husarer . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	1
6 Göta artilleriregemente . .	—	—	2	—	9	1	—	—	—	—	—	1	11	—	—	—	—	—	3
7 Karlsborgs art.-reg. . . .	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
8 Göta trängkår	—	—	—	—	9	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—
9 Intend.-komp. & Karlsborg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen	—	—	14	5	88	1	3	43	—	3	—	10	58	4	1	—	—	—	8
1 Svea livgarde	—	—	6	1	9	—	1	4	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	1
2 Göta " " " "	—	—	2	1	12	—	—	3	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1
3 " " " " "	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
4 Livregementets grenadjärer	—	—	1	2	2	—	—	6	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	2
5 Södermanlands regemente .	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	5	2	—	—	—	—	—
6 Upplands regemente . . .	—	—	1	—	20	—	1	—	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—
7 Livgrenadjärregementet . .	—	—	—	—	12	—	—	7	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg. .	—	—	—	—	4	—	—	5	—	1	—	5	9	—	—	—	—	—	—
9 Livregementet till häst . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
10 Svea artilleriregemente . .	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
11 Smålands arméartillerireg.	—	—	1	—	4	—	—	3	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	—
12 Artilleriets skjutskola . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13 Svea ingenjörkår	—	—	1	—	10	—	1	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	—	—	—	11	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1

60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
X. Öronsjukdomar				XI. Cirkulationsorganens sjukdomar										XII. Andningsorganens sjukdomar										
Indamm. bild i hörselg. Ötit. etc. dff. Furunc. med. aud.	Varig indamm. i mellanörat. Otitis media purulenta	Varig ind. i mellanörat. Mastoiditis etc.	Andra öronsjukdomar.	Indammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis. Indammation i hjärtstroken. Pericarditis	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis	Hjärtstörning. Hypertrophica cordis	Nervös hjärtsjukdom. Nervosa cordis	Ak. svaghetstillst. hos hjärtat. Insufficentia cordis ac.	Blodkärlbråk. Variz.	Blodkärlindammation. Phlebitis. Periphlebitis	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen.	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	Sjukdomar i nusan och dess bilälar.	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, glottidis	Struppsvart. Laryngitis. Tracheitis	Akut o. kron. infarktstraktarr. Bronchitis ac. et chr.	Astma. Asthma bronchiale.	Lunginflammation. Hemorrhagica pulmonum	Kron. lunginflamm. Broncho-pneumonia. Pneum. lobul.	Krupp lunginflammation. Pneumonia cruposa sine lob.	Pleuritis	Andra sjukdomar i andningsorganen.		
16	70	1	3	—	—	12	1	6	8	13	1	—	2	17	78	1	446	—	1	6	18	25	18	—
—	21	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	17	—	135	—	—	—	—	—	—	1
—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	—	13	—	—	3	—	—	2	
—	5	16	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	41	—	—	2	—	—	3	
—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	73	—	—	4	—	—	4	
—	6	18	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	51	—	—	1	—	—	5	
—	4	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	51	—	—	2	—	—	6	
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	26	—	—	4	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	8	—	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	48	—	—	—	—	—	9	
11	82	4	1	—	1	16	2	4	1	15	—	—	1	41	164	—	1270	—	—	28	46	25	18	
—	23	1	—	—	1	1	—	1	—	3	—	—	1	9	12	—	247	—	—	11	—	8	1	
—	18	—	—	—	—	5	—	—	—	6	—	—	—	3	5	—	344	—	—	—	6	2	2	
—	5	8	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	21	—	121	—	—	2	4	—	3	
—	10	2	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	11	62	—	73	—	—	5	2	1	9	
—	4	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	55	—	137	—	—	1	28	3	5	
—	2	10	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	2	3	—	71	—	—	6	4	—	6	
—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	116	—	—	2	1	—	7	
—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	2	—	127	—	—	8	1	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	34	—	—	1	—	—	9	
47	123	6	8	1	2	23	4	26	5	56	6	2	7	178	812	2	1756	11	1	1	66	4	58	5
—	2	13	—	—	—	2	—	4	3	11	—	—	3	24	12	—	157	1	—	6	—	9	3	
—	3	4	1	—	—	—	—	4	1	—	—	—	1	11	4	—	128	—	—	3	—	—	2	
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	18	—	56	1	—	4	—	—	3	
—	6	15	1	—	—	1	—	—	—	5	—	—	—	3	14	—	99	1	—	1	—	1	4	
—	6	9	2	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	28	27	—	285	2	—	3	1	22	5	
—	4	20	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	10	—	—	111	—	—	10	—	—	6	
—	2	13	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	19	9	—	133	1	—	8	—	5	7	
—	7	3	—	—	—	—	—	5	—	5	—	—	—	6	127	—	269	1	1	5	—	1	8	
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	84	—	—	2	—	3	9	
—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	35	—	—	12	—	2	10	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	6	—	65	1	—	1	—	3	11	
—	7	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	56	2	82	—	—	5	—	2	13	
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	10	—	—	—	—	—	14	
—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	—	62	—	—	1	2	—	15	

		85	86	87 a	87 b	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	
		XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																			
Truppförband		Andra sjukdomar i matsmältningsorganen.	Gallen. <i>Cholelithiasis</i>	Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	Andarmspriekta, -kontrakt. <i>Fistula, contractura ani</i>	Indamm. kring ändarmen. <i>Periproctitis. Fistula ani</i>	Fistelopning. <i>Ostiofistula</i>	Bräck. <i>Hernia</i>	Tarmblindar. Tarmvred. <i>Ileus. Volvulus. Intussusception</i>	Blindarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis</i>	Magtarmkatarr. <i>Gastroenteritis</i>	Utrivning av magsäcken. <i>Blatasto ventriculi</i>	Magsår. <i>Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni</i>	Funktionell magsjukdom. <i>Neurosis ventriculi</i>	Kronisk magkatarr. <i>Gastritis chronica</i>	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	Infamm. i svalg o. maktrop. <i>Pharyngitis. Oesophagitis</i>	Infammation i mun o. tunga. <i>Stomatitis. Glossitis</i>	
Södra arméfördelningen		16	121	45	—	4	7	—	30	29	39	1	12	8	—	—	—	—	4	—	1
1	Kronobergs regemente . . .	—	115	8	—	—	—	—	6	7	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
2	„ regementes det. i Karlskrona . . .	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
3	Hallands regemente . . .	—	—	6	—	1	2	—	11	7	9	1	2	1	—	—	—	—	1	—	—
4	Norra skånska infanterireg. . .	—	2	1	—	—	3	—	1	—	11	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
5	Södra „ . . .	12	3	9	—	1	—	—	1	7	5	—	5	4	—	—	—	—	—	—	1
6	Skånska kavallerireg. . .	1	—	15	—	—	—	—	2	—	6	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
7	Wendes artilleriregemente . .	1	1	—	—	2	1	—	4	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Göta kustingenjörkomp. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Skånska trängkåren . . .	—	—	6	—	—	—	—	3	6	2	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Västra arméfördelningen		3	139	56	3	—	9	—	34	50	35	—	11	4	—	4	—	4	1	6	—
1	Skaraborgs regemente . . .	2	—	7	—	—	3	—	2	7	6	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1
2	Älvsborgs „ . . .	1	1	10	2	—	1	—	—	8	1	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—
3	Bohusläns „ . . .	—	2	3	—	—	—	—	—	9	6	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
4	Värmlands „ . . .	—	1	2	—	—	3	—	6	4	5	—	1	—	—	—	—	2	—	3	—
5	Livregementets husarer . . .	—	—	—	—	—	1	—	3	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
6	Göta artilleriregemente . . .	—	—	11	1	—	1	—	14	10	10	—	3	4	—	2	—	—	—	—	—
7	Karlsborgs art.-reg.	—	6	11	—	—	—	—	1	7	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Göta trängkår	—	126	6	—	—	—	—	8	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Intend.-komp. å Karlsborg . .	—	3	6	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen		199	446	195	7	11	25	—	101	186	133	—	37	7	2	1	1	12	2	20	—
1	Svea livgarde	6	50	32	—	—	3	—	5	24	11	—	5	2	—	—	—	3	—	—	—
2	Göta „	5	18	16	—	1	1	—	2	19	6	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—
3	„ „ fästningsbat.	—	21	10	1	—	1	—	7	1	10	—	2	—	—	—	—	1	1	1	1
4	Livregementets grenadjärer . .	1	8	32	1	4	—	—	17	20	3	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1
5	Södermanlands regemente . .	4	4	16	—	3	3	—	6	19	7	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Upplands regemente	—	97	2	—	—	2	—	24	15	—	—	2	—	1	—	—	—	1	1	1
7	Livgrenadjärregementet . . .	174	1	—	—	—	2	—	20	21	7	—	3	—	—	1	—	—	—	7	7
8	Jönköpings—Kalmar reg. . .	1	1	9	—	—	—	—	1	5	8	—	3	2	—	—	—	1	—	—	—
9	Livregementet till häst . . .	—	—	23	—	—	1	—	8	9	12	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—
10	Svea artilleriregemente . . .	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Smålands arméartillerireg. . .	—	11	3	1	3	4	—	3	7	6	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
12	Artilleriets skjutskola . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Svea ingenjörkår	1	14	12	2	—	—	—	8	11	16	—	3	2	—	—	—	1	—	—	—
14	Kustingenjörkomp. Vaxholm . .	1	—	6	—	—	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Göta ingenjörkår	—	51	9	—	—	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—

103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129		
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar												XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar																
Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	Njursen. <i>Lithiasis renalis</i>	Äggröret. <i>Albuminuria</i>	Katarr. inflammation i urblåsan. <i>Cystitis</i>	Katarr. inflammation i urinblåsan. <i>Cystitis</i>	Funkt. blåsansjukdom. <i>Nephritis vesicae urin.</i> <i>Emphysema vesicae urin.</i>	Blåskörlinflammation. <i>Prostatitis. Acalculus prostaticus</i>	Urinröröfverföring. <i>Stricture urethrae</i>	Förhållanden av förhållanden. <i>Phimosis. Paraphimosis</i>	Testikelinflammation. <i>Epididymitis. Orchitis</i>	Vattenbröck. <i>Hydro. Hemato. Proctitis</i>	Pungderbröck. <i>Variocoele</i>	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen.	Muskelförhållanden. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Inflammation i senack. <i>Tendovaginitis</i>	Senack. <i>Carpion</i>	Inflammation i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	Infektion i senack. <i>Myositis. Rheum. musc.</i>	
13	1	26	2	2	2	—	—	3	3	2	5	71	132	1	6	6	6	69	—	—	—	2	23	8	107	6	81	
1	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	21	19	—	—	—	—	1	6	—	—	—	1	23	—	9	1	
2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	56	—	—	—	—	6	—	—	—	—	2	16	—	2	2	
5	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—	7	—	—	—	—	3	36	—	6	3	
1	1	8	1	1	—	—	—	1	1	2	—	10	43	1	2	2	2	27	—	—	—	2	4	26	—	6	4	
—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	5	
—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	8	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	
5	2	17	—	—	—	—	—	1	2	3	2	117	140	—	3	—	—	48	6	5	2	12	14	109	8	10	—	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	13	21	—	—	—	—	8	—	—	—	3	—	72	—	5	1	
2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	78	—	—	—	—	13	—	—	—	—	22	—	—	2	3	
1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	16	—	—	—	—	1	—	—	—	4	12	12	—	—	4	
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	16	—	—	—	—	4	—	—	—	2	1	—	—	—	5	
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	7	—	—	—	2	1	—	—	—	6	
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	3	—	—	—	—	10	—	—	—	2	1	—	—	—	7	
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
29	2	49	14	2	—	—	1	12	24	2	11	4	234	280	2	48	11	3	197	12	4	6	75	16	233	65	76	
6	1	7	6	—	—	—	—	2	4	—	3	—	18	34	—	8	—	23	—	—	—	8	11	16	8	7	1	
—	—	2	1	—	—	—	—	3	—	—	1	—	7	6	—	—	—	17	—	—	—	2	2	9	1	2	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	2	2	1	3	
4	—	5	2	—	—	—	—	1	1	—	4	—	50	45	—	—	—	17	—	—	25	3	2	47	14	4	4	
3	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	6	—	—	—	31	—	—	1	3	—	22	30	46	5	
3	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	13	61	—	—	—	5	—	—	—	1	—	42	1	1	6	
1	10	8	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	27	71	1	1	—	12	—	—	—	4	—	34	3	3	7	
4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	17	1	—	—	29	—	—	3	—	—	32	1	1	8	
1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	3	—	—	—	4	—	—	—	5	—	—	—	—	10	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	11	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	11	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	

Truppförband	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
	XVI. Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven														XVII. Svulster. Tumores
	<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Psoriasis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo. Ecthyma</i>	<i>Favus</i>	<i>Herpes tonsurans. Syphilis</i>	<i>Nagelsjuk. Unguis incarnatus. Paronychia</i>	<i>Nagelsjuk. Unguis incarnatus. Abcessus</i>	<i>Bindvävssjukdomar. Bland. Phlegmon. Abscessus</i>	<i>Bödd. Furuncul. Carbunculus</i>	<i>Brand. Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven</i>	
Södra arméfördelningen .	2	9	7	5	24	2	1	1	11	64	283	2	2	12	8
1 Kronobergs regemente	—	2	1	1	4	—	—	1	4	3	40	—	—	2	—
2 „ regementets detach. i Karlskrona	1	—	—	1	2	—	—	—	—	5	2	—	—	3	—
3 Hallands regemente	—	1	2	—	2	—	—	—	4	12	72	—	—	2	—
4 Norra skånska infanterireg. . . .	1	1	—	—	—	—	—	—	2	6	21	1	—	1	—
5 Södra „ „	—	1	2	3	2	1	1	—	—	8	69	—	—	3	2
6 Skånska kavallerireg.	—	3	—	—	1	1	—	—	1	15	54	—	—	—	—
7 Wendes artilleriregemente	—	—	2	—	7	—	—	—	—	8	6	1	2	1	1
8 Göta kustingenjörkomp.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
9 Skånska trängkåren	—	1	—	—	6	—	—	—	—	7	16	—	—	—	—
Västra arméfördelningen .	3	8	10	2	27	2	2	—	16	104	202	—	—	8	1
1 Skaraborgs regemente	—	1	1	—	1	1	2	—	1	15	1	—	—	—	1
2 Älvsborgs „	2	2	—	—	2	—	—	—	11	35	40	—	—	1	—
3 Bohusläns „	1	—	2	—	3	1	—	—	—	5	14	—	—	—	—
4 Värmlands „	—	1	2	1	1	—	—	—	2	16	29	—	—	—	—
5 Livregementets husarer	—	3	—	1	2	—	—	—	1	17	16	—	—	—	—
6 Göta artilleriregemente	—	1	2	—	7	—	—	—	—	5	70	—	—	3	—
7 Karlsborgs art.-reg.	—	—	2	—	4	—	—	—	—	1	8	—	—	1	—
8 Göta trängkår	—	—	1	—	6	—	—	—	—	10	24	—	—	3	—
9 Intend.-komp. å Karlsborg	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Östra arméfördelningen .	7	21	21	5	85	2	—	3	30	139	825	1	—	50	17
1 Svea livgarde	2	1	1	1	14	1	—	—	3	11	59	—	—	6	1
2 Göta „	—	—	1	—	11	—	—	1	3	3	39	—	—	2	4
3 „ „ fästningsbat.	—	—	—	—	2	—	—	—	—	5	15	—	—	2	—
4 Livregementets grenadjärer	1	1	1	1	4	—	—	—	3	14	73	1	—	8	4
5 Södermanlands regemente	—	3	1	—	2	—	—	—	4	10	76	—	—	4	4
6 Upplands regemente	1	4	—	1	1	—	—	—	2	43	81	—	—	—	—
7 Livgrenadjärregementet	1	3	2	—	14	—	—	—	1	2	92	—	—	—	—
8 Jönköpings—Kalmar reg.	1	1	4	1	5	—	—	1	4	2	87	—	—	2	1
9 Livregementet till häst	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—
10 Svea artilleriregemente	1	—	—	1	11	—	—	—	2	14	19	—	—	—	1
11 Smålands arméartillerireg.	—	2	1	—	3	—	—	—	1	15	81	—	—	1	—
12 Artilleriets skjutskola	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	1
13 Svea ingenjörkår	—	—	1	—	2	1	—	—	3	4	66	—	—	3	—
14 Kustingenjörkomp. Vaxholm	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—	—	—	—
15 Göta ingenjörkår	—	2	—	—	1	—	—	1	—	4	7	—	—	—	—

145	146	147	148	149	150	151a	151b	151c	152	153	154a	154bc	155	156	157	158	159	160	161		
XVIII. Genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																					
																			Skadom av obeständ art	Observationspatienter	Summa
Muskelbristning. Genbristning. Gensträckning	Ledrörelse	Luxation	Benbrott	Sår och krossning. Krossår	Sår av skarp eller spetsigt vapen	Skottår		Skoskav. Skavsår eller sticlindning e. d.	Ridsår	Skada, orsakad av förbränning eller explosion		Solsågar. Viktnedlag	Kylskada	Andra skador	Akut förgiftning	Sårmod. Sårmodströsk					
						enkelt	kompleterat			1. graden	2. och 3. graden										
46	207	10	27	212	99	6	—	—	145	—	6	2	1	4	2	12	—	4	234	5 166	
14	104	1	1	41	45	—	—	—	7	—	—	—	—	—	1	—	—	77	1 059	1	
2	11	—	3	10	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	1	10	195	2	
16	20	5	3	35	14	1	—	—	13	—	1	—	—	—	—	—	2	18	969	3	
1	10	1	1	6	3	—	—	—	10	—	—	—	—	—	9	—	—	37	548	4	
9	29	1	5	38	27	5	—	—	105	—	5	—	—	4	—	—	—	54	845	5	
2	7	—	8	41	7	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	13	471	6	
1	12	2	2	25	2	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	18	687	7	
1	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	75	8	
—	11	—	1	16	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	3	367	9	
45	285	9	57	405	188	1	1	1	128	11	10	7	1	1	1	—	1	2	348	7 208	
3	35	—	4	21	9	—	—	—	15	—	1	—	—	1	1	—	—	31	1 058	1	
14	128	2	9	101	13	—	1	—	30	—	—	2	—	—	—	—	—	114	1 404	2	
9	23	4	1	59	35	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	59	723	3	
7	39	2	25	25	9	—	—	—	11	—	—	2	1	—	—	1	—	57	988	4	
4	19	2	3	58	3	1	—	1	21	1	1	—	—	—	—	—	—	35	857	5	
3	19	—	4	76	61	—	—	—	15	10	3	2	—	—	—	—	—	20	970	6	
1	12	1	3	19	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	3	439	7	
4	7	—	7	42	8	—	—	—	16	—	5	—	—	—	—	—	2	29	667	8	
—	3	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	9	
366	716	25	190	944	352	10	1	1	727	30	29	15	6	—	18	27	6	2	639	15 739	
33	57	2	25	95	52	2	—	—	78	—	5	3	—	—	—	4	—	25	1 430	1	
9	35	1	7	49	33	1	—	—	15	—	3	—	—	—	1	1	—	53	896	2	
2	11	1	4	8	7	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	17	320	3	
22	55	3	4	106	29	—	—	—	78	—	2	1	—	—	1	—	—	61	1 266	4	
81	121	1	31	124	36	2	—	—	116	—	3	—	3	—	1	—	—	22	1 796	5	
27	73	—	9	55	24	1	—	—	137	—	1	—	—	—	1	—	—	80	1 236	6	
24	56	—	17	167	28	1	—	—	48	23	2	—	—	—	—	1	—	16	1 496	7	
5	53	1	18	50	52	—	—	—	99	—	1	1	1	—	—	1	—	154	1 069	8	
—	22	—	5	27	5	—	—	—	8	—	—	2	—	—	—	—	—	17	673	9	
3	15	1	12	29	9	—	—	—	10	3	4	—	1	—	1	19	—	58	725	10	
5	26	—	9	94	28	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	35	748	11	
3	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	12	
98	99	5	15	30	22	—	—	—	76	1	1	—	—	—	—	—	—	25	1 068	13	
1	11	2	3	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	14	
29	—	—	1	14	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	9	418	15	

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20					
		II. Akuta infektions-																								
		Induena, <i>Influenza epidemica</i>	Kikhoeta, <i>Paratyphus</i>	Plasjuka, <i>Paratyphus epidemica</i>	Difteri, <i>Stryptotus</i>	Diphtheria, <i>Croup</i>	Halsfluss, <i>Angina tonsillaris</i>	Akuta ledgångsreumatism, <i>Rheumat. articulare acutus</i>	Blodförgiftning, <i>Varicella</i>	Septikemi, <i>Pneumia</i>	Septisk lymfader- och lymf-körvelindamnation i	Ros, <i>Erysipelas</i>	Stekkramp, <i>Tetanus</i>	Rödset, <i>Dysenteria</i>	Inhemsk kolera, <i>Cholera nostras</i>	Asiatisk kolera, <i>Cholera asiatica</i>	Termisk typhus, <i>Paratyphus</i>	Febris typhoides, <i>Paratyphus</i>	Flikkyfus, <i>Typus exanthem.</i>	Rash, <i>Rubeola</i>	Mässling, <i>Morbilli</i>	Scharlakanstober, <i>Scarlatina</i>	Vattenkoppor, <i>Varicella</i>	Smittkoppor, <i>Varicella</i>	Varicella	
Truppförband																										
I. Bildningsfel och metodiska sjukdomar																										
16	Fälttelegrafkåren	—	—	—	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Svea trängkår	—	—	—	10	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
18	Intend.-komp. i Stockholm	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
19	Krigsskolor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
20	Infanteriskjutskolan	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Norra arméfördelningen		—	—	1	7	27	88	—	—	—	—	8	40	2	31	1 118	7	26	—	—	—	—	—	—	—	13
1	Dalregementet	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	1	5	1	—	—	198	—	—	—	—	—	—	—	—	8
2	Hälsinge regemente	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	15	—	—	6	109	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Jämtlands fältjägarreg.	—	—	1	7	14	35	—	—	—	—	—	3	—	—	1	191	5	6	—	—	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	218	1	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	1	24	—	166	1	4	—	—	—	—	—	—	5
6	Norrlands art.-reg.	—	—	—	—	9	31	—	—	—	—	—	2	—	—	—	151	—	16	—	—	—	—	—	—	—
7	Norrlands trängkår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övre Norrlands trupper		1	—	8	15	11	41	—	—	—	—	5	52	2	17	699	1	69	—	—	—	—	—	—	—	291
1	Västerbottens regemente	—	—	7	5	7	12	—	—	—	—	—	13	—	2	—	104	1	53	—	—	—	—	—	—	6
2	Norrlands dragonreg. det.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	26	—	1	—	—	—	—	—	—	2
3	Norrbottens artillerikår	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	—	—	—	84	—	3	—	—	—	—	—	—	3
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	—	6	—	—	—	—	—	—	—
5	Norrbottens regemente	—	—	—	5	—	3	—	—	—	—	3	21	1	12	—	208	—	5	—	—	—	—	—	—	186
6	Bodens artilleriregemente	—	—	—	5	1	19	—	—	—	—	1	8	—	—	—	137	—	—	—	—	—	—	—	—	84
7	Bodens ingenjörkår	1	—	1	—	3	6	—	—	—	—	—	2	1	3	—	106	—	1	—	—	—	—	—	—	10
Gotlands trupper		—	—	1	—	36	17	—	1	—	—	—	6	1	12	156	—	2	—	—	—	—	—	—	—	38
1	Gotlands infanterireg.	—	—	1	—	35	3	—	1	—	—	—	3	—	5	—	90	—	2	—	—	—	—	—	—	35
2	Gotlands artillerikår	—	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	3	1	7	—	66	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Sammandrag		5	—	25	148	372	678	—	2	—	—	32	392	18	181	7 068	16	867	—	—	—	—	—	—	—	1 080
1	Södra arméfördelningen	—	—	2	19	66	88	—	—	—	—	6	104	2	19	959	3	161	—	—	—	—	—	—	—	348
2	Västra	—	—	8	9	68	253	—	1	—	—	6	76	7	54	1 368	4	11	—	—	—	—	—	—	—	207
3	Östra	4	—	5	98	164	286	—	—	—	—	7	114	4	48	2 768	1	98	—	—	—	—	—	—	—	183
4	Norra	—	—	1	7	27	88	—	—	—	—	8	40	2	31	1 118	7	26	—	—	—	—	—	—	—	18
5	Övre Norrlands trupper	1	—	8	15	11	41	—	—	—	—	5	52	2	17	699	1	69	—	—	—	—	—	—	—	291
6	Gotlands trupper	—	—	1	—	36	17	—	1	—	—	—	6	1	12	156	—	2	—	—	—	—	—	—	—	38

21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31 a	31 b-i	32	33 a	33 b	34	35	36	37	38	39	40	41																											
s j u k d o m a r						III. Zooparasit- tära sjukdomar				IV. Kroniska infek- tionssjukdomar				V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar																																			
						Andra kroniska infektions- sjukdomar.				Sockerjuka, <i>Diabetes</i> <i>melitus</i>				Gikt, <i>Arthritis urica</i> <i>urica</i>		Bildersjuka, <i>Hemophilia</i>		Skottjuka, <i>Scorbutus</i>		Blodförorening, <i>Morbus ma- culatus Werlhofii</i> , <i>Purpura</i> <i>blekta</i> , <i>Bloodstria</i> , <i>Chlorosis</i> , <i>Anemia</i>																													
						Andra kroniska infektions- sjukdomar.				Nyföddsvard sjuk, <i>Syphilis</i> <i>recentis</i>				<i>Conjunctivitis trachomatosa</i>		Tuberkulos i andra organ, <i>Tuberculosis organorum aliorum</i> , <i>Pulmonum</i>		Andra zooparasitiska sjuk- domar.		Skabb, <i>Scabies</i>		Matsjuka, <i>Helminthiasis</i>		Trykksjuka, <i>Typhloenteritis</i>		Andra akuta infektions- sjukdomar.		Vaccinationsbetyr		Feber av obestämd art, <i>Febris ephemerica</i>		Hekel, venerekt <i>Mr. Ureus</i> <i>mole</i> , <i>Chancra</i>		Dröppel, <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar)		Bjälmem, hjärnhinneinflamm., <i>Meningitis cerebrospinalis epid.</i>		Stömsjuka, <i>Encephalitis lethargica</i>		Akut barnförslämning, <i>Poliomyelitis anterior acuta</i>									
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
						1				2				3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14</													

Truppförband	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54a	54b	55	56	57	58	59
	VI. Kron- förgiftn.- sjukd.		VII. Sinnessjukdomar.	VIII. Nervsystemets sjukdomar										IX. Ögonsjukdomar					
	Kronisk alkoholförgifning. <i>Alcoholismus chron.</i>	Andra kroniska förgifnings- sjukdomar.		Nervinflammation. <i>Neuritis.</i> <i>Polineuritis</i>	Nervinflammation. <i>Neuritis.</i> <i>Polineuritis</i>	Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	Perifer förlamning. <i>Paralyt.</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Nervusit. <i>Neuritis</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>	Conjunctivitis <i>conjunctiv.</i>
16 Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 Svea trängkår	—	—	—	—	4	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
18 Intend.-komp. i Stockholm	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	—	—	2	1	19	1	2	13	—	—	—	—	7	81	3	1	—	1	5
1 Dalregementet	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
2 Hälsinge regemente	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	3	5	—	—	—	—	2
3 Jämtlands fältjägarreg. . . .	—	—	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	1	7	2	1	—	—	—
4 Västernorrlands regemente	—	—	1	—	11	—	1	5	—	—	—	—	2	3	1	—	—	—	1
5 Norrlands dragonregemente	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—
6 Norrlands art.-reg.	—	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—	1
7 Norrlands trängkår	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	1
Övre Norrlands trupper	—	1	8	14	7	1	—	5	—	—	—	—	9	10	—	3	1	—	5
1 Västerbottens regemente . .	—	—	—	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	1	—	—
2 Norrlands dragonreg. det.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
3 Norrbottens artillerikår . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	3
4 Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1
5 Norrbottens regemente	—	—	1	1	2	—	—	4	—	—	—	—	1	6	—	1	—	—	—
6 Bodens artilleriregemente . .	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
7 Bodens ingenjörkår	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	1	—	—	—
1 Gotlands infanterikår	—	—	1	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—
2 Gotlands artillerikår	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
Sammandrag	—	1	25	27	153	4	9	97	—	4	—	49	183	11	9	3	—	3	32
1 Södra arméfördelningen . . .	—	—	1	7	7	—	1	25	—	1	—	—	8	7	2	2	—	2	5
2 Västra	—	—	3	—	26	1	3	11	—	—	—	—	18	24	2	1	—	—	9
3 Östra	—	—	14	5	88	1	3	43	—	3	—	—	10	58	4	1	—	—	8
4 Norra	—	—	2	1	19	1	2	13	—	—	—	—	7	31	3	1	—	1	5
5 Övre Norrlands trupper	—	1	8	14	7	1	—	5	—	—	—	—	9	10	—	3	1	—	5
6 Gotlands trupper	—	—	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	3	1	1	—	—	—

[illegible]

		85	86	87a	87b	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102
		XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar																		
Truppförband		Infektion i svalg o. magsluga. <i>Pharyngitis. Oesophagitis.</i>	Infektion i mun o. tunga. <i>Stomatitis. Glossitis.</i>	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta.</i>	Kronisk magkatarr. <i>Gastritis chronica.</i>	Funktionell magkatarr. <i>Neurosis ventriculi.</i>	Magsår. <i>Ulcus ventriculi.</i>	Ulivärdig <i>Dyspepsia ventriculi.</i>	Magkatarr. <i>Gastro-enteritis.</i>	Ulivärdig av magsäcken. <i>Dyspepsia ventriculi.</i>	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>	Tarmkatarr. <i>Enteritis.</i>
16	Fälttelegrafkåren	4	8	1	—	—	—	—	7	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1
17	Svea trängkår	—	134	12	2	—	2	—	4	9	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1
18	Intend.-komp. i Stockholm	2	10	5	—	—	1	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Krigsskolan	—	18	2	—	—	1	—	9	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Infanteriskjutskolan	—	—	2	—	—	1	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norra arméfördelningen		5	8	89	6	7	10	2	60	64	51	—	8	—	3	—	1	—	—	12
1	Dalregementet	2	—	9	1	—	3	—	13	11	4	—	—	—	1	—	1	—	—	7
2	Hälsinge regemente	—	1	14	—	—	—	—	19	3	12	—	—	—	2	—	—	—	—	—
3	Jämtlands fältjägarreg. . . .	—	—	35	—	—	2	—	—	18	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—
4	Västernorrlands regemente	—	7	7	5	—	4	2	25	22	21	—	1	—	—	—	—	—	—	3
5	Norrlands dragonregemente	1	—	21	—	—	1	—	1	5	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrlands art.-reg.	1	—	1	—	7	—	—	1	3	5	—	1	—	—	—	—	—	—	1
7	Norrlands trängkår	1	—	2	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Övre Norrlands trupper		6	1	20	2	—	9	1	4	32	40	—	18	8	3	—	—	3	1	8
1	Västerbottens regemente . .	4	1	3	—	—	1	—	2	11	9	—	5	2	3	—	—	2	—	—
2	Norrlands dragonreg. det.	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Norrbottens artillerikår . . .	—	—	2	—	—	1	—	—	1	2	—	3	1	—	—	—	—	—	4
4	Intendenturkompaniet	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
5	Norrbottens regemente	1	—	7	1	—	6	—	1	10	19	—	8	1	—	—	—	1	—	—
6	Bodens artilleriregemente . .	—	—	8	1	—	1	—	1	7	6	—	2	1	—	—	—	—	—	1
7	Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper		—	5	1	—	—	1	—	1	3	7	—	1	—	—	—	—	1	—	1
1	Gotlands infanterikår	—	4	1	—	—	1	—	1	3	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—
2	Gotlands artillerikår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Sammandrag		229	720	406	18	22	61	3	290	864	805	1	87	27	8	5	2	24	4	48
1	Södra arméfördelningen . .	16	121	45	—	4	7	—	30	29	89	1	12	8	—	—	—	4	—	1
2	Västra	3	139	56	3	—	9	—	34	50	85	—	11	4	—	4	—	4	1	6
3	Östra	199	446	195	7	11	25	—	101	186	183	—	37	7	2	1	1	12	2	20
4	Norra	5	8	89	6	7	10	2	60	64	51	—	8	—	3	—	—	—	—	12
5	Övre Norrlands trupper . . .	6	1	20	2	—	9	1	4	32	40	—	18	8	3	—	—	3	1	8
6	Gotlands trupper	—	5	1	—	—	1	—	1	3	7	—	1	—	—	—	—	1	—	1

103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129		
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar												XV. Rörelseorganens och bensystemets sjukdomar																
Njurinflammation. Nephritis																												
Njursten. Lithiasis renalis																												
Ågersten. Albuminuria																												
Katarr. inflammation i urinblåsan. Cystitis																												
Prokt. blåsansjukdom. Nervosis vesicae urin. Enuresis noct. blæsan. Pyelitis																												
Blåskörlinflammation. Prostatitis																												
Urinrörelseförhållning. Stricture urethrae																												
Urinrörelseförhållning. Phimosis. Paraphimosis																												
Pungderbräck. Varicocele																												
Valvedbräck. Pungsvullnad. Hydro. Hæmato. Pyocèle																												
Testikelinflammation. Epididymitis. Orchitis																												
Förstärkning av förhuden. Phimosis. Paraphimosis																												
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen.																												
Muskelinflammation. Muskelreum. Myositis rheum. musc.																												
Inflammation i senor. Tendovaginitis																												
Benknuta. Ganglion																												
Palak ledsmåll. Scoliosis Osseæ valgum. Per varus etc.																												
Inflammation i slenmek. Bursitis. Hygroma																												
Ledstyvhet. Anchylosis																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Andra sjukdomar i rörelseorganen och bensystemet.																												
Artralgia interst. Periarthrit. Fibros. Osseæ																												
Marchovert. Syndesmof. metatarsus																												
Pöddem. Oedema pedis																												
Benlinneinflammation. Periostitis																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis																												
Ledmat. Mus articulatis. Corpus mobile in articulo																												
Kronisk ledgångsinflammation. Rheum. artic. chron.																												
Infektion i ledgång. Synovitis. Arthralgia																												
Ben- o. benmuskelsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis													</															

Truppförband	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144
	XIV. Hadsjukdomar och sjukdomar i bindväven														
	<i>Erythema multiforme et nodosum</i>	<i>Urticaria</i>	<i>Herpes zoster</i>	<i>Portitis</i>	<i>Eczema</i>	<i>Impetigo, Ecthyma</i>	<i>Furua</i>	<i>Herpes tonsurans, Sycozis</i>	<i>Nagelsvamp, Onychia trichurata, Paronychia</i>	<i>Bindvävsinflammation, Binfad, Phlegmon, Abscessus</i>	<i>Böld, Furunkel, Carbunculus</i>	<i>Rödnad, Urtus</i>	<i>Brand, Gangrena</i>	<i>Andra sjukdomar i huden eller bindväven.</i>	<i>XVII. Svulst, Tumor</i>
16 Fälttelegrafkåren	—	—	1	—	4	—	—	—	—	1	24	—	—	7	—
17 Svea trängkår	—	2	1	—	7	—	—	—	1	9	23	—	—	13	1
18 Intend.-komp. i Stockholm	—	2	3	—	3	—	—	—	1	1	12	—	—	—	—
19 Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
20 Infanteriskjutskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—
Norra arméfördelningen	4	14	6	3	20	2	—	1	6	19	319	1	—	12	7
1 Dalregementet	1	1	—	—	—	—	—	—	—	3	6	—	—	—	—
2 Hälsinge regemente	—	1	1	—	2	—	—	—	5	—	105	1	—	1	—
3 Jämtlands fältjägarreg.	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	76	—	—	—	—
4 Västernorrlands regemente	—	2	3	1	6	2	—	1	—	1	25	—	—	8	3
5 Norrlands dragonregemente	2	3	1	—	6	—	—	—	1	5	27	—	—	1	3
6 Norrlands artilleriregemente	—	6	1	2	1	—	—	—	—	10	61	—	—	2	—
7 Norrlands trängkår	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	1
Övre Norrlands trupper	—	3	8	2	25	1	—	1	3	12	122	3	—	5	8
1 Västerbottens regemente	—	—	4	—	5	—	—	—	2	5	39	3	—	—	1
2 Norrlands dragonreg. det.	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	13	—	—	1	—
3 Norrbottens artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	20	—	—	2	—
4 Intendenturkompaniet	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	—	1	—
5 Norrbottens regemente	—	1	2	1	10	1	—	—	—	6	14	—	—	—	1
6 Bodens artilleriregemente	—	—	1	1	2	—	—	1	—	—	17	—	—	—	—
7 Bodens ingenjörkår	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	13	—	—	1	1
Gotlands trupper	2	1	—	—	4	2	—	—	1	8	44	—	—	8	—
1 Gotlands infanterikår	2	1	—	—	2	2	—	—	—	5	33	—	—	2	—
2 Gotlands artillerikår	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3	11	—	—	1	—
Sammandrag	18	56	52	17	185	11	3	6	67	346	1795	7	2	90	81
1 Södra arméfördelningen	2	9	7	5	24	2	1	1	11	64	283	2	2	19	8
2 Västra	3	8	10	2	27	2	2	—	16	104	202	—	—	8	1
3 Östra	7	21	21	5	85	2	—	3	30	139	825	1	—	50	17
4 Norra	4	14	6	3	20	2	—	1	6	19	319	1	—	12	7
5 Övre Norrlands trupper	—	3	8	2	25	1	—	1	3	12	122	3	—	5	8
6 Gotlands trupper	2	1	—	—	4	2	—	—	1	8	44	—	—	3	—

Anm. Tabellen avser under året nytilkomna (ej från föregående år kvarliggande)-sjukdomsfall.

145	146	147	148	149	150	151a	151b	151b,c	152	153	154a	154c	155	156	157	158	159	160	161						
XVIII. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftn.																				Summa	Observationspatienter.	Sjukdom av obeständ art.			
Muskelbristning. Genbristning. Gensträckning	Ledvrickning	Luxation	Benbrott	Stöt och krossning. Krossar	Sår av skarpt eller spetsigt vapen	Skottsår,		Skottskav. Skavsår efter skottbuddning e. d.	Ridsår	Skada av förbränning eller explosion		Kylskada	Soltv. Värmslag	Akut förgiftning	Andra skador	Självmord. Självmordsförsök									
						enkelt	kompliserat			inträngande	1. graden						2. och 3. graden								
—	17	6	11	21	6	—	—	—	7	—	4	—	—	—	—	1	—	—	54	521	16				
9	25	—	6	46	2	—	—	—	24	—	1	—	—	—	—	4	—	—	15	737	17				
5	8	—	1	18	4	—	—	—	23	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	298	18				
6	20	2	3	3	1	1	—	—	6	3	—	—	—	—	—	1	—	—	6	137	19				
4	12	—	2	5	1	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	139	20				
46	223	5	26	238	141	3	—	—	226	1	7	7	15	—	1	7	—	6	335	5 476					
2	11	—	3	4	14	2	—	—	5	—	2	—	—	—	1	2	—	—	24	612	1				
7	50	1	6	30	26	1	—	—	82	—	2	2	—	—	1	1	—	4	70	883	2				
7	71	—	7	63	67	—	—	—	119	—	—	—	7	—	—	—	—	—	41	1 296	3				
17	43	3	3	18	17	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	1	—	—	84	956	4				
5	5	—	1	62	12	—	—	—	10	—	1	4	—	—	—	3	—	2	15	651	5				
3	14	1	4	36	2	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	64	646	6				
5	29	—	2	25	3	—	—	—	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	37	432	7				
42	128	22	18	146	84	2	1	1	62	4	3	—	9	—	—	61	1	—	291	3 708					
20	44	1	1	57	13	2	—	—	35	—	—	—	3	—	—	—	—	—	104	913	1				
—	4	—	1	3	12	—	—	—	3	1	1	—	2	—	—	17	—	—	6	139	2				
1	11	—	—	8	27	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	25	1	—	12	319	3				
1	1	—	—	1	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	18	—	—	13	183	4				
8	46	7	3	50	5	—	1	—	12	—	1	—	1	—	—	—	—	—	107	1 223	5				
7	10	14	8	7	5	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	23	508	6				
5	12	—	5	20	14	—	—	—	4	—	—	—	1	—	—	1	—	—	26	418	7				
7	22	—	3	53	18	1	—	—	52	1	2	1	—	—	—	1	—	1	83	849					
7	21	—	2	39	14	1	—	—	50	—	2	1	—	—	—	1	—	1	77	641	1				
—	1	—	1	14	4	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	208	2				
552	1 581	71	311	1 998	832	23	3	3	1 340	47	57	82	82	5	22	108	8	15	1 950	83 136					
46	207	10	27	212	99	6	—	—	145	—	6	2	1	4	2	12	—	4	234	5 166	1				
45	255	9	57	405	133	1	1	1	128	11	10	7	1	1	1	—	1	2	343	7 203	2				
366	716	25	180	944	352	10	1	1	727	80	29	15	6	—	18	27	6	2	659	15 739	3				
46	223	5	26	238	141	3	—	—	226	1	7	7	15	—	1	7	—	6	335	5 476	4				
42	128	22	18	146	84	2	1	1	62	4	3	—	9	—	—	61	1	—	291	3 708	5				
7	22	—	3	53	18	1	—	—	52	1	2	1	—	—	—	1	—	1	83	849	6				

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
<i>Södermanlands regemente</i>	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Upplands inf.-reg.</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	7
<i>Livgrenadjärreg.</i>	2	6	4	3	—	3	2	4	1	—	—	—	25
<i>Jönköpings—Kalmar reg.</i>	3	4	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	13
<i>Livregementet till häst</i>	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
<i>Smålands arméartillerireg.</i>	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	1	—	16
<i>Svea ingenjörkår</i>	—	8	1	12	6	2	—	—	—	—	—	—	29
<i>Göta</i>	6	1	—	2	7	—	1	—	—	—	—	—	17
<i>Fälttegrafskåren</i>	1	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	6
<i>Svea trängkår</i>	2	—	—	—	4	2	2	—	—	—	—	—	10
<i>Int.-komp. i Stockholm</i>	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Infanteriskjutskolan</i>	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Norra arméfördelningen</i>	8	—	—	—	—	2	5	8	1	—	—	3	27
<i>Hälsinge regemente</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
<i>Jämtlands fältjägarreg.</i>	7	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	14
<i>Västernorrlands regemente</i>	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3
<i>Norrlands artillerireg.</i>	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	3	9
<i>Övre Norrlands trupper</i>	2	—	—	3	—	—	1	—	2	3	—	—	11
<i>Västerbottens regemente</i>	2	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	—	7
<i>Norrlands art.-reg. det.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Bodens artillerireg.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Bodens ingenjörkår</i>	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Gotlands trupper</i>	—	5	—	—	—	—	1	4	19	7	—	—	36
<i>Gotlands infanterikår</i>	—	5	—	—	—	—	—	4	19	7	—	—	35
<i>Gotlands artillerikår</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Difteri.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Norra skånska inf.-reg.</i>	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>Västra arméfördelningen</i>	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
<i>Göta artilleriregemente</i>	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
<i>Östra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Livregementet till häst</i>	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Norra arméfördelningen</i>	1	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	1	7
<i>Jämtlands fältjägarreg.</i>	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	5
<i>Västernorrlands regemente</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
<i>Norrlands dragonreg.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
<i>Övre Norrlands trupper</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Västerbottens regemente</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Gotlands trupper</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Påssjuka.													
<i>Södra arméfördelningen</i>	15	23	11	16	21	29	35	6	1	—	—	4	161
<i>Kronobergs regemente</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
<i>„ „ det.</i>	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3
<i>Hallands</i>	—	—	1	13	5	—	3	1	—	—	—	—	23

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
Södermanlands regemente	49	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Jönköpings—Kalmar reg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	8	58
Smålands arméartillerireg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14
Svea trängkår	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Intendenturkompaniet . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Infanteriskjutskolan . .	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
<i>Norra arméfördelningen</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	10	1	1	—	13
Dalregementet	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	8
Norrlands dragonregemente	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	1	—	5
<i>Övre Norrlands trupper</i>	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	138	152	291
Västerbottens regemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	6
Norrlands dragonregte . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Norrbottnens artillerikår .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
Norrbottnens regemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	126	186
Bodens artillerireg. . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	65	18	84
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8	1	10
<i>Gotlands trupper</i>	20	6	—	—	1	1	—	—	4	—	1	5	38
Gotlands infanterikår . . .	20	6	—	—	1	—	—	—	2	—	1	5	35
Gotlands artillerikår . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3
Slutsummor.													
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	3	1	2	11	29	34	16	18	13	3	1	12	143
Mässling	51	40	36	46	77	18	17	32	31	11	1	12	372
Tarmtyfus (m. paratyfus) .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Rödsot	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteri	3	5	—	—	2	1	1	—	1	1	1	1	16
Pässjuka	62	67	45	23	28	34	47	15	14	5	9	18	367
Kikhosta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Influensa	72	8	30	16	86	310	28	1	24	45	213	197	930
Akut barnförlamning . . .	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Epidemisk hjärnfeber . . .	—	—	1	—	—	—	1	1	4	2	—	—	10
Sömnssjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1

Anm. Tabellen upptager de under varje månad nyinsjuknade fallen.

Tab. 11. Smittsamma könssjukdomar bland fast anställda och värnpliktiga inom armén år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Dröppel (<i>Gonorrhoea</i>) med följsjukdomar				Enkelt ven. sår (<i>Ulcus molle</i>) med följsjukd.			Nyförvärvad syfilis (<i>Syphilis recens</i>)			Recidiverande syfilis (<i>Syphilis recidivans.</i>)					
	Behäftade med sjuk- domen vid insättelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade		Behäftade med sjuk- domen vid insättelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen vid insättelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen vid insättelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade	Behäftade med sjuk- domen vid insättelsen till tjänstgöring	Insjuknade under tjänst- göringstiden	Summa insjuknade
		Smittade utom förhållnings- orten	Smittade inom förhållnings- orten			Smittade utom förhållnings- orten	Smittade inom förhållnings- orten			Smittade utom förhållnings- orten	Smittade inom förhållnings- orten			Smittade utom förhållnings- orten	Smittade inom förhållnings- orten	
Fast anställda och värnpliktiga.																
Södra arméfördelningen	—	36	2	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västra																

Anm. Här angivna siffror avvika en smula från de i Tab. 9 meddelade, enär denna tabell i olikhet med Tab. 9 upptager även polikliniska fall.

Tab. 12. Dödlighet bland arméns manskap inom olika områden och efter ålder år 1928.

		Dödsorsaker									
		Dödligheten i ‰ av medel- presensstyrkan.									
		S u m m a d d a.									
		99. Självmord. <i>Suicidium</i> ¹									
		98. Olyckshändelse. <i>Causa mortiferi</i> ¹									
		XVII. Svulster. <i>Tumores</i>									
		89. Ak. ledgångsreumatism. <i>Polyarthrit. rheum. ac.</i>									
		82—83. Njursjukdom. <i>Nephritis</i>									
		XII. Matsmältningssjuka									
		Övr. andningsorganens sjukd.									
		69. Ak. lunginf. <i>Pneumonia acuta</i>									
		Andra cirkulationsorganens sjukdomar.									
		61. Hjärtstöcksinf. <i>Pericarditis</i>									
		Andra nervsystemets sjukdomar.									
		56. Öroninf. <i>Otitis media purulenta</i>									
		58. Hjärnhinneinf. <i>Mening. purulenta</i>									
		52. Hjärnblödning. <i>Hæmorrhagia cerebri</i>									
		VII. Åmneseptions m. å. sjukd.									
		38. Sömsjuka. <i>Encéphalitis lethargica</i>									
		29 b. Annan tuberkulos. <i>Tbc. organismorum aliorum</i>									
		29 a. Lungrot. <i>Tbc. pulm.</i>									
		27. Epidemisk hjärnfeber. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>									
		26. Akut barnförslänning. <i>Potomycetis anterior ac.</i>									
		21. Nervfeber. <i>Febris typhoides</i>									
		19. Inflyttas. <i>Infuenza epid.</i>									
		17. Difteri. <i>Diphtheria</i>									
		16. Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>									
		15. Masling. <i>Morbilla</i>									
		13. Rök. <i>Erysipelas</i>									
		12. Varfeber. <i>Septikæmia Pseudotuberculaemia</i>									
Områden.											
Södra arméfördeln. . .	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Västra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Östra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Norra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Övre Norrlandstrupper	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gotlands trupper . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ålder.											
Under 20 år	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20—25 år	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Över 25 år	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Summa	5	6	1	3	—	3	7	2	—	—	—

Anm. Tabellen upptager dödsfall bland arméns manskap samt befäl av manskaps grad. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i Tab. 8 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker).

¹ Därav 1 *furir* (drunkning under tjänstledighet), 1 *v. korpral* (drunkning under övning med varvsbåt) och 5 *värnpliktiga* (1 vid åkstad med lastautomobil överkörd av järnvägsståg, 1 påkörd av automobil, 1 vid körning med motorcykel slungad i gatan, 1 sparkad av häst i huvudet och 1 vid vedsägnings träffad av ett vedtrå i huvudet). — ² Självmördarna voro: 3 *furirer*, varav 1 genom dränkning (okänd orsak) och 2 med skjutvapen (okänd orsak), 1 *musikkorpral* genom dränkning (föda vid tjänsten), 2 *volontärer* med skjutvapen (okänd orsak) samt 1 *värnpliktig*, som hoppade ut genom ett fönster (akut sinnesförvirring).

Tab. 13. Revaccination av manskap vid armén år 1928.

Truppförband	Antal revac- cine- rade	Resultat			Truppförband	Antal revac- cine- rade	Resultat		
		Gott	Osä- kert	Intet			Gott	Osä- kert	Intet
Kronobergs reg.	945	858	—	87	Smålands arméart.-reg.	781	625	30	126
„ „ det. i K.	561	513	—	48	Artilleriets skjutskola	—	—	—	—
Hallands regemente . . .	822	738	—	84	Svea ingenjörkår . . .	503	386	17	100
Norra skånska inf.reg. .	741	680	14	47	Kusting.-komp. i W. . .	93	84	—	9
Södra „	779	719	5	55	Göta ingenjörkår . . .	551	514	—	37
Skånska kavallerireg. . .	503	430	—	73	Fälttelegrafkåren . . .	560	473	—	87
Wendes artillerireg. . .	728	693	1	34	Svea trängkår	547	528	—	19
Göta ing.-kår, kusting.k.	70	66	—	4	Int.komp., Stockholm .	194	190	—	4
Skånska trängkåren . . .	428	311	—	117	Krigsskolan, Stockh. . .	—	—	—	—
Skaraborgs regemente . .	867	846	—	21	Infanteriskjutaskolan .	278	246	—	32
Älvsborgs „	913	464	7	442	Dalregementet	733	654	3	76
Bohusläns „	734	580	—	154	Hälsinge regemente . . .	846	744	—	102
Värmlands „	730	571	—	159	Jämtlands fältjägarreg.	710	528	7	175
Livreg:s husarer	479	407	1	71	Västernorrlands reg. . .	851	709	—	142
Göta artillerireg.	747	553	128	66	Norrlands dragonreg. . .	402	362	8	32
Karlsborgs art.-reg. . . .	653	579	—	74	Norrlands art.-reg. . . .	639	564	5	70
Göta trängkår	564	443	4	117	Norrlands trängkår . . .	449	408	16	25
Int.komp. å Karlsborg . .	191	162	—	29	Västerbottens reg.	734	630	—	54
Svea livgarde	966	887	—	79	Norrlands dragonreg:s d.	137	128	—	9
Göta „	479	461	—	18	Norrbottnens artillerikår	322	291	—	31
„ „ fästningsbat.	621	621	—	—	Int.-komp. i Boden . . .	162	135	—	27
Livreg:s grenadjärer . . .	1032	937	5	90	Norrbottnens regemente	1452	1122	104	226
Södermanlands reg. . . .	1031	867	23	141	Bodens artillerireg. . . .	482	454	—	28
Upplands regemente . . .	984	947	—	37	Bodens ingenjörkår . . .	464	452	—	12
Livgrenadjärreg.	1064	929	3	132	Gotlands infanterikår . .	723	637	23	63
Jönköpings-Kalmar reg.	937	897	6	34	Gotlands artillerikår . .	263	262	—	1
Livregementet till häst	614	552	—	62					
Svea artillerireg.	1022	981	—	41					
					Summa	33 081	28 868	410	3 803

Anm. Av de här ovan upptagna voro 20 förut icke ympade.

Tab. 14 a. Å garnisonssjukhusen vårdade sjukdomsfall från armén och flottan år 1928.

S j u k h u s	Hela antalet ¹ sjuk- sängar d. 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Vårdade			Vård- dagar pr pa- tient
		in- tagna	av- lidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	220	2 463	29	39 770	109	134	39	16
Medicinska avd.	114	836	20	13 074	36	56	11	16
Kirurgiska avd.	70	1 242	9	17 980	49	70	16	15
Venerologiska avd.	36	494	—	8 716	24	38	6	18
Karlsborg	80	125	3	1 863	5	11	3	15
Boden (inkl. epidemiavd.)	230	1 640	9	20 241	55	89	26	12
Skövde, allmänna avd.	33	120	5	3 238	9	17	1	29
epidemiavd.	20	—	—	—	—	—	—	—
Visborg	78	600	1	5 378	15	61	1	9
Linköping, allm. avd.	96	803	1	7 584	21	53	3	9
öron-, näs-, halssjukd. . . }		78	—	1 012	3	9	1	10
Eksjö	86	1 292	5	11 008	30	94	4	8
Sollefteå	90	825	—	6 417	17	52	2	8
Summa	933	7 946	53	96 511	264	.	.	12

Anm. I tabellen medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Örebro militärsjukhus upphörde med sin verksamhet i slutet av 1927.

¹ Sjuksängar även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt.

Tab. 14 b. Antal platser, intagna, underhållsdagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen år 1928.

Garnisonssjukhus	Antal sjuk-platsér ¹ d. 31/12	Under året		Antal under-hålls-dagar	Antal vårdade			Vård-dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	220	424	37	12 795	35	70	19	29
Karlsborg	80	269	15	5 461	15	34	3	20
Boden	230	1 562	56	28 506	78	123	41	18
Skövde ²	53	561	26	10 742	29	37	13	19
Visborg	78	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	96	535	9	6 774	19	33	5	13
Eksjö	86	488	31	14 870	41	58	23	30
Sollefteå	90	409	22	16 853	46	63	25	41
Summa	963	4 248	196	96 001	263			23

Anm. Sjukhuset i Örebro har i slutet av år 1927 upphört.

¹ För hela sjukhuset, för civila enbart i regeln ej fastställt. — ² Utom epidemiavd.

Tab. 14 c. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1928.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Sjukhus	Kvarligt från föreg. år	Intagna					Summa vårdade	Utskrivna						Kvarligt v. årets slut	Antal underhållsdagar	
		Under 20 år	20—25 år	Över 25 år	Civila	Summa		Till fortsatt krigstjänst		Till annan sjukvårdsanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)	Summa			
								dagliga	odagliga							
Stockholm. I allt	67	301	1 751	411	424	2 887	2 954	2 352	54	34	29	405	2 874	80	59 565	
1. Armén . . .	29	136	1 028	168	—	1 327	1 358	1 274	31	16	17	—	1 388	18	19 517	
Marinen ⁴ . . .	18	165	723	248	—	1 136	1 154	1 078	23	18	12	—	1 181	23	20 253	
2. Officerare o. d.	—	—	14	78	—	87	87	81	—	1	4	—	86	1	1 327	
Underoff. o. d.	4	—	1	118	—	119	123	114	—	—	—	—	118	5	2 249	
Manskap . . .	37	291	1 712	83	—	2 086	2 123	1 994	54	33	13	—	2 094	29	33 030	
Anställdaarb. ¹	6	10	24	187	—	171	177	168	—	—	8	—	171	6	3 164	
Karlsborg. I allt ²	13	15	94	16	269	394	407	120	9	3	3	257	384	23	7 324	
Därav manskap	3	15	93	—	—	108	111	105	2	1	2	—	110	1	1 632	
Boden. I allt ²	97	213	1 320	107	1 562	3 202	3 290	1 551	68	1	9	1 547	3 176	123	48 747	
Därav manskap	27	211	1 298	27	—	1 586	1 563	1 452	67	1	7	—	1 527	36	18 861	
Skövde. I allt ²	32	16	90	14	561	681	713	109	5	—	5	563	682	31	13 980	
Därav manskap	3	15	90	4	—	109	112	99	5	—	4	—	108	4	3 117	
Visborg. I allt	2	67	524	9	—	600	602	569	8	21	1	—	599	3	5 378	
Därav manskap	2	67	524	5	—	596	598	568	8	21	1	—	595	3	5 251	
Linköping. I allt ²	11	99	749	33	535	1 416	1 427	869	—	14	1	527	1 411	16	15 870	
Därav manskap ⁵	9	99	746	17	—	862	871	851	—	14	—	—	865	6	8 886	
Eksjö. I allt ²	40	51	1 215	26	488	1 780	1 820	1 243	20	34	5	478	1 780	40	25 878	
Därav manskap	14	51	1 215	15	—	1 281	1 295	1 233	20	34	5	—	1 295	3	10 693	
Sollefteå. I allt ²	40	90	705	30	409	1 234	1 274	803	12	15	—	410	1 240	34	23 000	
Därav manskap	7	90	704	25	—	819	826	797	12	15	—	—	824	2	6 260	
Summa	302	852	6 448	646	4 248	12 194	12 496	7 616	169	121	53	4 187	12 146	350	192 242	
Därav																
1. Armén . . .	95	687	5 724	398	—	6 809	6 904	6 537	146	103	41	—	6 827	77	75 984	
Marinen ⁴ . . .	18	165	724	248	—	1 137	1 155	1 079	23	18	12	—	1 182	23	20 257	
Civila . . .	189	—	—	—	4 248	4 248	4 237	—	—	—	—	4 187	4 187	250	96 001	
2. Offic. o. d. .	—	—	26	112	—	138	139	130	—	1	5	—	136	2	1 882	
Underoff. o. d.	4	—	8	154	—	157	161	150	—	—	6	—	156	5	2 641	
Manskap . . .	102	889	6 882	176	—	7 897	7 499	7 096	168	119	82	—	7 415	84	86 960	
Anställdaarb. ¹	7	13	87	204	—	254	261	240	1	1	10	—	252	9	4 758	

¹ Vid armén och marinen. — ² Från marinen inga. — ³ Epidemiavd. vid Källedal ej medräknad. Se även not 2. — ⁴ Jämte flyget med 81 intagna, 1 341 underhållsdagar. — ⁵ D:o 5 resp. 165. — ⁶ Se not 4 och 5.

Tab. 15. Å garnissonssjukhusen vårdade militära sjukdomsfall år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnissonssjukhuset i							Summa sjuk- domsfall	
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Elksjö	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	19	—	—	—	—	1	—	—	20
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar.									
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	54	4	6	5	52	—	12	5	128
Erysipelas	—	1	8	—	—	1	1	—	11
Scarlatina	4	—	11	—	—	—	—	—	15
Diphtheria	5	—	1	—	—	—	—	1	7
Morbilli	8	15	—	—	34	17	18	3	95
Rubeola	5	2	39	—	14	1	75	—	136
Parotitis epidemica	13	—	16	—	2	13	38	—	82
Influenza epidemica	5	3	150	—	28	—	58	—	244
Varicellæ	1	—	4	—	1	—	—	—	6
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis. Paratyphus	4	—	—	—	1	—	—	—	5
Dysenteria	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebrospinalis epidemica	—	1	—	—	—	—	1	2	4
Encephalitis lethargica	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Tetanus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberculosis pulmonum, laryngis	73	1	24	—	1	7	3	3	112
» ossium et articularum	6	—	4	—	—	—	—	—	10
» lymphoglandularum	6	—	8	—	—	3	—	—	17
» organorum aliorum	11	—	2	—	—	—	—	—	13
Syphilis acquisita	42	—	—	—	—	—	—	—	42
Ulcus molle	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	132	—	4	—	6	6	3	7	158
Febris. Febricula (vacc-feber)	7	—	73	—	11	16	106	36	249
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	8	—	—	—	1	—	16
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.									
Anæmia	11	—	—	1	—	—	—	—	12
Leuchæmia	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	2	—	5	—	—	—	—	—	7
IV. Ämnesomsättningssjukdomar.									
Diathesis urica. Arthritis urica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diabetes mellitus	7	—	2	—	—	—	1	—	10
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	3	—	—	—	—	—	10
V. Kroniska förgiftningssjukdomar.									
Alcoholismus chronicus	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI. Nervsystemets sjukdomar.									
Meningitis cerebri. Meningitis cerebro-spinalis	6	—	—	—	—	—	1	—	7
Trombosis, hemorrhagia cerebri	4	—	1	—	—	—	—	—	5
Lues cerebrospinalis	6	—	—	—	—	—	—	—	6
Neuritis. Neuralgia	35	—	10	3	6	5	—	4	63

TAB. 15 (forts.). Å GARNISONSSJUKHUSET VÅRDADE MILITÄRA SJUKDOMSFALL. 105

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Samma sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Väby	Linköping	Båstad	Sollefteå	
Paresis	7	—	—	1	—	—	—	—	8
Epilepsia	1	—	—	—	—	1	—	1	3
Hysteria	9	—	—	—	—	—	—	1	10
Neurasthenia	86	—	13	—	—	7	5	7	118
Övriga hithörande sjukdomar	5	1	4	—	3	1	—	1	15
VII. Sinnessjukdomar	4	—	5	—	2	1	—	2	14
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar.									
Pericarditis	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Endocarditis, Myocarditis ac.	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr.	38	—	26	5	—	5	1	3	78
Cardiosclerosis. Cor adiposum	5	1	—	—	—	—	4	—	10
Neurosis cordis	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Arteriosclerosis. Endarteriitis	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Phlebitis	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Aneurysma	68	2	3	—	1	—	—	—	74
Varix	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Thrombosis. Embolia	—	—	2	—	—	1	1	1	5
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX. Andningsorganens sjukdomar.									
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	175	1	19	6	4	6	4	3	218
Morbi laryngis	13	—	9	—	6	3	—	11	42
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	56	14	129	3	47	129	336	185	301
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	6	—	—	1	—	—	—	2	9
Bronchiectasia	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Asthma bronchiale	4	—	—	—	2	2	1	—	9
Pneumonia crouposa acuta	31	3	24	23	3	8	1	—	36
Bronchopneumonia acuta	70	1	7	1	3	—	5	13	100
Emphysema alveolare pulmonum	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Pleuritis. Empyema pleuræ	48	2	13	12	8	2	1	2	88
Övriga hithörande sjukdomar	36	—	—	2	—	—	—	—	38
X. Matsmältningsorganens sjukdomar.									
Stomatitis. Noma	2	—	—	—	—	—	1	—	3
Tonsillitis ac. Angina tonsillaris. Pharyngitis ac.	97	2	332	3	102	293	161	232	1 122
Peritonsillitis acuta	19	—	—	—	2	—	—	2	23
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	58	2	8	—	—	—	—	—	68
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	23	10	72	4	2	40	7	60	218
Gastritis chronica	2	—	—	—	—	—	—	3	5
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	55	1	6	4	1	4	2	5	78
Neurosis ventriculi	60	—	1	—	—	—	—	3	64
Entero-colitis chronica	4	—	1	—	—	—	—	7	12
Appendicitis	131	5	40	13	4	—	—	12	205
Hepatitis. Cirrhosis	5	—	1	—	—	—	—	—	6
Ileus. Volvulus	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Hernia	40	2	15	—	1	2	1	1	62
Cholelithiasis	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Icterus. Icterus catarrhalis	14	—	1	—	—	—	1	—	16
Peritonitis acuta et chronica	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	26	1	6	3	2	14	—	—	52

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjukdomsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Eksjö	Sollefteå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar.									
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	18	1	2	—	2	1	3	8	35
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	9	—	7	—	3	—	2	2	23
Pyelitis. Cystopyelonephritis	4	—	—	1	—	—	—	—	5
Nephrolithiasis	7	1	4	—	—	—	—	—	12
Cystitis	7	1	1	—	—	1	—	2	12
Urethritis	10	—	—	—	2	—	—	—	12
Stricture urethræ	2	—	2	—	—	—	1	—	5
Övriga hithörande sjukdomar	10	1	38	—	3	12	—	15	79
XII. Könsgorganens sjukdomar.									
Hypertrophia prostatae	2	1	—	—	—	—	—	—	3
Prostatitis. Abscessus prostatae	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Orchitis. Epididymitis	15	2	1	—	—	1	—	—	19
Phimosis. Paraphimosis	21	—	—	—	—	—	—	—	21
Övriga hithörande sjukdomar	41	1	5	—	—	2	1	1	51
XIII. Musklernas, ledgångarnas samt ben-systemets sjukdomar.									
Myitis. Rheumatismus musculorum	26	2	4	—	8	5	22	9	76
Tendovaginitis	4	—	8	—	6	6	4	1	29
Bursitis. Hygroma	9	—	—	—	2	3	1	—	15
Synovitis. Arthritis	12	—	14	—	7	15	24	20	92
Polyarthritis rheumatica acuta	23	2	26	3	11	10	2	—	77
Polyarthritis rheumatica chronica	4	—	—	—	2	—	—	—	6
Arthritis deformans	24	—	2	1	—	—	—	—	27
Anchylitis	2	—	9	—	—	3	—	—	14
Corpus liberum in articulo	6	1	2	1	—	—	—	1	11
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	37	—	3	—	—	1	—	—	41
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	31	—	10	—	3	—	—	8	52
Osteomalacia	30	—	—	—	—	—	—	—	30
Övriga hithörande sjukdomar	7	—	29	—	6	24	—	—	66
XIV. Hudens sjukdomar.									
Erythema multiforme et nodosum	8	—	3	—	1	1	1	—	14
Urticaria	3	—	8	—	1	2	—	2	16
Zoster	2	—	1	—	—	—	2	—	5
Eczema	99	1	14	—	2	5	2	7	130
Psoriasis	15	—	4	—	—	—	—	—	19
Impetigo	8	—	—	—	2	—	—	3	13
Acne	55	—	—	—	—	—	—	1	56
Folliculitis	9	—	—	—	—	—	—	—	9
Furunculosis, Furunculus	45	1	32	—	8	4	—	10	100
Carbunculus	21	—	—	—	3	—	25	—	49
Tricophytia	15	—	—	—	1	—	—	—	16
Scabies	79	—	30	—	4	4	5	9	131
Unguis incarnatus	15	1	2	—	—	2	3	—	23
Övriga hithörande sjukdomar	94	1	11	—	2	2	2	5	117

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i							Samma sjuk- domsfall	
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Ekås	Sollefteå	
XV. Öronsjukdomar.									
Morbi meatus auditorii externi	4	1	—	1	—	—	—	2	8
Morbi tubæ Eustachii	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Otitis media catarrhalis	6	2	16	5	—	1	—	—	30
Otitis media purulenta	37	2	—	4	12	—	10	11	76
Mastoiditis	4	—	—	4	—	—	—	—	8
Övriga hithörande sjukdomar	5	—	6	1	—	—	—	—	12
XVI. Ögonsjukdomar.									
Conjunctivitis æstivalis, cat., phlyctænulosa	10	—	6	1	3	1	—	2	23
Keratitis phlyctænulosa, ulcerosa	4	—	2	—	1	—	—	—	7
Iritis, iridocyclitis	1	—	6	—	—	—	—	—	7
Övriga hithörande sjukdomar	12	1	3	—	—	3	—	1	20
XVII. Svulster.									
Carcinoma	8	—	2	—	—	—	—	—	10
Sarcoma	3	—	1	—	—	—	—	—	4
Andra svulster	6	—	1	—	—	—	—	—	7
XVIII. Andra sjukdomar.									
Diabetes insipidus	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Struma	5	—	3	—	—	—	—	1	9
Astenia	14	—	—	—	—	—	—	—	14
Övriga hithörande sjukdomar	9	—	—	—	—	—	—	1	10
XIX. Skador och förgiftningar.									
Sår utan komplikationer. <i>Vulnus</i>	70	3	55	—	10	29	30	11	208
Kontusion. <i>Contusio</i>	63	5	27	—	34	5	15	—	149
Inträngd främmande kropp	5	—	—	—	—	—	—	—	5
Varbildning av främmande kropp, skada å huden eller subkutana bindväven. <i>Sepsis</i>	11	—	—	—	—	—	—	—	11
Ledvrickning. <i>Distorsio. Luxatio</i>	79	3	37	—	16	34	14	—	183
Utgjutning i led. <i>Synovitis traum., Hamarthrosis</i>	10	1	—	—	—	—	—	—	11
Öppnande av någon av de större lederna. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Benbrott, enkelt. <i>Fractura simplex</i>	120	7	—	—	2	18	26	—	173
" komplicerat. <i>Fractura complicata</i>	7	—	—	—	—	—	—	—	7
Avskärning av muskel, sena, nerv	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Skada å större kärl	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krossning, avhuggning, avslitning. <i>Amputatio traumatica. Laceratio</i>	11	—	—	—	—	3	—	—	14
Förbränning. <i>Combustio</i>	5	1	2	—	2	—	—	—	10
Förfrysning. <i>Congelatio</i>	1	—	2	—	—	—	—	—	3
Skada å lever, mjälte, njure, urinblåsa	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Öppnande av lung- eller hjärtsäck. <i>Vulnus perforans</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hjärnskakning. <i>Commotio cerebri</i>	7	—	5	—	—	—	—	1	13
Brott å hjärnskålens botten. <i>Fractura baseos cranii</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slag å ögat. <i>Contusio oculi</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	2
Övriga skador å ögat	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Ruptura musculorum</i>	12	—	—	—	—	—	—	—	12
Förgiftning	4	—	—	—	—	—	—	—	4
Andra skador	29	—	—	—	—	2	2	6	39
Observationspatienter. Konvalescenter	131	3	112	—	92	29	68	87	522

Anm. Här redovisas endast de under året intagna. — De civila sjukdomsfallen uteslutna.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. rad	död
Osteitis p. fractur. compl. mandibul.	1	Incision sequestrotomi	1	—	—
Caries dent.	1	Extraction	1	—	—
Progeni	3	Operation enl. Aleman	2	—	—
Fractura oss. zygomat.	1	Blodig repos. spiksträck.	1	—	—
> compl. mandib.	1	Sårtoilette tandskeneförband	1	—	—
Fractura oss. nasal. c. dislocat.	2	Reposition	1	—	1
Peritonsillitis ac.	28	Incision	27	—	—
Tonsillitis hypertr.	96	Tonsillectomi	96	—	—
VI.					
Torticollis congen.	1	Resection av sterno-cleido	1	—	—
VII.					
Pleurit. exsud.	1	Thoracocentes	1	—	—
Empyema pleuræ	3	Revbensresektion, thoracotomi	3	—	—
XI.					
Cholecystit. ac. cholelithiasis	1	Cholecystectomi	1	—	—
Cholelithiasis	1	> + choledochotomi + drainage	1	—	—
Cholecystit. ac. gangr.	1	>	—	—	1
Abscessus subphrenic.	2	Revbensresekt. laparotomi	1	—	1
Ruptura lienis	1	Mjälteextirp. + toilette av buk- hålan	1	—	—
XIV.					
Ulcus ventriculi	1	Resektion (Billroth II) + G. E. R. P.	1	—	—
> perf. duodeni c. peritonit.	1	Duodenoraphi + toilette av buk- hålan	1	—	—
> chronic. duodeni. c. anæmia secund. gravis.	4	1) Blodtransfusion. 2) Laparotomi + G. E. R. P.	4	—	—
> chronic. duodeni	4	Resektion (Billroth II) + G. E. R. P.	—	—	1
Cancer ventriculi	1	>	4	—	1
> inop. c. ascit.	1	Explorativ laparotomi	—	—	1
XV.					
Colit. ulceros.	1	Cæcostomi	1	—	—
Ileus c. divertic. Meckel	1	Laparotomi + lösning av adhären- ser + extirp. av divertik.	1	—	—
Cancer coli inoperabil.	1	Colostomi	1	—	—
XVI.					
Appendicitis chron.	2	Appendectomi	2	—	—
> ac. catarrh.	46	>	46	—	—
> gangræn.	60	>	60	—	—
> perf. c. abscc.	7	> + drainage	7	—	—
>	3	Laparotomi + drainage	3	—	—
>	1	Appendectomi (fritid)	1	—	—
Frisk appendix.	3	> en passant	3	—	—
Appendicit. ac. c. peritonit. liber.	2	Appendect. + toilette av buk- hålan + drainage	1	—	—
Peritonitis diffusa	1	Laparotomi + toilette av buk- hålan + drainage	1	—	—

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
XVII.					
Hernia inguinalis indir.	3	Radikalop. enl. Bassini	3	—	—
„ „ „	14	„ „ B.-Schultén	14	—	—
„ „ „	2	„ „ B.-S. Girard	2	—	—
„ „ „ + hydrocele funiculi	2	„ „ B.-S. + exstirpation	2	—	—
„ „ „ recid.	2	„ „ Bassini-Schultén	2	—	—
„ „ „	1	„ „ Bassini	1	—	—
„ „ directa	1	„ „ Bassini-Schultén	1	—	—
„ „ congen.	4	„ „ „	4	—	—
„ „ „	2	„ „ Bassini	2	—	—
„ femoral.	1	„ „ Fabricius	1	—	—
„ lin. alb.	1	„ „ Mayo	1	—	—
„ inarc.	1	1) „ „ Bassini-Schultén, 2) Appendectomi	—	—	—
„ pariet. abdomin.	1	„ „	1	—	—
XVIII.					
Fistula ani	1	Klyvning + Termokauterisering	1	—	—
„ „ c. abscessu	3	Incision + klyvning	3	—	—
Contractura ani	6	Dilatation forcée	6	—	—
Tumor. haemorrhoid. ext.	7	Exstirpation	7	—	—
„ „ int.	1	Radikalop. enl. Whitehead	1	—	—
Abscess. ad anum.	4	Incision	4	—	—
Polyp. recti	1	Exstirpation	1	—	—
XX.					
Nephrolithiasis	2	Nephrolithotomi	2	—	—
Tuberculosis renis	2	Nephrectomi	2	—	—
Abscessus paranephrit.	1	Incision + drainage	1	—	—
XXIII.					
Ruptura frenuli præputii	1	Sutur	1	—	—
Abscessus paravesical p. rupturam. urethræ	1	1) Incision + drainage, 2) Epieys- tostomi	1	—	—
Phimosis	7	Circumcision	7	—	—
Paraphimosis	3	Dorsalsnitt	3	—	—
Synechia congen. frenul. præputii	1	Lysis	1	—	—
XXIV.					
Hydrocele test	3	Radikalop. enl. Winkelmann	3	—	—
Spermatocele test.	1	Exstirpation	1	—	—
Varicocele	13	Venresection + suspensoriebildn.	13	—	—
Epididymit. tbc.	2	Epididymektomi	2	—	—
„ orchit. tbc.	1	Ablatio	1	—	—
Orchit. tbc.	1	„	1	—	—
Chryptorchismus	1	Radiokalop. enl. Åkerblom	1	—	—
XXVII.					
Absc. tbc. congest. brachii	1	Revision	1	—	—
„ „ „ inguin.	2	Revisioner	2	—	—
„ „ „ anticrur.	1	Incision	1	—	—
Tbc. articul. cubit.	1	Resektion av armbågsled.	1	—	—
„ carpi. operata	1	Revision	1	—	—

1 Kvarliggande.

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	frisk el. förbättr.	oförbät- rad	död
Osteitis tbc. oss. cox.	1	Osteotomi + excochleation	1	—	—
Coxitis tbc.	1	Resection av höftled.	1	—	—
" sept. c. abscessu intermusc.	1	Incisioner	1	—	—
Periostit supp. dig. man.	1	Incision	1	—	—
Osteoperiostit. tibiae	1	" + sequestrotomi	1	—	—
Osteit. tib.	2	Uppmejsling	2	—	—
Osteomyelit. calcen.	1	"	1	—	—
" op.	1	Incision + utakrapning	1	—	—
"	1	" + sequestrotomi	1	—	—
Anchyl. artic. metacarp-phalan- geal.	1	Ledplastik	1	—	—
Anchyl. artic. metacarp-phalan- geal.	1	Exarticulation	1	—	—
Arthrit. deform. artic. interphal. dig. man.	1	Ledplastik	1	—	—
Arthrit. deform. artic. interphal. dig. man.	1	Exarticulation	1	—	—
Arthrit. deform. artic. metatarsophalang.	1	Ledplastik	1	—	—
Hallux valgus.	1	Bursectomi + sentransplantation	1	—	—
"	1	Op. enl. Schede	1	—	—
Exostos. subungual. ped.	1	Avmejsling	1	—	—
Digitus malleus ped.	3	Ledresection + tenotomi	3	—	—
"	3	Tenotomier	3	—	—
"	3	Exarticulation	3	—	—
"	1	Exstirpation av clavus	1	—	—
" varus	1	Exarticulation	1	—	—
Contractura cicatrici. digit. man.	1	Excision av hudarr	1	—	—
" Dupuytren	1	Exstirpation av aponeuros	1	—	—
" dig. man.	1	Tenolys	1	—	—
" gen.	1	Tenotomi	1	—	—
Osteochondr. dissec. capit. humeri	1	Arthrotomi + broskexcision	1	—	—
" sec. artic. cu- biti	1	" + extraktion	1	—	—
" gen. c. corp. mobil.	1	" + "	1	—	—
Pyarthros. gen.	1	" + drainage	1	—	—
Hydrops gen.	8	Punction + utspolning	8	—	—
Haemarthros. gen.	5	" + "	5	—	—
Chondromalacia posttraumat. patell. c. corp. lib.	6	Arthrotomi + broskexcision	6	—	—
Corpus mobil. suspect. genu.	1	" + " extraktion	1	—	—
" suspect. artic.	3	Explorativ arthrotomi	3	—	—
Luxatio humeri	1	"	1	—	—
Ruptura menisc. lateral.	1	Reposition	1	—	—
" medial.	13	Meniscectomi	13	—	—
" total. lig. cruciat. gen.	1	Arthrotomi	1	—	—
Corpus mobil. cubiti	3	Arthrotomi + extraktion	3	—	—
Fractura humeri	1	Reposition + sträck	—	—	—
" comminut. humeri	1	" + "	1	—	—
"	1	Osteosyntes	1	—	—
" multipl. intraarticular. humeri et radii	1	Blodig reposition + osteosyntes	—	—	—
" ulnæ c. dislocat.	1	Reposition + gips	1	—	—
" comminut. ulnæ operat.	1	Avmejsling av callus luxurians	1	—	—
" radii typica	3	Reposition + gips	3	—	—
" c. subluxat. volar.	1	" + "	1	—	—

1 Kvarliggande.

1	2	3	4		
			Pat. utskriven		
Sjukdom	An- tal fall	Operation	frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
Fractura invet. oss. navic.	2	Exstirpation av benfragment . . .	2	—	—
» metacarp.	1	Reposition + sträck	1	—	—
» »	1	Blodig repos. + sträck	1	—	—
» » comminut. compl.	1	Sårexcis. + teno-neuro- et myoraphi . . .	1	—	—
» intraartic. basis metacarp. I (Bennet)	1	Osteosyntes	1	—	—
» compl. phal. man.	1	Sårexcision + sutur	1	—	—
» » »	1	Nagel-evulsion	1	—	—
» » »	1	Reposition + extension	1	—	—
Amputatio traum. phal. man.	4	Amputation	4	—	—
» » »	1	Exarticulation	1	—	—
» phal. ped.	1	»	1	—	—
Fractura femor.	1	Reposition + spikextension	1	—	—
» » c. dislocat.	1	Osteosyntes	1	—	—
» complic. tibiæ	1	Sårexcision + repos. + gips	1	—	—
» tibiæ et fibul.	4	Reposition + gips	4	—	—
» » »	1	Osteosyntes	1	—	—
» » »	1	Spikextension	1	—	—
» comminuta tibiæ et fibulæ	1	Reposition + spikextension	1	—	—
» fibulæ et mall. medial. tibiæ	1	Osteosyntes + gips	1	—	—
» supramalleolar. fibulæ proc. postero-lat. tibiæ	1	Reposition + gips	1	—	—
» bimalleolar.	1	» + »	1	—	—
» comminuta phal. ped.	1	Eyulsio unguinis	1	—	—
Pseudartros. humeri p. fract. humeri	1	Sequestrotomi + bentransplantation . . .	1	—	—
» tibiæ	1	Bentransplantation + resection . . .	1	—	—
Vulnus lacerat. perf. gen.	1	Sårexcision + utspoln. + sutur . . .	1	—	—
» » perf. gen. c. corp. liber.	1	Sårexcision + arthrotomi + extrac- tion av fri kropp + utspoln. + sutur . . .	1	—	—
Tendovaginit. tbc. carpi	1	Exstirpation av bursa	1	—	—
Abscisio tendin.	5	Tenoraphi	5	—	—
Tendovaginit. supp. digit. man.	4	Incision	4	—	—
Ruptura muscular.	2	Myoraphi	2	—	—
Haematoma intermuscul.	6	Incision + uttömning	6	—	—
» subunguale	1	Nagelevulsion	1	—	—
» »	1	Incision	1	—	—
Myosit. ossificans.	1	Exstirpation	1	—	—
Hernia muscular.	1	Fascioraphi	1	—	—
Bursit. ac.	2	Incision	2	—	—
» chronic.	3	Exstirpation	3	—	—
Pes plano-valg. contract.	5	Redressement	1 ⁴	—	—
Clavus bursat. dig. ped.	2	Amputation av phalang	2	—	—
Unguis incarnat.	14	Radikalop. enl. König	14	—	—
Onychogryphosis	8	Total unguetomi	8	—	—
Varices	9	Hög underbind. + venexstirpation . . .	9	—	—
»	14	Venexstirpation	14	—	—
»	24	Injektionsbehandling	24	—	—
XXVIII.					
Vulnus perf. art. et tendovagin.	1	Sårexcision + sutur. lambåplastik + thierschning	1	—	—
»	24	Sårexcision + sutur	2 ²²	—	—
»	3	Nagelevulsion	3	—	—
» infect.	8	Incision	8	—	—
» sclopetar. infect.	3	»	3	—	—

¹ Dessutom 1 kvarliggande. — ² Dessutom 2 kvarliggande.

1 Sjukdom	2 An- tal fall	3 Operation	4 Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	otvåk- rad	död
Vulnus sclopetar. infect. c. corpor. alien.	1	Incision + extraction	1	—	—
Panaritium	11	Incision	11	—	—
Laceratio c. corp. alien.	1	Sårtoilette + sutur	1	—	—
Mors. serpent.	1	Incision	1	—	—
Abscessus, phlegmone	34	,	34	—	—
Paronychia	1	,	1	—	—
,	2	Nagelevulsion	2	—	—
Lymphadenit. supp.	11	Incision	11	—	—
, tbc.	5	, + excochleation	5	—	—
Erysipelas c. abscessu	1	,	1	—	—
Furunculus	17	,	17	—	—
Carbunculus	7	Op. för karbunkel	7	—	—
Hidradenit.	4	Incision	4	—	—
Atheroma	7	Exstirpation	7	—	—
, infect.	9	Incision + excochleation	9	—	—
Fibroma	1	Exstirpation	1	—	—
Keloid	1	Excision	1	—	—
Lipoma	3	Exstirpation	3	—	—
Papilloma	3	Excision	3	—	—
Cysta dermoid.	1	Exstirpation	1	—	—
, infect.	1	Incision + excochleation	1	—	—
Naevus pigmentos	2	Exstirpation	2	—	—
Corpus alien.	1	Incision + extraction	1	—	—
, p. osteosyntes	3	, +	3	—	—
Cysta epitheloid. traum.	1	,	1	—	—
Epithelioma	1	Excochleation	1	—	—
Verruca	11	,	11	—	—
Ulcus varicos.	1	Tierschning	1	—	—
Röntgenulcus	1	Excision + lambåplastik	1	—	—
Aneurysma arterial. traumat.	1	Exstirpation	1	—	—
Summa 1044			1023	—	6

Anm. Tabellen avser endast militära patienter.

Tab. 17. Å garnisonssjukhuset i Boden operativt behandlade sjukdomsfall och utförda operationer å *intagna* militära patienter år 1928.

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättr. död	död
I.					
Vulnus cont. capillit.	4	Sårtoilette + Suture	4	—	—
Corpus alienum faciei	1	Extraction	1	—	—
II.					
Härom särskild rapport.					
III.					
Otitis media ac.	3	Paracentes	3	—	—
„ „ „ c. mastoidit.	1	Uppmejsling + antrotomi	1	—	—
IV.					
Deviatio et crista septi nasi	3	Submucös septumresektion	3	—	—
Hypertrophia conchae	2	Conchotomia	2	—	—
Sinusitis maxillaris	7	Upprepade punktioner	7	—	—
„ frontalis c. abs. retrobulb.	1	Uppmejsling	1	—	—
V.					
Periostitis alveolar.	3	Incision	3	—	—
Hypertrophia tonsill.	7	Dubbelsidig tonsillectomi	7	—	—
Veget. adenoid.	3	Skrapning	3	—	—
Fibroma linguae	1	Extirpatio	1	—	—
VI.					
Phlegmone et lymphadenitis supp. colli	1	Incision	1	—	—
Lymphadenitis colli tbc.	3	Tracheotomia	3	—	—
VIII.					
Empyema pleurae	4	Resectio costae + thoracotomi	4	—	—
„ „ recid.	1	Revision	1	—	—
Vulnus thorac. sclop. v. contus.	1	Sårtoilette + sutur	1	—	—
XVI.					
Append. ac. catarrh. et ulcer.	7	Appendectomy	7	—	—
„ „ gangr. et phleg.	14	„	13	—	1
„ „ gangr. perfor. c. perit. diff.	2	„	2	—	—
„ chronica	4	„	4	—	—
Absc. intra- et retroperiton. e append.	1	Incision	—	—	1

¹ Död i peritonit.

1	2	3	4			
			Pat. utskriven			
Sjukdom	An- tal fall	Operation	försk. el. förbättr.	rad	oförbättr.	död
XVII.						
Hernia inguin. directa et indir. mobil. et irrepon.	11	Rad. op. enl. Bassini eller Bassini- Schultén eller Girard	11	—	—	—
Hernia umbilicalis	1	Rad. op.	1	—	—	—
, in cicatrice	1	,	1	—	—	—
XVIII.						
Periproctitis	2	Incision	2	—	—	—
Fistula ani	2	Excision	2	—	—	—
XXIII.						
Phimosis	1	Operation	1	—	—	—
Leucoplacia praeput.	1	Exstirpation	1	—	—	—
XXIV.						
Retentio testis	2	Ablatio testis	2	—	—	—
Hydrocele	1	Op. enl. Winkelmann	1	—	—	—
Varicocele	2	Op. enl. G. Nilsson	2	—	—	—
XXVII.						
Hallux rigidus	1	Tenotomia	1	—	—	—
Contractura Dupuytreni	1	Excision	1	—	—	—
, dig. post tendovaginit	2	Fingerexarticulation	2	—	—	—
,	1	Excision av ärr	1	—	—	—
Digitus mallens	1	Exarticulation	1	—	—	—
Osteocondritis dissic. genu	1	Extr. av fri kropp + utskrapning	1	—	—	—
Hidroadenitis	7	Incision	7	—	—	—
Tendovaginitis septica	1	Klyvning	1	—	—	—
Carbunculus	1	Incision	1	—	—	—
Phlegmone	1	,	1	—	—	—
Bursitis	1	,	1	—	—	—
Lymphadenitis	6	,	6	—	—	—
Panaritium	2	,	2	—	—	—
Unguis incarnatus	2	Op. enl. König	2	—	—	—
Varices	1	Hög underbindning + exstirp.	1	—	—	—
Laceratio manus	1	Fingeramputation	1	—	—	—
Fractura navicularis	1	Exstirpation	1	—	—	—
, metacarpalis	1	, + gips	1	—	—	—
,	1	, av fragment	1	—	—	—
, femoris	1	Extraktion enl. Schmetz	1	—	—	—
,	2	Reposition + gips	2	—	—	—
, fibulae	3	, +	3	—	—	—
, tibiae	5	, +	5	—	—	—
, complicata tibiae	1	Blodig reposition + sutur + gips	1	—	—	—
, metatarsae	8	Reposition + gips	8	—	—	—
Laesio menisci genu	2	Artrotomi + meniskresektion	2	—	—	—
,	8	Reposition + gips med eller utan knäpunktion	8	—	—	—
Abcisio tendin.	1	Sensatur	1	—	—	—
Ruptura inveterat. tendin.	1	Senplastik	1	—	—	—

1	2	3	4		
Sjukdom	Antal fall	Operation	Pat. utskriven		
			frisk el. förbättr.	oförbättrad	död
Abcisio muscul.	1	Muskelsutur	1	—	—
Corpus alienum	3	Extraktion	3	—	—
Oresorberbart osteosyntesmaterial	2	’	2	—	—
Fibroma digiti	1	Exstirpation	1	—	—
XXVIII.					
Vulnus	12	Sutur med eller utan excision	12	—	—
Defectus cutis	1	Transplant. enl. Thiersch	1	—	—
Furunculus et carbunculus	5	Incision	5	—	—
Abcessus et phlegmone	5	’	5	—	—
’ tbc. congest.	1	Utskrapning	1	—	—
Verrucae	1	Electrocoagulation	1	—	—
Cysta atheroma	1	Exstirpation	1	—	—
Summa	196		194	—	2

Anm. Tabellen avser endast militära patienter.

Tab. 18. Utgifter för truppveterinärvården 1 juli 1927—30 juni 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			Kostnad pr häst och dag i öre								
	Häst-tjänstgörings-dagar	Utgifter, kronor	Nyanskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbrukningsmateriel	Medikamenter	Transportkostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Södra arméfördelningen.											
Norra skånska infanteriregementet	12 316	1 288.24	0.38	2.85	0.37	6.28	0.55	0.03	—	—	10.46
Södra skånska infanteriregementet	9 662	235.74	0.22	1.68	—	0.15	0.36	0.03	—	—	2.44
Kronobergs regemente	11 322	498.61	—	2.33	0.02	1.22	0.79	0.04	—	—	4.40
Kronobergs reg:tes det. Karlskrona	3 070	316.99	—	7.48	—	0.25	0.64	—	—	1.95	10.82
Hallands regemente	10 718	667.79	0.10	1.60	0.18	1.96	2.27	0.12	—	—	6.23
Skånska kavalleriregementet	174 815	8 364.65	2.03	0.31	0.37	1.03	0.89	0.03	—	0.12	4.78
Wendes artilleriregemente	140 186	5 792.86	0.25	1.06	0.18	1.92	0.68	0.01	—	0.03	4.13
Skånska trängkåren	22 793	869.74	0.61	1.52	0.36	0.34	0.97	0.01	—	—	3.81
Västra arméfördelningen.											
Skaraborgs regemente	10 623	496.35	0.26	3.04	—	0.71	0.66	—	—	—	4.67
Älvsborgs regemente	11 824	751.41	0.20	3.89	—	1.13	1.10	0.06	—	—	6.38
Bohusläns regemente	10 125	514.38	—	3.84	—	0.81	0.91	0.02	—	—	5.08
Värmlands regemente	10 374	622.18	0.27	4.72	—	0.72	0.29	—	—	—	6.00
Livregementets husarer	177 436	7 075.82	0.19	1.34	0.07	0.90	1.48	0.01	—	—	3.99
Göta artilleriregemente	127 122	6 092.26	0.28	2.17	0.16	1.16	0.99	0.03	—	—	4.79
Karlsborgs artilleriregemente	24 614	795.39	0.02	2.09	0.05	0.09	0.98	—	—	—	3.23
Göta trängkår	23 949	924.93	0.55	1.02	0.24	1.17	0.87	0.01	—	—	3.86
Östra arméfördelningen.											
Svea livgarde	11 238	815.79	0.82	4.06	—	1.90	0.48	—	—	—	7.26
Göta livgarde	13 828	1 019.03	0.12	4.50	—	1.74	0.99	0.02	—	—	7.37
Livregementets grenadjärer	12 556	725.30	0.13	4.54	—	0.71	0.39	0.01	—	—	5.78
Upplands regemente	22 215	1 038.93	0.27	2.72	—	1.12	0.50	0.07	—	—	4.68
Södermanlands regemente	12 960	576.78	0.21	2.54	—	1.16	0.51	0.03	—	—	4.45
Livgrenadjärregementet (Östra bri- Jönköp.-Kalmar reg:te i gaden	12 257 9 840	385.54 452.87	— 0.60	2.54 —	— —	0.07 3.57	0.51 0.41	0.03 0.02	— —	— —	3.15 4.60
Livregementet till häst	156 991	8 531.05	0.66	2.11	0.20	1.99	0.40	0.06	—	0.01	5.43
Svea artilleriregemente	145 191	7 848.16	0.62	2.38	0.50	1.42	0.44	0.01	—	0.03	5.40
Smålands arméartilleriregemente	135 264	3 978.41	0.14	1.71	0.03	0.55	0.51	—	—	—	2.94
Svea ingenjörkår	34 762	2 499.03	0.52	2.80	0.37	1.63	1.73	—	—	0.14	7.19
Göta ingenjörkår	23 565	1 222.61	0.22	2.87	0.32	0.41	1.37	—	—	—	5.19
Fälttelegrafkåren	38 106	2 596.69	0.59	2.94	0.09	1.27	1.78	0.14	—	—	6.81
Svea trängkår	35 157	967.06	0.03	1.58	0.07	0.46	0.61	—	—	—	2.75
Generalstaben	25 997	1 434.82	—	0.99	0.06	1.11	3.24	0.12	—	—	5.52
Krigsskolan	7 744	424.29	0.10	2.90	—	0.29	1.93	0.26	—	—	5.48
Infanteriskjutskolan	3 630	755.14	0.20	12.11	—	3.08	4.34	1.07	—	—	20.80

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Häst- tjänst- görings- dagar	Utgifter, kronor	Kostnad pr häst och dag i öre								
			Nyskaffning av materiel	Materiel för skoning	Underhåll av materiel	Förbruknings- materiel	Medikamenter	Transport- kostnader	Utgifter för epizootier	Diverse	Summa kostnad
Ridskolan	30 360	3 908·37	0·27	9·95	0·03	0·21	2·13	0·18	—	—	12·87
Kavalleriinspektionen	86 486	680·42	—	0·01	—	0·01	0·77	—	—	—	0·79
Norra arméfördelningen.											
Jämtlands fältjägarregemente	11 196	545·23	0·44	2·03	—	0·90	1·46	0·04	—	—	4·87
Dalregementet	13 874	732·16	0·06	4·05	—	0·81	0·72	—	—	—	5·64
Hälsinge regemente	13 788	609·73	—	3·38	—	0·19	0·59	0·26	—	—	4·42
Västernorrlands regemente	13 418	578·07	1·80	1·57	—	0·83	0·53	0·07	—	—	4·80
Norrlands dragonregemente	192 953	8 913·29	0·53	1·33	0·17	1·16	1·39	0·02	—	0·02	4·62
Norrlands artilleriregemente	130 941	5 556·65	0·62	0·86	0·15	1·69	0·87	0·05	—	—	4·24
Norrlands trängkår	23 970	1 485·53	2·20	1·54	0·17	1·11	1·00	0·15	—	0·02	6·19
Övre Norrlands trupper.											
Västerbottens regemente	11 486	300·58	0·39	0·23	—	0·96	1·02	0·02	—	—	2·62
Norrbottnens artillerikår	64 773	2 560·67	0·63	1·35	0·32	0·96	0·65	0·01	—	0·03	3·95
Bodens fästning.											
Norrbottnens regemente	15 110	957·79	1·18	2·01	0·01	1·94	1·17	0·03	—	—	6·34
Bodens artilleriregemente	22 289	941·69	0·05	1·18	0·41	1·77	0·78	0·03	—	—	4·22
Bodens ingenjörkår	22 717	900·88	0·09	1·54	0·08	1·15	1·09	0·02	—	—	3·97
Gotlands trupper.											
Gotlands infanteriregemente	7 392	405·12	—	3·94	—	0·69	0·30	0·05	—	—	5·48
Gotlands artillerikår	17 305	1 725·28	0·64	5·87	0·28	1·53	1·61	0·04	—	—	9·97
Indragna truppförband.¹											
Första livgrenadjärregementet	5 059	282·16	—	4·95	—	—	0·63	—	—	—	5·58
Västgöta regemente	4 088	50·13	—	0·43	—	0·03	0·77	—	—	—	1·23
Karlskrona grenadjärregemente	5 446	142·69	—	0·79	—	0·92	0·88	0·03	—	—	2·62
Västmanlands regemente	3 616	355·15	0·01	4·73	—	1·95	3·16	0·08	—	—	9·82
Vaxholms grenadjärregemente	4 481	267·80	0·45	—	—	2·41	3·08	0·02	—	—	5·96
Livregementets dragoner	78 496	3 042·08	0·03	2·62	0·01	0·15	1·01	0·06	—	—	3·88
Smålands husarregemente	80 377	1 970·67	0·25	0·23	0·11	1·02	0·83	0·01	—	—	2·45
Skånska dragonregementet	57 369	1 607·51	0·42	0·21	0·67	0·40	1·10	—	—	—	2·80
Kronprinsens husarregemente	54 168	1 445·23	0·24	0·05	0·01	0·14	2·11	0·12	—	—	2·67
Upplands artilleriregemente	60 186	1 706·50	0·22	1·62	0·16	0·29	0·54	—	—	—	2·88
Positionsartilleriregementet	26 760	941·19	0·12	1·83	—	0·38	1·00	0·07	—	0·11	3·51
Västmanlands trängkår	7 346	200·92	—	0·04	0·03	1·18	1·49	—	—	—	2·74
Remonteringsstyrelsen	100 192	1 623·65	0·03	—	—	0·04	1·54	0·01	—	—	1·62

¹ Indragna fr. o. m. den 1 jan. 1928.

Tab. 19. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Truppförband.	Under året insjuknade	Avförda			Antal sjukdagar	Antal hästtjänst- göringsdagar	Hela häst- beståndet		Sjunkskrivna hästar		Sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar	
		Tjänst- dugliga	Ej tjänst- dugl.	Avlivade			Dagligt medeltal	Sjukdagar pr häst	Dagligt medeltal			
Livregementet till häst	712	663	35	2	3	14 017	181 027	496	28.3	38.4	19.7	7.7
Skånska kavallerireg.	709	721	24	2	15	10 516	201 516	552	19.0	28.8	14.8	5.2
Livregementets husarer	838	792	34	5	6	11 851	197 364	541	21.9	32.5	14.1	6.0
Norrlands dragonreg. U.	1 134	1 102	42	1	3	19 039	188 253	516	36.9	52.2	16.8	10.1
B.	215	211	4	1	—	4 310	45 002	123	35.0	11.8	20.0	9.6
Svea artillerireg.	669	657	6	3	2	10 072	146 057	400	25.2	27.6	15.1	6.9
Göta artillerireg.	642	618	11	1	5	8 840	124 208	340	26.0	24.2	13.8	7.1
Vendes artillerireg.	363	341	11	3	4	7 281	122 055	334	21.8	20.0	20.1	6.0
Norrlands artillerireg.	422	400	11	3	1	8 921	125 849	345	25.9	24.4	21.1	7.1
Norrbottnens artillerikår	170	164	5	2	—	3 200	36 740	101	32.0	8.8	18.8	8.7
Småls arméartillerireg.	266	249	11	5	—	5 524	121 441	333	16.6	15.1	20.8	4.5
Gotlands artillerikår	204	199	1	1	2	2 912	33 647	92	31.7	8.0	14.3	8.7
Bodens artillerireg.	106	101	3	—	—	1 624	22 038	60	27.1	4.4	15.8	7.4
Karlsborgs artillerireg.	90	84	3	—	—	1 464	24 651	68	21.5	4.0	16.3	5.9
Svea ingenjörkår	184	175	5	—	—	2 729	34 746	95	28.7	7.5	14.8	7.9
Göta ingenjörkår	44	41	2	—	—	1 396	22 621	62	22.5	3.8	31.7	5.2
Fälttelegrafkåren	226	218	2	1	1	3 999	35 409	97	41.2	11.0	17.7	11.3
Bodens ingenjörkår	101	97	—	1	—	1 645	18 095	50	32.9	4.5	16.3	9.1
Svea trängkår	48	46	2	—	—	964	33 801	93	10.4	2.6	20.1	2.9
Göta trängkår	145	139	4	—	—	1 784	23 828	65	27.4	4.9	12.3	7.5
Norrlands trängkår	155	151	4	—	1	2 029	23 707	65	31.2	5.6	13.1	8.6
Skånska trängkåren	99	91	8	2	1	1 186	21 326	58	20.4	3.2	12.0	5.6
Inf. södra arméförd.	122	109	8	1	3	2 605	48 791	134	19.4	7.1	21.2	5.3
» västra »	83	74	5	3	2	1 838	46 402	127	14.5	5.0	22.1	4.0
» östra »	263	239	24	1	1	4 901	111 722	306	16.0	13.4	18.6	4.4
» norra »	130	130	9	1	2	2 912	61 150	168	17.3	8.0	22.4	4.8
» Övre Norrlands tr.	96	84	9	—	—	1 812	25 640	70	25.9	5.6	18.9	7.1
» Gotlands trupper	30	29	—	—	—	684	10 489	29	23.6	1.9	22.8	6.5
Krigsskolan, Karlberg	38	35	—	—	—	650	7 302	20	32.5	1.8	17.1	8.9
Ridskolan	150	144	1	1	1	3 437	35 869	98	35.1	9.4	22.9	9.6
Sammandrag.												
a. Vapenslag.												
Kavalleri	3 608	3 489	139	11	27	59 733	813 162	2 228	26.8	169.7	16.6	7.3
Artilleri	2 932	2 813	62	18	14	49 888	756 686	2 073	24.0	136.5	17.0	6.6
Ingenjörtrupper	555	531	9	2	1	9 769	110 871	304	32.1	26.8	17.6	8.8
Träng	447	427	18	2	2	5 963	102 662	281	21.2	16.8	13.8	5.8
Infanteri	724	665	56	6	8	14 752	304 194	884	17.7	40.4	20.4	4.8
Krigsskolan, Karlberg	38	35	—	—	—	650	7 302	20	32.5	1.8	17.1	8.9
Ridskolan	150	144	1	1	1	3 437	35 869	98	35.1	9.4	22.9	9.6
b. Arméfördelningar.												
Södra arméfördelningen	1 293	1 262	51	8	23	21 588	393 688	1 079	20.0	59.1	16.7	5.5
Västra »	1 798	1 707	57	9	13	25 777	416 453	1 141	22.6	70.6	14.3	5.5
Östra »	2 600	2 467	88	13	8	47 689	729 995	2 009	23.8	130.7	18.3	6.5
Norra »	2 056	1 994	70	6	7	87 211	443 961	1 216	30.6	101.9	18.1	8.4
Övre Norrlands trupper	473	446	17	3	—	8 281	102 513	281	29.5	22.7	21.7	8.1
Gotlands trupper	234	228	1	1	2	3 596	44 136	121	29.7	9.9	15.4	8.1
I allt	8 454	8 104	284	40	58	144 142	2 130 746	5 820	25.7	204.9	17.1	6.8

Anm. Här avses arméns tjänst- stam- och ackordhästar. — Beträffande kol. 4—6 se Tab. 21—23.

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 2).

Tab. 20. Sammandrag av hästsjukbesked för år 1928.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stambästar, ackordshästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda				Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	Summa insjuknade	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgörande	Ej tjänstgörande	Självdöda	Avlivade	Summa				
I. Infektionssjukdomar.												
Blodförgiftning	—	3	3	1	—	2	—	3	—	36	12.0	—
Fläckfeber	1	5	6	3	—	1	2	6	—	84	16.8	—
Kvarka	7	315	322	314	—	2	—	316	6	5 860	18.6	16
Smittsam munsjuka	2	—	2	2	—	—	—	2	—	6	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	11	11	9	—	1	1	11	—	141	12.8	—
II. Invasionssjukdomar	—	18	18	18	—	—	—	18	—	43	2.4	—
III. Konstitutionella sjukdomar	—	5	5	5	—	—	—	5	—	118	2.4	—
IV. Förgiftningar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3	3.0	—
V. Nervsystemets sjukdomar	1	11	12	2	7	1	1	11	1	376	34.2	—
VI. Ögats sjukdomar.												
Inflamm. i bindehinnan	—	41	41	41	—	—	—	41	—	357	8.7	—
„ „ hornhinnan	—	46	46	45	—	—	—	45	1	851	18.5	1
Starr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	10	10	8	—	—	2	10	—	168	16.8	—
VII. Örats sjukdomar	—	1	1	1	—	—	—	1	—	39	39.0	—
VIII. Andningsorganens sjukdomar.												
Luftrörskatarr	2	17	19	19	—	—	—	19	—	180	10.6	5
Lungemfysem kvickdrag	—	10	10	1	7	—	—	8	2	256	25.6	—
Näskatarr	—	26	26	25	—	—	—	25	1	278	10.7	1
Pipande kvickdrag	—	1	1	1	—	—	—	1	—	19	19.0	—
Sjukd. i näsans bihålor	1	4	5	3	—	—	1	4	1	88	20.0	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	23	23	19	—	3	1	23	—	184	8.0	—
IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.												
Blodpropp	—	1	1	—	1	—	—	1	—	4	4.0	—
Blodåderinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	16	376	392	368	10	1	2	381	11	4 780	12.7	6
Organiskt hjärtfel	—	4	4	—	3	1	—	4	—	82	20.5	—
Övriga hithör. sjukdomar	—	8	8	4	1	3	—	8	—	196	24.5	—
X. Digestionsorganens sjukdomar.												
Förstoppning	—	27	27	25	—	2	—	27	—	52	1.9	—
Gasansamling i tarmen	—	29	29	29	—	—	—	29	—	33	1.1	—
Tandfel	—	226	226	225	—	—	—	225	1	84	0.4	—
Inflammation i svalget	—	6	6	6	—	—	—	6	—	75	12.5	1
Kolik	—	133	133	128	—	4	1	133	—	356	2.7	—
Tarmvred	—	4	4	—	1	2	1	4	—	10	2.5	—
Mag- och tarmkatarr	2	29	31	25	6	—	—	31	—	355	12.2	1
Övriga hithör. sjukdomar	—	26	26	9	3	11	1	24	2	334	12.8	—

1 Räknet på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sjukdomar	Egna tjänstehästar, stamhästar, ackordshästar											Lejda hästar
	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	Summa insjuknade
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgörande	Ej tjänstgörande	Självdöda	Avlivade	Summa				
XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar . .	—	12	12	11	1	—	—	12	—	253	21.1	—
XII. Rörelseorganens o. bensystemets sjukdomar.												
Allmän stelhet, svaghet . .	—	24	24	5	19	—	—	24	—	68	2.8	1
Benbrott	—	33	33	9	4	—	19	32	1	915	27.7	2
Benspricka	2	11	13	11	1	—	—	12	1	745	67.7	—
Fottralleinflammation . .	1	44	45	17	21	—	1	39	6	1 274	29.0	—
Inflamm. i ben o. -hinnor	7	127	134	122	—	—	—	122	12	3 609	28.4	1
Seninflamm. o. -bristning	32	624	656	551	69	1	3	624	32	21 028	33.7	4
Senskideinflammation . .	4	80	84	69	11	—	—	80	4	2 362	29.5	1
Korreförslamning	—	13	13	9	—	3	1	13	—	81	6.2	1
Ledgalla	3	39	42	37	4	—	—	41	1	838	21.5	—
Ledinflammation	15	204	219	169	31	—	5	205	14	5 459	26.8	4
Ledvrickning	18	438	456	424	8	—	—	432	24	9 462	21.6	19
Reumatism	1	37	38	36	2	—	—	38	—	513	13.9	—
Ringkota	3	43	46	28	14	—	—	42	4	1 769	41.1	—
Spätt	3	67	70	47	16	—	1	64	6	2 122	31.7	2
Överben	2	41	43	36	1	—	—	37	6	954	23.3	—
Övriga hithör. sjukdomar	3	120	123	97	12	2	4	115	8	2 645	22.0	32
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväv	3	20	23	23	—	—	—	23	—	384	19.2	—
Böld	1	72	73	73	—	—	—	73	—	1 065	14.3	6
Fistel	—	5	5	5	—	—	—	5	—	173	34.6	—
Krosskada	7	501	508	498	—	—	—	498	10	6 001	12.0	21
Mankfistel, nackfistel . .	1	11	12	6	2	—	1	9	3	988	89.8	1
Löss	—	6	6	6	—	—	—	6	—	107	17.8	—
Mugg	—	192	192	190	—	—	—	190	2	1 736	9.0	3
Ringorm	50	307	357	356	—	—	—	356	1	8 493	27.7	—
Skabb	—	28	28	27	—	—	—	27	1	202	7.2	—
Sår	32	1 605	1 637	1 611	2	—	—	1 613	24	22 165	13.8	119
Tryckskada	4	526	530	528	—	—	—	528	2	5 126	9.7	171
Övriga hithör. sjukdomar	1	84	85	83	1	—	—	84	1	1 260	15.0	1
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Hovböld	1	128	129	129	—	—	—	129	—	1 682	13.1	2
Fång	2	21	23	17	5	—	1	23	—	336	16.0	1
Hovkräfta	1	3	4	3	—	—	—	3	1	245	81.7	—
Hovspricka	3	277	280	266	7	—	—	273	7	8 612	31.1	—
Inflamm. i hovens läderhud	5	620	625	613	—	—	—	613	12	7 109	11.5	20
Krontramp	7	397	404	394	—	—	—	394	10	3 982	10.0	5
Spiktramp	—	85	85	81	1	—	1	83	2	1 622	19.1	—
Stengalla	1	31	32	32	—	—	—	32	—	459	15.1	1
Strålröta	1	33	34	33	—	—	—	33	1	455	13.5	—
Övriga hithör. sjukdomar	1	67	68	51	13	—	2	66	2	1 180	17.6	5
XV. Svalster . .	4	60	64	62	—	—	1	63	1	1 136	19.8	—
XVI. Observation .	1	1	2	2	—	—	—	2	—	19	19.0	—
Summa	252	8 454	8 706	8 104	334	40	53	8 481	225	144 142	17.1	454

¹ Räknat på de under året insjuknade (kol. 3).

b) Remontdepåerna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Kvarstående från föregående år	Insjuknade	Summa	A v f ö r d a					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
				Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självdöda	Avlivade	Summa avförda		
I. Infektionssjukdomar.										
Kvarka	—	216	216	216	—	—	—	216	—	—
Fläckfeber	—	3	3	1	1	1	—	3	—	269
Rosartad influensa	—	15	15	15	—	—	—	15	—	230
Övriga infektionssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II Nervsystemets sjukdomar .	—	1	1	1	—	—	—	1	—	140
III. Ögats sjukdomar . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Andningsorganens sjukd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Cirkulationsorganens sjukd.	1	2	3	3	—	—	—	3	—	70
VI. Digestionsorganens sjukd.										
Kolik	—	2	2	2	—	—	—	2	—	4
Tarminflammation	—	1	1	1	—	—	—	1	—	18
Inflammation i svalget	—	10	10	8	—	—	1	9	1	200
Övriga hithörande sjukdomar	—	4	4	4	—	—	—	4	—	95
VII. Rörelseorganens och ben-systemets sjukdomar.										
Muskelbristning	—	1	1	—	1	—	—	1	—	27
Ben- och benhinneinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Benbrott, benspricka	—	3	3	—	1	—	2	3	—	54
Ledinflammation	—	3	3	1	—	—	1	2	1	247
Vrickning	—	1	1	1	—	—	—	1	—	14
Sen- och senskideinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piphas	—	3	3	3	—	—	—	3	—	9
Spatt	—	1	1	1	—	—	—	1	—	35
Ringkota	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	—	3	3	2	—	—	—	2	1	86
VIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.										
Sår och kontusion	2	30	32	30	1	—	—	31	1	888
Mugg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ringorm	5	128	133	133	—	—	—	133	—	2 268
Böld	—	1	1	1	—	—	—	1	—	24
Övriga hithörande sjukdomar	—	2	2	2	—	—	—	2	—	133
IX. Sjukdomar i hovar.										
Hovböld	—	18	18	18	—	—	—	18	—	130
Hovinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X. Svulster	—	1	1	1	—	—	—	1	—	9
Summa	8	449	457	444	4	1	4	453	4	4 950
Därav å Herrevadskloster	3	193	196	189	1	—	3	193	3	4 173
Gudhem	5	256	261	255	3	1	1	260	1	777

Tab. 22. Avlivade hästar år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Truppförband	Orsak till avlivandet										Summa	Avlivade hästar % av medelbeståndet	Medeltal
	Infektionsjukd.	Sjukd. i nerv-syst. o. slinnesorg.	Sjukd. i lymfbanor.	Sjukd. i cirkulations-org.	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, ålder	Senäkomma	Ledäkomma	Hoväkomma	Benbrott o. a. åkom-mor i rörelseorg.	Övriga orsaker		
Livregementet till häst . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	0.6
Skånska kavalleriregementet .	—	2	3	—	—	47	15	12	5	17	2	103	18.6
Livregementets husarer . . .	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	6	1.2
Norrlands dragonregemente U	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	1	6	1.0
B	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea artilleriregemente . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	3	0.8
Göta artilleriregemente . . .	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	5	1.5
Wendes artilleriregemente . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	5	1.5
Norrlands artilleriregemente .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.3
Norrbottnens artillerikår . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1.0
Smålands arméart.-regemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands artillerikår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2.2
Bodens artilleriregemente . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlsborgs artilleriregemente	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3.2
Göta ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.0
Fälttelegrafkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Bodens ingenjörkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrlands trängkår	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	6.2
Skånska trängkåren	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1.7
Södra arméförd:s infanteri . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	2.2
Västra	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	1.6
Östra	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0.3
Norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	0.6
Inf. å övre Norrlands trupper	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1.4
å Gotlands trupper	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ridskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1.0
Summa eller medeltal	4	3	4	5	47	17	18	7	37	10	152	2.6	13.3
<i>I varje grupp avlivade hästar</i>													
på 100 av samtliga avliva-	2.6	2.0	2.6	3.3	30.9	11.2	11.8	4.6	24.4	6.6	100.0		
de hästar													
på 1000 av hela medel-	0.7	0.5	0.7	0.8	8.1	2.9	3.1	1.2	6.3	1.7	26.0		
hästbeståndet													

Anm. Häri inbegripas även de hästar, som avlivats utom förläggningssorten, vadan här angivna siffror ej överensstämma med de i Tab. 19 anförda.

¹ Infektiös anämi.

Tab. 23. Kasserade hästar år 1928.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Truppförband	Kassationsorsaker															Medelålder	Kasserade hästar i % av medelbeståndet
	Summa	Oklipplighet eller andra orsaker	Sjukdom i hud och bindväv	Annan åkomma i rörelseorganen	Hovåkomma	Senåkomma	Sen- o. sensk.-infl.	Annan ledåkomma	Ringkrota	Spott	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Sjukdom i digestionsorganen	Sjukdom i urk, ierkulations-org., lymphang.	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i nerv-öykt. o. sinnesorg.		
Livregt till häst . .	—	—	2	—	14	4	1	6	—	12	7	1	—	2	49	10.0	13.5
Skånska kavallerireg.	—	—	2	1	1	—	3	1	2	14	7	4	—	21	56	10.1	12.3
Livregts husarer . .	1	1	3	1	—	3	1	12	9	2	—	—	—	5	39	8.0	12.2
Norrlands dragonreg. U	1	—	1	—	—	1	2	10	18	2	—	—	—	—	41	8.0	12.7
„ „ B	1	—	—	—	2	2	1	—	2	—	—	1	—	—	11	9.0	16.1
Svea artillerireg. . .	2	1	—	—	19	14	1	4	1	—	2	2	2	—	48	12.0	13.6
Göta artillerireg. . .	—	—	2	4	12	3	1	7	—	5	2	1	1	5	43	12.6	12.1
Vendes artillerireg. .	—	3	—	1	26	2	2	—	2	—	—	1	1	5	48	14.4	14.2
Norrlands art.-reg. . .	—	—	—	—	16	3	1	1	5	—	—	—	1	3	31	9.0	15.8
Norrbottnens art.-kår .	1	—	—	—	—	—	1	3	—	1	—	1	1	1	7	6.9	11.3
Smålands arméart.-reg.	1	1	6	2	5	—	1	9	—	2	—	1	—	2	30	9.0	12.4
Gotlands artillerikår .	—	—	—	—	2	2	1	2	—	—	—	—	1	—	10	10.9	11.6
Bodens art.-reg. . . .	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	3	5.0	12.3
Karlsborgs artillerireg.	—	—	2	2	8	—	—	3	2	—	—	—	—	2	19	27.9	13.4
Svea ingenjörkår . .	—	—	—	1	4	—	1	1	—	2	2	—	—	1	12	12.6	13.7
Göta ingenjörkår . .	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3.2	11.0
Fälttelegrafkåren . .	—	—	—	—	1	—	1	6	2	—	—	—	—	—	10	10.3	13.6
Bodens ingenjörkår . .	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	6.0	15.0
Svea trängkår	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	2	11	11.8	12.8
Göta trängkår	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	2	—	—	—	6	9.2	13.2
Norrlands trängkår . .	—	—	—	—	3	—	—	4	—	1	2	1	—	3	18	27.7	12.8
Skånska trängkåren . .	1	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	1	—	1	8	13.8	8.4
Södra arméförd:s inf.	—	1	—	1	6	1	1	2	—	4	1	4	—	—	21	15.7	14.8
Västra „ „	—	—	—	1	5	1	1	—	—	2	1	—	1	—	12	9.4	15.7
Östra „ „	2	—	—	2	7	2	1	2	1	4	2	3	—	2	23	9.2	14.5
Norra „ „	—	3	2	—	6	2	1	2	—	2	—	—	—	2	20	11.9	14.5
Inf. å ö. Norrlands tr.	—	—	—	—	10	1	2	1	—	3	—	—	—	—	17	24.3	15.0
„ å Gotlands tr. . . .	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	17.2	17.6
Krigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ridskolan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa eller medeltal	11	10	21	18	163	42	23	79	37	71	33	24	7	69	608	10.4	13.4
I varje grupp kasserade																	
på 100 av samtliga kasserade hästar .	1.8	1.6	3.5	3.0	26.8	6.9	3.8	13.0	6.1	11.7	5.4	3.9	1.2	11.3	100.0		
på 1000 av medelbeståndet . . .	1.9	1.7	3.6	3.1	27.9	7.2	3.9	13.5	6.3	12.2	5.7	4.1	1.2	11.8	104.1		

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivna summor av kasserade hästar och de i Tab. 19 (kol. 4) anförda beror därpå, att här även medtagas sådana som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna.

¹ Därav 16 »omöjliga att utackordera». — ² Därav 5 överförda till ackordhästar. — ³ Därav 2 infektiös anämi. — ⁴ Jfr not 1 och 2.